

Ne vorbește Parintele Cleopa

Vol.1

Cu binecuvântarea P.S.
EFTIMIE
Episcopul Romanului și Husilor

Această carte apare sub îngrijirea Arhim. Ioanichie Balan

EDITURA EPISCOPIEI ROMANULUI ȘI HUSILOR

1995

DESPRE FRICA DE DUMNEZEU

Sa vorbim despre ceva care intelegem cu totii, si cei mai de jos si cei mai de sus. Vorbim ceva de inteles, dar totodata si ce este mai de folos pentru fapta buna. Vom vorbi despre frica lui Dumnezeu.

La Pilde spune asa: Cu frica lui Dumnezeu se abate tot omul de la rau. Daca se abate omul de frica lui Dumnezeu de la tot raul, deci frica lui Dumnezeu este prima piedica a pacatului, care impiedica pacatul sa nu intre in sufletul nostru.

Proorocul David, prin Duhul Sfânt, ati vazut in Psaltire ca ne spune : Inceperea intelepciunii este frica Domnului si intelegere buna este tuturor celor ce o fac pe dansa. Si iarasi zice Solomon, fiul sau, despre intelepciune mai mult, ca frica Domnului este scoala intelepciunii. Iar Isus fiul lui Sirah, in Cartea intelepciunii lui, spune asa: " Frica Domnului mai presus de toata intelepciunea a covarsit".

Vedeti, trei prooroci mari lauda frica lui Dumnezeu, care mai de care mai inalt filosofand despre dansa, ca intr-adevar, cum spune si Sfantul Isaac Sirul: Frica lui Dumnezeu este temelia tuturor faptelor bune. El spune ca intelepciunea are doua capete: primul capat este frica lui Dumnezeu si al doilea capat este dragostea de Dumnezeu. Dar pentru ce asa? Pentru ca toata fapta buna se incepe de la frica lui Dumnezeu si se termina in dragostea de Dumnezeu, care este legatura desavarsirii si treapta cea mai de sus a tuturor faptelor bune, caci mai mare decat toate este dragostea. Dar, ca sa ajunga cineva la dragostea de Dumnezeu, negresit trebuie sa aiba mai întâi frica lui Dumnezeu. Ca de aici porneste toata fapta buna: din a se teme omul de Domnul.

Auzi ce zice Duhul Sfânt? Fericit este omul care se teme de Domnul, ca intru poruncile Lui va voi foarte. Ai auzit? Cine se teme de Dumnezeu, voi este foarte mult sa faca poruncile lui Dumnezeu, adica faptele bune; dupa cum si acela ce nu se teme, isi da frau liber la toata rautatea si la tot pacatul.

Cine are frica lui Dumnezeu, este ceel mai intept om de pe fata pamantului. Pentru ca spune Sfantul Grigore de Nissa, marele filosof si fratele marelui Vasile, asa: " Am vazut pe multi oameni care s-au silit sa invete toata stiinta cea din afara, iar in cele teologhicești, adica in stiinta despre Dumnezeu, nu putin au sporit. Dar fiindca le-a lipsit lor adevarata intelepciune, care este frica lui Dumnezeu, departe s-au facut de Dumnezeu si in mocirla tuturor relelor au ajuns ".

Auzi pe unul ca are doua doctorate, doua licente. Dar auzi ca-i preacurvar, un ateu, un om necredincios, un om fara judecata, fara mila de saraci, fara dragoste de aproapele lui, care da cu piciorul in toata fapta buna si in credinta cea dreapta. Ce-i foloseste lui stiinta cea din afara, daca n-are frica lui Dumnezeu? Mai bine nu se nastea unul ca acesta, care nu cunoaste pe Ziditorul sau si nu se teme de el in toata vremea, ca sa se fereasca de rau si sa faca binele.

De aceea va spun: îi bine că omul să învețe carte multă, să fie și inginer, să fie și doctor, să fie și profesor și profesor universitar; să fie și militar, să fie și general, că-l rânduiți Dumnezeu pentru fiecare. Dar în toate treptele lui să nu uite frica de Dumnezeu. Că, dacă a uitat de Dumnezeu, mai bine nu mai venea în lumea aceasta și mai bine nu se născă să vadă atata bunătate a lui Dumnezeu.

Cum ne-a dat El nouă viață, mințea, aerul, lumina, căldura, ploile la vreme, hrana, belșug, sănătate, vedere, auz, înțelepciune și, după atâtea binefaceri ale lui Dumnezeu, să închidă ochii ca păsările cele de noapte, care nu vad decât numai la întuneric și să nu vadă pe Dumnezeu, Care este lumina cea neapropiată și locuiește în lumina cea neapropiată.

De aceea am început să vă spun: fericite de omul care se teme de Dumnezeu, că acela este adevărat om înțelept și acela va avea fericire și în veacul de acum și în veacul cel viitor.

Cine se teme de Dumnezeu, nu-i place să ia avutul altuia. Cine se teme de Dumnezeu, nu se duce la femeia altuia. Cine se teme de Dumnezeu, și cu soția să trăiește în curăție, după rânduiala Bisericii.

Cine se teme de Dumnezeu, nu face avorturi, nu-i betiv, nu-i tutungiu, nu-i bataus, nu-i ravnitor de avere străină, nu-i nesupus, ascultă de stăpânirea statului, cinstește stăpânirea, după Apostolul Pavel: El da celui cu cinstea, cinste; celui cu dajdia, dajdie; celui cu frica, frică; și nimănui cu nimic nu-i rămâne dator, decât să iubească pe Dumnezeu și pe aproapele.

Cine se teme de Dumnezeu, nu doarme în timpul Sfintei Liturghii, acasă, Duminică. Cine se teme de Dumnezeu, nu lasă copiii să crească în faradelegi; ci îi ceartă și-i îndreaptă, îi învață să se închine lui Dumnezeu, să postească, să meargă la biserică și să ducă viața curată în familie. Cine se teme de Dumnezeu, nu pierde vremea în desert. Ori lucrează, ori se roagă lui Dumnezeu, ori citește Sfintele Scripturi, ori cugetă la judecata viitoare, la moarte, la răsplata, la fericirea raiului și la iad.

Cine se teme de Dumnezeu, iubește pe tot omul și ajută pe tot omul cu multă dragoste, când este în necazuri. Cine se teme de Dumnezeu, nu crută averea sa o dea la saraci. Cine se teme de Dumnezeu, are mare frică, nu numai să nu greșască cu lucrul sau cu cuvântul, lui Dumnezeu, ci și cu gândul. Dar de ce? Știe că zice Duhul Sfânt : că Dumnezeu pe cele mai înainte gândite ale noastre le-a văzut și le vede.

Ați auzit la Iov? Ați auzit om temător de Dumnezeu? ce zice dumnezeiasca Scriptură? " Era un om în țara Asidiei, în ținutul Uz în Arabia, și era cel mai bogat om de la răsăritul soarelui". Dar auzi ce spune: Și era foarte temător de Dumnezeu. În toată seara, aducea un bou jertfă. Pentru ce ? El trăiește înainte de Legea Scrisă. Este al cincilea de la Avraam și trăiește aproape cu o mie de ani înainte de Moise.

Și el, acest om al lui Dumnezeu, avea șapte feciori și trei fete și aducea jertfă de curățire, cum se aduceau jertfele sângeroase atunci, nu cumva copiii mei, fiind tineri, să fi greșit ceva cu gândul lui Dumnezeu. Ați auzit? Care din tata și mama de azi, care părinți mai au grijă ce gândesc copiii lor? Cine se mai

teme azi de pacatele cu gândul ale copiilor lor? " Vai de mine, or fi cugetat ceva rau copiii mei! Poate au cugetat la furt, sau la ura, sau la desfranare, sau la betie, sau la răzbunare.

Vai de mine, să aduc jertfa lui Dumnezeu, ca să-i ierte Dumnezeu, ca au gresit cu gândul !"

Ai auzit părinte de copii? Ai auzit tata de copii? Se teme să nu fi gresit cu gândul, copiii lui, către Dumnezeu ! Ai auzit de ce l-a laudat Dumnezeu pe Iov? Iată cum spune Scriptura: Fost-a într-o zi și au venit îngerii Domnului înaintea Domnului. ca-s miliarde de miliarde de îngeri. Nimeni nu-i poate număra, după cum spune prorocul Ieremia: Oastea cerului cine o va număra? Ca-s mai mulți ca nisipul mării. Și ei merg la Dumnezeu, Care este Minte; Mentea cea dintâi, izvorul tuturor mintilor rationale, celor din cer și de pe pământ, și dau raportul gânditor și cuvântător , ce fac cu mântuirea sufletelor; ce fac oamenii pe pământ și cum se luptă ei și slujesc lui Dumnezeu la mântuirea lumii.

Ce zice Apostolul Pavel? Au nu sunt toți slugi - zice de îngeri -, care se trimit de Dumnezeu spre slujbă, pentru cei ce vor să mostenească mântuirea? Ai auzit acre-i slujbă lor? Sunt puși în slujbă mântuirii neamului omenesc. Așa au venit îngerii; și vesnic vin ca fulgerul, și dau raportul lui Dumnezeu, ce fac oamenii pe pământ, și fiecare înger pazitor spune de sufletul său ce i s-a încredințat ce face în acel minut.

Atunci a venit și satana, și Dumnezeu îl întreabă:

- Dar tu de unde vii? Da ce? Nu știa Dumnezeu de unde vine diavolul, dacă Dumnezeu este în tot locul de față? Cum spune la Ieremia : Eu sunt Care umplu cerul și pământul. Există loc unde nu-i Dumnezeu, în iad, sau în rai, sau în cer, sau pe pământ? Există vreun cer sau mai presus de toate cerurile unde nu-i Dumnezeu? Și atunci nu știa Dumnezeu de unde vine ? Da' de ce i-a pus întrebarea? Ca să ne răspundă noua cum a fost istoria lui Iov.

- De unde vii tu? - l-a întrebat Dumnezeu pe satana. Iar el a zis :

- Doamne, cutreierat-am pământul și toate câte sunt sub cer și iată sunt de față.

Ai auzit cum lucrează el? Ca nu-i singur. A treia parte din stelele cerului au căzut, cum arată Sfântul Grigore de Nissa. Și la Apocalipsa zice: Am văzut un drac mare roș care a tarat cu coada lui a treia parte din stelele cerului și le-a daramat pe pământ.

Unde-i locuința demonilor acum? În văzduh. Dar nu numai în văzduhul asta care înconjoară planeta noastră și celelalte planete, zeci de miliarde, ci spațiul interplanetar și spațiul interstelar care n-are margine. Ca de aici până la Calea Lactee, până la Drumul Robilor, avem paisprezece milioane de ani călătoria luminii, și lumina merge cu 300.000 de km pe secundă, cât ai închide ochii.

Ai auzit cât îi de mare spațiul acesta ? Satana îl umple. Ca auzi că la ceata care a căzut, i-a dat Dumnezeu loc sub cer. Locul asta le-a dat. Cine ne învață aceasta? Marele Apostol Pavel, gura lui Hristos, ce zice: Domnii puterii

vazduhului, duhurile rautatii raspandite in aer. Si marele prooroc David zice : Multi sunt cei ce se lupta cu noi de la inaltime, adica din vazduh.

De aceea a spus cu dreptate satana: Cutreierat-am pamantul, Doamne, si toate cele de sub cer si iata sunt de fata. Si ce-l intreaba Dumnezeu:

- Fost-ai pe la robul meu Iov? Ca nu este nimenea asemenea pe pamant ca Iov, om temator de Dumnezeu si care foarte vietuieste cu dreptate. Apoi, cand zice acestea, Cel ce a facut cerul si pamantul, Cel ce cerceteaza inimile tuturor, cand lauda pe un om, cine poate sa zica ceva impotriva? Ca nu este nimeni pe pamant ca Iov, temator de Dumnezeu si foarte drept inaintea Mea.

Ai auzit? Si nu pentru ca era sarac sau necajit. Ci, foarte bogat. Ca ce spune Scriptura? Ca era bogat foarte, cel mai bogat om de la rasaritul soarelui. Dar averea nu l-a biruit, nu l-a despartit de Dumnezeu. Fiindca iubea pe Dumnezeu mult mai tare decat averea. Nimica nu era la dansul averea. Ca o carpa lepadata era. Si aceasta a aratat-o istoria lui Iov, care voi spune-o pe scurt de aici inainte.

Ce s-a intamplat? A zis satana catre Dumnezeu:

- Da, Doamne, Tu spui ca Iov ii drept tare si se teme de Tine. Dar nu degeaba se teme el de tine!

- Dar de ce?

- Daca i-ai inmultit averea lui si turmele lui acopera o tara, cum nu Te va iubi pe Tine? Si cum nu s-ar teme, daca i-ai dat atata avere si cinste? Socotea diavolul ca de aceea Iov se teme de Dumnezeu, ca are atata avere. Dar n-a fost asa. Iov era adevarat temator de Dumnezeu.

- Dar ce vrei tu? zice Dumnezeu.

- Doamne, da-l pe mana mea, sa-Ti arat eu Tie daca nu te va blestema in fata! a zis satana.

- Ce vrei, ma? i-a spus El;

- Da-l pe mana mea pe Iov, sa-i iau eu averile si copiii si toate, sa vedem nu te va blestema in fata? Ca, daca ai ingradit acum cu puterea Ta averile lui si toate averile si slugile lui sunt ingradite de Tine, eu nu ma pot apropia de el.

Dar de ce il ingradea puterea lui Dumnezeu? Ca era foarte drept si cinstitor de Dumnezeu si nu se putea apropia de gospodaria lui nimic. Ca ingerii Domnului il pazeau, fiindca si el pazea porunca lui Dumnezeu.

- Ce vrei? l-a intrebat Dumnezeu pe satana.

- Da-l pe mana mea! a raspuns el.

- Ti-l dau. Du-te ! Dar de el sa nu te atingi!

Ai vazut ca diavolul nu poate face nimic fara voia lui Dumnezeu si fara ingaduinta Lui? Putea el sa se duca peste Iov si mai inainte, ca avea mare ciuda pe el, ca era drept, insa pana n-a luat blagoslovenia lui Dumnezeu nu s-a dus. Ca si diavolul ii tot sluga lui Dumnezeu; ca tot Dumnezeu l-a facut si pe el, si numai unde ii ingaduie Dumnezeu se duce. Ca daca ar fi asa sa faca ce vrea el, n-ar ramanea un om pe fata pamantului intr-o singura zi, cata ura are el pe oameni. Dar puterea draceasca este ingradita de puterea Atottiitorului Dumnezeu si nu-i ingaduie sa faca mai mult decat vrea El.

Ai auzit ce spune Apostolul Petru ? Credincios este Dumnezeu și nu va lăsa pe voi să vă ispiți mai presus decât puterile voastre și, odată cu ispita va trimite și ajutorul. Ați văzut în Evanghelie, când Hristos a scos din Gaadara demonii din cei doi indraciți, ca i-a întrebat : " Cum va cheama?" "Legheon, Doamne, este numele nostru". Legheon înseamnă 6000 de demoni. Atăția erau în doi oameni! Ca legheon îi cuvânt grecesc, legiune de ostasi. Legheon sau legiune. În doi oameni erau 6000 de demoni.

De aceea se culcau în morminte și în haine nu umblau, ca umblau goi prin pustiu, cum spune Evanghelia. Erau mulți. Cu toate că erau mulți, ca o legiune avea exact 6000 de demoni, și ei au spus că-s o legiune, un legheon. Dacă voiești, Doamne, să ne scoti pe noi din oamenii acestia, da-ne voie să ne ducem în porci. Ca era o turmă de porci pe malul Marii Galileea. Am fost acolo unde s-au înecat porcii, ca am trecut prin toate locurile, când am fost la Ierusalim. Erau ca 2000 de porci, aproape de cetatea Gadaara și Gherghesa. Sunt două cetăți alăturate pe podisul Golan.

Și când le-a dat voie, au intrat demonii în porci și s-au dus în mare și s-au înecat toți. Dar de ce a dat voie Domnul diavolilor să se bage în porci? Ca legea lui Moisi nu dădea voie să tie porci. Iar ei, împotriva legii, țineau și mâncau carne de porc. Și atunci i-a dus în mare, pentru cei care-i țineau, ca-i țineau pentru negustorie, să vândă la alții.

Ia să revenim la Iov. Și a venit diavolul la Iov. Și prima dată, când a ajuns asupra gospodăriei lui Iov, a pogorât foc din cer. Dar ce? Satana-i în cer? Nu l-a dat Arhanghelul Mihail jos din cer?

N-a fost luptă cu Arhanghelul Mihail, cum vedem la Apocalipsa? Și loc nu s-a mai aflat pentru ei în cer. Dar de ce spune Scriptura "cer"? Aerul se numește cer. Tariile aerului se numesc "cer" în Sfânta Scriptură. Ca auzi ce zice Scriptura : Laudati pe Domnul paserile cerului. Nu cumva ele traiesc în cer, fiindcă le spune paserile cerului? Nu. Traiesc în aer. Deci, să înțelegeți, după Dogmatica Sfântului Ioan Damaschin, aerul se numește cer.

Deci satana a pogorât foc din văzduh - din aer. Și avea bietul Iov 7000 de oi, 3000 de camile, 500 de perechi de boi, 500 de perechi de asini, 3000 de slugi cu braie de aur încinși care slujeau la atata avere, șapte feciori și trei fete, palate și mosii. Și prima dată turmele oilor au căzut jertfa. A pogorât satana foc din cer, adică din văzduh, și au ars turmele lui Iov, deodată cu tot cu ciobani, cu tot cu slugi, cu stani, cu caini; 7000 de oi deodată le-a mistuit focul. Dar, prin iconomie dumnezeiască, a rămas un singur om, ca să ducă vestea. Și a venit la Iov. Iov era ca un împărat, purta porfira și era un om foarte cinstit de împărății pământului, ca făcea negustorie cu oamenii din alte țări, ca avea avere mare. Și a venit sluga și a zis:

- Stăpâne, doamne!

- Ce este, fiule?

- Iată slugile tale, ciobanii tăi și turmele tale pășteau la munte și la ses. Și a venit foc din cer – adică din văzduh -, deodată, și a mistuit turmele tale și pastorii tăi, și slugile tale și tot ce era acolo. Și am rămas eu singur și am venit să-ți spun ce s-a întâmplat. Iar Iov a zis:

- Nu-i nimica, fiule! Domnul a dat, Domnul a luat, precum I s-a parut Domnului așa a făcut ! Fie numele Domnului binecuvântat de acum și până în veac ! Și n-a cartit.

Și nici n-a terminat cel de la oi și vine cel de la camile:

- Stăpâne, doamne, haldeii au trecut Iordanul, au rapit camilele tale, 3000 de camile, și pastorii și toate și le-au dus în țara lor și am scăpat eu singur și am venit să-ți spun. Și a zis Iov:

- Nu-i nimica, fiule ! Domnul a dat, Domnul a luat, precum I s-a parut Domnului așa a făcut ! Fie numele Domnului binecuvântat de acum și până în veac !

Și nici n-au trecut puține minute, vine al treilea, cel de la boi :

- Stăpâne, doamne, talharii au venit din pustiu, au junghiat pe slugile tale și cele 500 de perechi de boi, i-au luat și s-au dus cu ei. Și a zis Iov același cuvânt :

- Domnul a dat, Domnul a luat, precum I s-a parut Domnului așa a făcut ! Fie numele Domnului binecuvântat de acum și până în veac !

Și n-a trecut decât puțin și a venit cel de la asini

- Stăpâne, doamne, din părțile Damascului au venit sirienii și au prins slugile tale și cu tot cu asine le-au trecut în țara lor. Și acolo erau 500 de perechi de asine, fiindcă în țările calde camila și asinul sunt cele mai căutate animale, care pot rabda de sete și traiesc cu puțină hrană. Și a zis Iov același cuvânt :

- Nu-i nimica, fiule ! Domnul a dat, Domnul a luat, precum I s-a parut Domnului așa a făcut ! Fie numele Domnului binecuvântat de acum și până în veac! Și n-a zis nici un cuvânt, că i s-a luat într-un ceas toată averea.

La urmă a venit al cincilea. Acesta i-a rupt inima, dar tot n-a îndrăznit să zică cuvânt de rău împotriva lui Dumnezeu. El avea șapte feciori și trei fete. Și ei, văzând pe tatal lor că face milostenie vesnic la atâtea mii de saraci, au început și feciorii să facă la fel ca tatal lor. Faceau praznic în fiecare sâmbătă. Și sâmbăta asta făcea cel mai mic; apoi celălalt, până ajungea la cel mai mare și apoi fetele. Și tocmai acum erau la un praznic mare în acea sâmbătă; mulți oameni erau chemați la masă și ei slujeau la masa celor necajiti acolo.

Satana, având îngăduința lui Dumnezeu, s-a dus și a scuturat casa - clădirea, palatul unde erau -, și i-a omorât pe toți; și pe cei de la masă și pe feciorii lui Iov. N-a mai rămas decât unul, care a venit la Iov și a zis :

- Stăpâne, doamne, iată feciorii tăi și fetele tale erau la casa celui mai mare, la un praznic, și s-a cutemurat casa din temelii și i-a omorât pe toți, și-am scăpat eu din întâmplare - ca așa, prin iconomie dumnezeiască, numai unul scapă -, și am venit să-ți spun.

Și Iov, când a văzut că Dumnezeu i-a luat și feciorii, fiind acolo în fața casei lui, a apucat vestmintele de sus de la gat - că-n orient hainele-s până jos la pământ, așa poarta bărbații, cum purtam noi călugării -, și și-a rupt haina sa până jos. S-a dezbrăcat gol și s-a aruncat cu fața la pământ și-a filosofat pentru moarte, și-a zis :

- Nu-i nimica, fiule, gol am ieșit din pantecele maicii mele, gol mă voi duce în groapă. Nimic n-am adus în lumea aceasta, arătat este că nimic nu pot

scoate. Domnul a dat, Domnul a luat, precum I s-a parut Domnului așa a făcut! Fie numele Domnului binecuvântat de acum și până în veac! Și întru toate ca și s-au întâmplat lui Iov, n-a zis un cuvânt de rău împotriva Ziditorului său. Atata de tare se temea Iov de Dumnezeu.

Atunci satana, văzând că nu l-a biruit, că i-a luat totul, s-a dus iar la Dumnezeu. Fost-a întru una din zile și au venit îngerii Domnului și iată a venit și satana înaintea Sa. Și iar îl întreaba :

- De unde vii tu ?

- Doamne, cutreierat-am pământul și toate câte sunt sub cer și iată sunt de față! Și l-a întrebat Dumnezeu a doua oară :

- Dar ai fost pe la robul meu, Iov?

- Da, Doamne, am fost și i-am făcut toate câte am vrut eu!

- Ei ! O zis ceva împotriva Mea?

- Nu, Doamne; dar am să-Ti spun ceva. Ceru un război mai mare contra lui Iov :

- Ce vrei, mă?

- Piele pentru piele.

- Ce vrei să spui ?

- Da. I-am luat toată averea și copiii, dar el este sănătos și soția lui a rămas sănătoasă. Inșă da-mi voie să mă ating de carnea lui și de oasele lui și să vedem, nu te va blestema în față ? Adică, a cerut să-i dea o boală grea. Ce zice? Omul a rămas sănătos, măcar cu zilele.

- Du-te, i-a zis Dumnezeu, dar de sufletul lui să nu te atingi! Ai văzut ce este mai scump la om? Sufletul. "De sufletul lui să nu te atingi". Că sufletul este mai scump decât toate. El este mai scump decât tot ce există în lumea asta. De aceea îi atata luptă pentru mântuirea sufletului.

Și a venit satana, cu voia lui Dumnezeu, cu îngăduința Lui, și l-a lovit pe Iov, din talpa piciorului până-n creștet, cu lepra. Boala care n-ai văzut, ferească Dumnezeu; crapă carnea omului și se face albă ca zapada și curge sânge și cu viermi; patrunde până la os și n-are leac în veacul veacului.

Numai Mântuitorul a vindecat leproși, cum ai auzit.

Atunci, Iov, când s-a văzut lepros din creștet până-n talpa, a căzut la pământ de durere; și era niste gunoi înaintea casei lui și el zăcea în gunoi. Și fiindcă ranile îl usturau și viermii îi provocau mâncărime, a găsit un ciob de oală, un harb, și cu harbul acea scotea viermii din rani.

Și n-a fost bataia lui Iov o zi, o lună sau un an. N-ai citit Hronograful lui Chedrin și alte cărți?

Sapte ani și jumătate l-au mâncat viermii de viu pe Iov! Așa a răbdat. Și nu zicea nimic și răbda; un schelet în gunoi mâncat de toate jivinele.

Iar soția lui ramanând sănătoasă, că pe ea n-a lovit-o, că era mai slabă în credință, se ducea cu traista prin sat, la cerut; și îi aducea câte ceva de hrană. Singurul ajutor îi era soția lui, singura mângâiere, că să nu moară de foame.

Văzând diavolul că nu l-a biruit pe Iov, a încercat prin femeie, cum zice dumnezeiescul Ioan Gura de Aur: "Când a văzut că pe stalpul cel de diamant al

credinței, pe Iov, nu-l biruiește, la arma cea veche a alergat". La care? La femeie, cu care biruise în rai pe Adam. Stia că femeia e mai slabă.

Și femeia, când l-a văzut că-l mânca viermii, un an, doi, trei, și toată lumea spunea că-i blestemat de Dumnezeu, că l-a uitat Dumnezeu și a făcut multe rele înaintea Domnului - că așa judecă oamenii, că judecățile lor nu-s ca ale lui Dumnezeu -, atunci femeia a început să creadă, și vine la el și-i spune:

- Mai, omule; iată ce ți-a făcut tie Dumnezeul tău. Tot ai spus că Dumnezeu ți-ajută, că Dumnezeu îți dă drept. Iată acum, te mânca viermii de viu în gunoi, ți-a luat toată averea și copiii de atâția ani și tu nu zici nici un cuvânt de hula împotriva Lui și nu-ți pierzi răbdarea! Atâta se teme Iov de Dumnezeu.

- Ce este, femeie?

- Zi un cuvânt de hula împotriva lui Dumnezeu; ocaraste-L de ce te-o necajit așa, și vei muri!

Ai auzit acest tovarăș de viață, cum s-a făcut unelță satanei în vremea necazului barbatului său? Iar Iov îi spunea cu blandete, că vedea că diavolul vorbește prin gura ei :

- Femeie, hai, femeie! Că o nebună vorbești și că o fără de minte. Nu sunt eu Iov care eram că împărații de bogat și cinstit în lume? Nu-ți aduci aminte ce cinste am avut noi pe pământ și câtă avere și câte slugi aveam? Apoi, cum am primit cele bune din mâna Domnului, să nu primim și cele rele?

Auzi om care se teme de Dumnezeu, când da de necaz? Da! Dumnezeu m-a ajutat atâta vreme; trebuie să răbd acum, că multumire lui Dumnezeu că m-a ajutat alta dată.

Și a văzut diavolul că nu-l poate birui. Atunci au venit la el trei prieteni : Bildad, Tofar și Elifaz Ameneul. Aceștia erau că niște împărați de bogati, boieri mari din alte țări, care cumpărau mii de vite de la Iov, miei și lână. Când au venit, au întrebat:

- Unde-s curțile lui Iov ? Unde este Iov ? Iar oamenii îi arată:

- Uite colo în gunoiul acela un schelet; îl mânca viermii. Barba lui era până la pământ și părul încalcit de gunoaie.

Ei auzisera de bataia lui Iov, dar nu credeau că-i chiar așa. Și au venit din alta țară. Când au venit la Iov, cum îl stiau că om cinstit era, că palate și că slugi avea, au stat acei trei prieteni lângă Iov șapte zile și șapte nopți, și n-a putut vorbi nici unul. Numai se uitau la el. Și gândeau că va fi asta? Că fel de bataie a lui Dumnezeu este asta? Și la șapte zile a deschis cuvântul Elifaz Ameneul și în loc să-l mângâie pe Iov în ranele și în durerea lui, în loc să-l îmbarbateze, că erau prieteni de alta dată, au început să-l ranească cu cuvântul:

- Iov, mi se pare că te-a rețezat Dumnezeu pe tine ca pe un copac toamnătic, care nu face roadă. De ce-ai ajuns tu așa! Ai oprit plata vaduvelor și simbria lucrătorilor! Ai fost nemilostiv și aspru ! Ai fost mandru! Ai uitat de Dumnezeu! Ai făcut faradelegi înaintea Lui! Și așa mereu l-au muștrat. La fel și al doilea prieten și al treilea. Și a venit al patrulea, unul Elihu. Acesta a vorbit puțin mai drept, că se teme: "Mai, nu cumva să fie o certare a Domnului pe drept și mă tem să vorbesc pe omul acesta ". iar Iov a început să le spună cu blandete :

- Dragii mei; prietenii mei; spre dosada ați venit aici și spre rana mie. Mai bine ziceam eu gropii, "mama mea", și viermilor, "voi sunteți frații și surorile mele", decât să vie prietenii mei și să mă rănească cu cuvinte; adică, mai bine mă mângaiam cu viermii și cu gândul la groapa, la mormant, decât să aud din gura voastră acestea.

Și le-a spus: "voi mă învinuiți că am oprit plata slugilor și că am făcut nedreptate. Eu nu mă laud, dar adevărul voi vorbi. Eu am fost tatăl sarmanilor și maica vaduvelor, eu am fost ochiul orbilor și urechea surzilor și piciorul schiopilor și mână ciungilor.

Tunsura mieilor mei a încălzit umerii saracilor; că lâna de pe șapte mii de oi toată o dădeam pentru îmbracaminte la saraci. Usa mea nu s-a închis la tot strainul și toată averea mea am socotit cu putere s-o împart la cei necajiti. Deci, nu-i adevărat ce vorbiți voi. Adevărat că mania Domnului mă cearta pentru pacatele mele, dar ceea ce mă învinuiți voi nu-i adevărat.

Văzând Dumnezeu răbdarea lui Iov, după ce-au plecat cei trei prieteni și Elihu s-a dat puțin în laturi, a apărut Dumnezeu în nori și în vifor deasupra lui.

Iov zăcea acolo de șapte ani jumătate, numai oasele și inima rămăsese - căci carnea lui era mâncată de viermi. Și când a venit Ziditorul cerului și al pământului, Iov era acum ranit și de prietenii lui ocarat și defaimat și de soția lui și de toți. Deodată aude glasul lui Dumnezeu din nori:

- Iov, scoală-te ca un barbat, ia vestmântul tău - că i-a trimis un vestmânt din cel mai alb ca zapada -, încinge-te și să stăm de vorba amândoi!

Cine a zis "scoala-te"? Acel ce va scula toți morții la judecata într-o clipeală de vreme! S-a sculat ca fulgerul Iov, sanatos ca la 30 de ani și frumos și vesel, s-a îmbrăcat cu vestmântul dat de Dumnezeu. Și a spus Dumnezeu către el:

- Iov, unde erai tu când am întemeiat pământul? Spune-Mi Mie care-i latimea cea de sub cer? În ce loc locuiește întunericul și ce loc are lumina? Unde erai tu când am măsurat Eu muntii cu asezământul cunoștinței, văile cu cumpana și dealurile, când am pus mării hotăr nisipul și am îngrădit marea cu nisip și i-am spus: până aici să stai și întru tine să se sfărâme valurile tale?

Eu am întins crivatul pe uscat. Eu am făcut cuvântători pe pământ. Eu am măsurat greutatea vânturilor. Eu am însemnat calea fulgerilor sub cer. Eu am rânduit nașterea fiarelor din codri, nașterea dobitoacelor pământului și a oamenilor. Eu am făcut Orionul și rarita cea de mieznoapte și am împodobit cerul cu stele, cu soare și luna și lumina am daruit zidirii Mele.

Spune-Mi, unde erai tu atunci? Eu pe tine, Iov, te-am turnat ca laptele în pantecele maicii tale, te-am încheșat ca branza, te-am țesut ca panza, ți-am făcut inima și oase și te-am făcut faptura Mea în pantecele maicii tale și Eu am zidit inima ta și am știut că nu-ți vei pierde răbdarea. Eu am întemeiat inima ta întru tine și credința ta și răbdarea ta.

Și acum, Iov, fiindcă ai așteptat cu răbdare venirea Mea și n-ai zis vreun cuvânt rău în atâtea scarbe și necazuri și boale, iată Eu îți daruiesc ție de acum înainte 140 de ani de viață; și vor fi averile tale îndoit. În loc de șapte mii de oi, păsărețe mii de oi; în loc de trei mii de camile, șase mii de camile și celelalte

la fel. Si vei ajunge sa traiesti pana la al cincilea si al saselea stranepot si vei adormi plin de zile si vei veni la Mine sa te veselesti cu Mine in veci.

Atunci S-a facut nevazut Dumnezeu. Si sotia lui, cand a venit de unde era dusa, l-a gasit sanatos si vesel foarte. Si a plouat Dumnezeu in curtea lui Iov trei zile si trei nopti cu galbeni de aur, cum spune in traditie. A luat Iov mosii si vite.

Sotia lui a stat cu fata la pamant trei zile si trei nopti, cerand iertare de la el. Si i-a zis Dumnezeu lui Iov : " Iarta pe sotia ta, ca nu-i vinovata ea, ci diavolul care a ispitit-o !"

Si a iertat-o el si a luat-o, si a nascut iar sapte feciori si trei fete si nu era frumusetate sub cer asemenea feciorilor si fetelor lui Iov. Nu se gaseau mai frumoși copii ca aceia pe pamant.

Si au fost zilele lui Iov, cum s-a spus, dupa bataia aceea, o suta patruzeci de ani, si-a adormit plin de zile si s-a dus la Ziditorul sau, la veselia cea vesnica.

Ati auzit ce a facut la Iov frica lui Dumnezeu? Daca a avut frica lui Dumnezeu, nici cand era bogat nu s-a mandrit, n-a fost aspru si nemilosiv; nici cand i-a luat Dumnezeu averea, n-a zis un cuvânt impotriva lui Dumnezeu.

Iata om cu frica lui Dumnezeu, care aducea jertfa un bou in fiecare seara, ca nici copiii lui sa nu fi gresit lui Dumnezeu cu gandul. Ati auzit om cu frica de Dumnezeu, cum l-a incununat Dumnezeu?

Prin cate l-a trecut in veacul de acum si s-a dus sa se odihneasca in "sanul lui Avraam", a carui stranepot era. Iata deci cum l-a binecuvantat Dumnezeu!

Fratii mei, omul care are frica de Dumnezeu nu trebuie sa-l pazeasca nimeni sa nu fure, sau sa nu fie curvar, sau betiv, sau hot, sau sa nu faca rau. Cel ce are frica lui Dumnezeu si ziua si noaptea pururea vegheaza asupra lui : sa nu gandesc ceva rau asupra omului, sa nu vorbesc ceva rau ca-i pacat, sa nu fac ceva rau ca-i pacat! Cine are frica lui Dumnezeu, acela se face santinela intregii intelepciuni, isi pazeste sufletul si mintea sa de ganduri rele, limba sa de cuvinte rele si toata asezarea sa de a lucra impotriva lui Dumnezeu.

Imi aduc aminte de un filosof, care a venit la Socrate, alt filosof. Si acela avea o femeie foarte talentata. Si a inceput sa spuna: "Domnule, am o femeie asa de frumoasa!". Celalalt era la o masa cu un creion in mana si hartie si a tras un zero. "Femeia mea e de neam mare; taica-sau a fost ministru ". Celalalt a mai tras un zero.

"Femeia mea ii sanatoasa ca oul, n-a fost bolnava si nu-i bolnava". Acela a mai tras un zero. "femeia mea stie sa lucreze lucruri de menaj, sa faca prajituri la tot neamul, bucat ela mese mari ". Acela a mai tras un zero. "Femeia mea stie sa coase broderii artistice, coase flori, impleteste, face flanele cu masina sau cu mana. Uite cate talente are femeia mea !" Acela a mai tras un zero.

La urma a adaugat: "femeia mea are frica lui Dumnezeu si este credincioasa!" Acela a pus un unu inainte, pusese sase zerouri. Unu urmat de sase zerouri face un milion. Si a spus: " Ia, acum i-am dat valoare femeii tale. Nu cand ai spus ca-i frumoasa si invatata si sanatoasa si stie multe sa faca.

Pentru ca daca ii lipsea frica lui Dumnezeu, toate erau la dansa egal cu zero, nule, nimic!"

Asa se intampla si cu barbatul, ca si cu femeia aceea si cu orice om. Poate sa aiba toate talentele, poate sa atie toate meseriile din lume, poate sa cunoasca toate stiintele lumii, daca ii lipseste frica lui Dumnezeu, ii lipseste scoala intelepciunii si omul acela nu-i bun de nimic.

Era un om invatat sa fure, macar de-ar fi fost sarac. Da de unde ! Era om gospodar, avea femeie buna, credincioasa si copii; avea boi, avea oi, cai, porci, vite, pasari, pamant, livezi, vii, dar a fost crescut rau la parintii lui, ca nu era satul pana nu manca ceva de furat. Omul acesta de multe ori avea discutii cu sotia lui. Sotia lui buna ii spunea :

- Mai, omule, ulciorul nu merge de multe ori la apa. Caci ii rusine in sat, daca te-o prinde pe tine ca furi; toti or sa te judece pe tine de ce ai furat, ca ai tot ce-ti trebuie. De ce furi, ma ?

- Femeie, eu nu pot. Pana n-oi mai lua eu de la cutare boier, de la cutare om, de la cutare proprietar... !

Odata era in luna lui iulie, luna era plina pe cer si era senin ca ziua. El venise din tarina si a vazut lanurile pline de clai de grau, jumatati de grau, cum se cheama in alte parti. Ce s-a gandit el? "ce bine ar fi sa aduc eu o caruta de grau din acesta la mine ", ca era grau frumos. A venit acasa, a pregatit caruta si caii, drugul de legat snopii; a pus niste fan pentru cai si iarba verde in caruta si-n puterea noptii, cand doarme si pasarea - cum zice tarantul -, a luat o copilita numai de trei-patru ani cu el. Copilei ii placea sa mearga cu tata-sau cu caruta totdeauna.

- Tataica, ma iei cu caruta?

- Te iau! Da', ma-sa a zis :

- Stai acasa !

- Nu! si a inceput a plange copila.

- Da-i drumul! Copila vrea sa auda cum merg caii, s-o plimbe tata-sau cu caruta. Dar a fost o pronie dumnezeiasca aceasta si purtare de grija a lui Dumnezeu. A venit omul acela la furat snopi in tarina. Un lan de grau era langa o padure mare si un drum de tarina pe marginea padurii. El a tras caii cu oistea pe unde trebuia sa iasa de pe lan, a luat din gura la cai zabala si le-a dat sa manance.

Copilita a ramas la caruta. Era luna, senin si se vedea bine la mare distanta. Si s- adus pe lan omul asta, de meserie hot din copilarie, si a inceput sa se uite in toate partile; si la stanga; si la dreapta si inainte si inapoi. Se uita asa. De ce se uita? Ca nu cumva sa fie vreun paznic pe lan. Dar tot el isi zicea: "Chiar daca ar fi, acum doarme intr-o claie, ca acu-i puterea noptii ". In acest timp copilita se uita de la caruta cum taica-sau se uita in toate partile, si incolo, si incolo si se minuna ea in mintea ei - copii naivi -, de ce se uita taica-sau asa ?

Dupa ce s-a incredintat el ca nu este nimeni si nu-l vede nimeni, a luat cativa snopi de grau si a venit la caruta. Copilita, prin care a vorbit Duhul Sfant, intreaba pe taica-sau :

- Tataica, mata ai uitat ceva !

- Dragul tatei, dar ce-am uitat ?

- Mata ai uitat ceva ! Te-ai uitat in toate partile dar ai uitat sa te uiti si in sus!

- Cum ai zis ?

- Mata in sus de ce nu te-ai uitat ? Dar copila n-a zis sa-l mustre pe tatal ei. Ea a crezut ca poate asa-i bine, daca se uita in toate partile, sa se uite si in sus. Dar l-a costat pe om foarte mult.

- Cum, cum ai zis ?

- Tataica, eu am crezut ca trebuie sa te uiti si in sus! Si atat l-a certat frica lui Dumnezeu pe om, ca a luat snopii inapoi, s-a dus si a facut claiia; a venit, a intors caii, a pus zabala la cai, a pus copilita in carutasi cu caruta goala, s-a intors acasa. Cand vine acasa, femeia stia ca nu vine niciodata cu golul.

Ori fura bostani, ori popusoi, ori grau, ori altceva, el venea incarcat. Il vede, de data asta mai erau doua-trei ceasuri pan-la ziua ca vine cu golul :

- Mai omule, dar ce-ai patit? Ce-ai patit?

- Femeie, cate zile voi avea nu mai fur !

- Ce-ai patit? Bine ti-a facut! Te-a prins! Ea credea ca l-a prins. Te-a prins? Ti-am spus eu tie.

Asa, gospodar la furat!

- Mai femeie, nu m-o prins nimeni.

- Nu cred. Te-o prins ! De ce-ai venit cu golul?

- Nu mai fur cate zile oi avea!

- Dar ce-ai patit? El arata copilita si zice :

- Din cauza copilei.

- Dar ce ti-a facut copila?

- Din cauza ei nu mai fur in veacul veacului. Caci a vorbit Duhul Sfant prin gura ei.

- Dar ce-a zis copila?

- Eu m-am dus pe lan - cum ii obiceiul meu -, si-nainte de a incepe a cara snopii, ma uitam : in stanga, in dreapta, incoace-incolo. Copilita ma vedea de la caruta si cand am venit m-a intreat : "Tataica, mata ai uitat ceva; ai uitat sa te uiti si in sus ".

Atunci m-am gandit, cat sunt eu de nebun. Dumnezeu imi vorbește prin gura copilei, ca trebuia sa ma uit mai intai in sus; ca daca ma uitam in sus, nu mai era nevoie sa ma uit la dreapta, la stanga sau inainte, ca de ochiul cel de sus nimeni nu se poate pazi. Ochii lui Dumnezeu - cum soune Solomon -, sunt de milioane de ori mai luminosi de cat soarele si nu este loc unde nu cerceteaza atotstiinta lui Dumnezeu. Cum zice si Apostolul : Stiinta lui Dumnezeu strabate pana la despartirea duhului de a sufletului; nu numai pana la despartirea trupului de a sufletului ".

Omul este icoana Preasfintei Treimi. El are minte, cuvânt si duh. Duhul cel in chip de raze de lumina, care-i in inima, cu acesta omul ii mai mare decat ingerii; ca ingerii nu s-au facut dupa chipul si asemanarea lui Dumnezeu, ci numai omul. Omul este icoana vie a Sfintei Treimi pe pamant, are minte, cuvânt si duh. Mintea este chipul Tatalui, cuvântul este chipul lui Hristos, iar duhul cel de viata facator este chip al Duhului Sfant.

Acest duh de viață nu-i duhul cu care vorbim - acesta este sluga minții și are altfel de cuvânt. Iar acela este un dor gânditor, stă între minte și între cuvânt și circumscrie - are în sine -, și pe minte și cuvânt, după Sfântul Grigorie Palama, preaindumnezeitul la minte.

Deci, până acolo străbate știința lui Dumnezeu, până la despartirea duhului de a sufletului și nimeni nu poate să se ascundă cu vreun gând de la atotștiința Ziditorului.

Acest Duh Sfânt l-a cercetat pe acest om cu frica lui Dumnezeu și s-a gândit : " De acum înainte nu voi mai fura în veci, cât voi trăi. Ba am să mă duc să mă marturisesc și să-mi fac canonul pentru câte am făcut în viață, ca dacă mă mai duc la furat trebuie mai întâi să mă uit în sus. Și dacă mă uit în sus, mi-e destul atât, ca să nu mai pot fura în vecii vecilor, ca de ochiul cel de sus nimeni nu se poate păzi".

Iarasi va spune: începutul înțelepciunii este frica Domnului. Ea este temelie tuturor faptelor bune. Înțelepciunea are două capete : primul este frica de Dumnezeu și cel mai de sus este dragostea de Dumnezeu, ca toată fapta bună să înceapă din frica lui Dumnezeu și să se termine în dragostea lui Dumnezeu, care este legătura desăvârșirii și cea mai înaltă fapta bună.

Dumnezeu cel închinat în Treime, Părintele, Cuvântul și Duhul Sfânt, Treimea cea de o ființă și nedespartită și Preacurata Lui Maică și toți sfinții să ne fie în ajutor, să nu uităm frica lui Dumnezeu și să păzim poruncile Lui. Amin.

DESPRE PAZA MINTII

SFATURI DATE UNOR STUDENȚI TEOLOGI

Fiindcă a fost vorba, să vorbim ceva despre paza minții. Eu păcătosul, când încep să vorbesc de rugăciunea minții sau de paza minții, mi-i rusine și mi-i greu să vorbesc; că vorbesc despre ceea ce nu am. Că zic Sfintii Părinți că nimic nu-i mai sărac decât mintea aceea care filosofează pentru fapta bună, neavând lucrare. Eu sunt acela cu musca pe căciula, că vreau să vorbesc cele ce nu fac și niciodată nu am făcut.

Dar eu cred că va vor fi de folos acestea în drumul pe care te duci. Fiindcă viața aceasta este o luptă, cum spune la Iov: O luptă și o ispita este viața omului pe pământ și în această luptă și ispita, de fiecare clipă este nevoie de înșurubire. Cum a spus și marele Apostol Pavel: În lupta aceasta grea și mare, aveți nevoie de răbdare și celelalte.

Și este prea de nevoie, pentru că va duceți între străini, acolo unde va duceți, întâlnindu-vă cu oameni de altă credință : protestanți și catolici și cutare ... Și ca ortodox, pentru că să-ți păzești sufletul curat, o lucrare mai prezintă și mai puternică decât paza minții nu va fi.

Paza minții are atata legătură cu rugăciunea minții, că și trupul cu sufletul. De la paza minții putem trece imediat la rugăciunea minții. Și totdata, în paza minții intra multe lucrări duhovnicești.

Sfântul Isihie Sinaitul spune așa: Nimic nu va putea scăpa de capeteniiile tartarului - mi-aduc aminte din Filocalie -, fără de paza minții, măcar de ar fi cât de mare filosof și cât de mare înțelept în lume.

Ce este paza minții, după învățăturile Sfintilor Părinți? este o lucrare prezintă, foarte ușoară și n-are nevoie de mare osteneală, decât numai de frica lui Dumnezeu. Ea se naște chiar din frica lui Dumnezeu! Iar frica de Dumnezeu se naște din credință în Dumnezeu. Că dumnezeiescul părinte Maxim spune: Căla ce crede, se teme. Eu nu am nici o pricină să mă tem de cineva, dacă nu cred că-i de față. Iar când cred că Dumnezeu este de față, mă tem !

Deci, iată cum din credință în Dumnezeu se naște frica de Dumnezeu. Iar din frica de Dumnezeu se naște trezvia atenției, sau paza minții, sau ferirea minții de la păcat, sau privegherea minții. Când auzim la Sfintii Părinți : paza minții, trezvia atenției, înșurubirea minții, ferirea minții, privegherea minții sau toate acelea, este același lucru, cum am zice : pâine, bucată de pâine, felie de pâine; dar tot de pâine este vorba, numai sub alte cuvinte.

Paza minții, după învățătura Sfintilor Părinți, constă în aceasta : în a ne trezi cu mintea, în a ne împotrivi păcatului cu mintea și în a chema pe "Doamne Iisuse ..." prin rugăciunea minții.

Vezi căta legătură are rugăciunea minții cu paza minții? Că nu-i de ajuns să am trezesc eu. Ce fac eu acum este bun? Ce gândesc eu acum este bun? Ce

intentionez eu acum este bun? Ce cuget eu acum este bun? Sau ce alegere fac eu asupra acestui cuget este buna? N-ajunge atât! Ci, îndată mi-a dat putere Preasfântul Dumnezeu, să-mi stăpănesc pornirile prin volnicia de sine sau de sine stăpânirea. Nu vezi ce spune în Psaltire? Doamne ca cu arma bunei voini ne-ai încununat pe noi.

Îndată ce ne-am trezit, simțim cu mintea dacă se apropie un păcat de minte sau un gând rău; ca orice gând rău este un șarpe gânditor, adică un diavol. Și îndată ce l-am simțit ca se apropie, să ne împotrivism; cu arma bunei voini (cu voință) ne împotrivism să nu-l primim, căci avem această putere.

Dar puterea noastră e slabă și țaria neputincioasă, cum spune colo la hirotonie. Și atunci ce-i de făcut? Ne trezim, după puterea noastră; să vadă Dumnezeu că voința noastră se mișcă spre bine și ne împotrivism păcatului. Și negresit să ținem legătura cu Domnul, chemându-L prin rugăciunea "Doamne Iisuse ...".

Dar nimeni să nu se bazeze pe trezvie sau pe voință sa, că-i tare împotriva păcatului, că rămâne foarte, foarte înșelat! Pentru că, negresit, voința noastră și trezvia noastră trebuie să fie întărite de Domnul nostru Iisus Hristos. De aceea ne trezim, ne împotrivism, cu voia de sine stăpânitoare și chemăm pe "Doamne Iisuse ...".

Acestea trei stau nedezlipite una de alta. Pentru că dacă nu chemăm pe "Doamne Iisuse ...", nu reușim să ne despatimim în nici un fel cu mintea. Că El ne-a spus în Evanghelie: Rămăneți întru Mine și Eu întru voi, că fără de Mine nu puteți face nimic. Clar! Cheama pe Domnul în ziua necazului și te va izbăvi, cum spune Psalmistul. Sau: Așa-te Domnul în ziua necazului și celelalte. Dacă-L chemăm pe Dumnezeu, El ne ajută.

Așa și tu. Și trezvia noastră-i bună și voința noastră care se împotrivesc răului, dacă este ajutată de darul și puterea lui Dumnezeu. Chemarea numelui Domnului să nu înceteze, că zice Apostolul: Tot cel ce va chema numele Domnului se va mântui.

Acum mai este și a patra lucrare : Ne trebuie smerenie! Să ne trezim cu mintea, să ne împotrivism păcatului cu mintea, să chemăm pe "Doamne Iisuse ..." și să avem mare smerenie a inimii și cunoștința de sine, fiindcă ne luptăm cu demonii cei mandri. Da! Că îndată ce se ridică din noi părerea de sine, sau îngâmfarea, sau cinstea de sine, îndată ne paraseste Domnul și ne lasă în propriile noastre puteri: "Ia să vedem ce ai să faci tu fără Mine?" Că i-a spus oarecând lui Israil: Să nu ieși la război fără Mine! Știi ce-a patit când a ieșit la război cu amoreii, fără să cheme ajutorul lui Dumnezeu!

Această îndrăzneală - să zicem așa -, sau semetie de cuget, sau cutezanta de sine a omului de a se bizui pe trezvia lui și pe puterea lui de voință, este izvorată din iubirea de sine. Egoismul ! Adică, după cum arată dumnezeiestii părinți, din mama tuturor păcatelor, care este iubirea de sine. Că din iubirea de sine se naște și mandria și trufia și semetia și celelalte.

Din iubirea de sine se naște, mai întâi : mila de sine, crutarea de sine, îndreptățirea de sine, mulțumirea de sine, trambiatrea de sine, lauda de sine, plăcerea de sine, părerea de sine. Apoi : închipuirea de sine, simțirea de sine

"ca sunt ceva!"; îngâmfarează de sine, cinstea de sine, încrederea în sine, rezemarea pe sine, bizuirea pe sine și, dacă vreți să vă talcuiesc, acestea au o multime de ramificații.

Apoi vine moartea minții și omorarea sufletului, mai înainte de moartea trupului - adică nesimțirea inimii -, după care a plâns Sfântul Simeon Noul Teolog toată viața, precum am gasit-o la "Scara".

Nesimțirea, nu numai că omorârea sufletului, ci omorârea mai întâi partea privitoare, adică pe minte; nesimțirea este moartea minții și omorarea sufletului mai înainte de moartea trupului.

Dacă i-ai omorât ochiul, ai întunecat trupul. Așa și sufletul, prin minte moare; și de aici înainte diavolul a pus stăpânire peste toate puterile sufletului. Aceasta se întâmplă când omul are încredere în sine și în puterea lui de trezvie și zice: "A! Eu sunt un om înțelept. Ce să mă mai rog, ce să mă stau în genunchi, ce să mă chem pe Iisus, doar eu știu să mă pazesc de păcat! Păi, eu nu știu că-i păcat?"

Când vede Dumnezeu în sufletul nostru această încredere și rezemare pe sine și cutezanța de sine, ne lasă în mâna diavolilor. Atunci ispita ne arată cât putem, fără darul lui Dumnezeu și fără mila Lui.

De aceea, sufletul nostru în toată clipa greșește lui Dumnezeu. Să aveți convingerea aceasta, că nu există clipa când nu mâniem pe Dumnezeu. Și pentru că nu este clipa când nu mâniem pe Dumnezeu, nu este clipa când nu avem nevoie de ajutorul Lui.

Sufletul, negresit, îndată ce greșește cu mintea și cu orice pornire spre păcat, trebuie să alerge cu umilinte la ajutorul lui Dumnezeu, să ceară mila, iertare și ajutor împotriva ispitei. Ca, dacă cutează pe deșteptăciunea lui, zicând: "A! eu știu multe, eu pot multe!", auzi ce spune Scriptura la Solomon: Cei care se încred în sine, va cădea, cadere jalnică. Pentru ce? Te-ai încrezut în sine; nu mai ai nevoie de Dumnezeu! "Pot și eu ceva!" Și atunci Dumnezeu îți arată ce poți! Că fără de El nu putem nimic. Și la trezvie atenției este mare nevoie să simțim în jurul nostru ajutorul lui Dumnezeu, de care avem nevoie în fiecare clipă.

În Sfânta Scriptură se spune așa: Fata Babilonului, ticaloasă - și Duhul Sfânt spune mai departe, când cântăm "La râul Babilonului" -, fericit este care va apuca și va lovi pruncii tăi de piatră (Ps. 136, 8-9). Iată pe cine fericeste Duhul Sfânt! Pe cei care ia fiii fetei Babilonului și-i trânteste de piatră.

Talcuirea Sfintilor Părinți din Filocalie este așa: Fata Babilonului este mintea noastră. Cuvântul "Babilon" înseamnă "amestecare". Fiindcă mintea noastră pururea este amestecată cu gânduri bune și rele, o numeste "fata Babilonului", născută din amestecare, combinată cu amestecarea. Iar fiii fetei Babilonului sunt gândurile minții, care le năste ea.

Și cine-i fericit? Acela care-i trează cu mintea și, cum vede că s-a născut din minte un copil - un gând rău -, îl da de piatră Hristos. Cum ti-a venit un gând rău în minte - înțelegi? -, ia-l de picioare și da-l de piatră: "Doamne Iisuse ...". Vine un gând de curvie: "Doamne Iisuse ...", da-l de piatră! Vine un gând de manie, da-l de piatră Hristos! Vine un gând de trufie: "Doamne Iisuse ...".

Vine un gând de viclenie: "Doamne Iisuse ...". Vine un gând de zavistie: "Doamne Iisuse ...".

Tranteste-i de piatra pe pruncii acestia ai "fetei Babilonului" - adica cugetele rele ale mintii -, de cand sunt prunci. Adica, ucide patimile in tine, cat sunt mici, ca pe urma este mult mai greu! Pe acesti prunci ai fetei Babilonului ii omoara darul si puterea lui Hristos! Hristos S-a numit in Sfanta Scriptura de trei ori piatra: Piatra cea din capul unghiului, pa Care n-au bagat-o in seama ziditorii; Piatra cea nefacuta de mana, Care se taie din munte, despre care se spune la Daniil; si Piatra, stanca din care a iesit apa, cand a fost lovita de Moise, simbolizand coasta lui Hristos din care a iesit apa si sange.

In Hronograful evreiesc am citit viata lui Moise, tradusa de Isaia Racaciune, un mare rabin care a trait in secolul trecut. A murit de mult! Si la dansii se scrie, macar ca ar trebui sa se treaca si in traditia ortodoxa, ca o teologumena; stiti, nu ca o dogma! Ca Moise cand a lovit stanca la Rafidim - am fost acolo la Sinai si am baut apa -, intai a iesit sange, fiindca a lovit-o cu indoiala.

Pentru indoiala pe care a avut-o Moise atunci, l-a muștrat Dumnezeu si nu a murit in pamantul fagaduintei. El nu a zis: "Asculta, Israele, din piatra aceasta ai sa bei apa!", ci a zis astfel: Au doar din piatra aceasta am sa va scot apa? Dumnezeu i-a spus imediat: "Moise, de ce nu M-ai preaslativ inaintea fiilor lui Dumnezeu? - Au doar din piatra asta ...?" "De ce n-a zis: din piatra asta Dumnezeu va va adapa pe voi?"

Apoi Moise, fiind certat de Domnul, a lovit a doua oara, zicand: "Asculta, Israele! Din piatra asta... !" A lovit si a iesit apa.

Dar este si-o taina mare aceasta, ca intai a iesit sange si apoi apa. Caci si din coasta lui Hristos a iesit intai sange si apoi apa. Iata cum a inchipuit stanca Rafidim, coasta lui Hristos.

Acum sa revenim la trezvie, ca sa nu ne pierdem in discutie, ca cuvantul nostru trebuie sa traga catre mijloc. Noi, daca ne incredem in sine si in puterea noastra de virtute, de intelegere si de filosofie, mai intai mireasma Sfantului Duh nu mai este cu noi.

Indata ce Duhul Sfant simte o mica licarire a mandriei, se fereste si-l lasa pe om in propriile sale puteri. Si atunci vedem ca am ajuns la cadere. Ori cu mintea, ori cu cuvantul, ori cu lucrul, ori - Doamne fereste -, cadere care ne desparte prea tare de Dumnezeu. Iar cine are lucrarea trezviei, trebuie sa fie treaz si in privinta asta. Nu-mi incape mie in putere sa ma trezesc, ca sa ma lupt cu pacatul. Ma trezesc, dar il chem pe "Doamne Iisuse ...!"

Legea soborniceasca a Bisericii aceasta este : sa ma trezesc, sa ma impotrivesc, sa chem pe "Doamne Iisuse ...". Asta este lucrarea trezviei atentiei. Ca "fata Babilonului" - adica mintea noastra, de care am amintit mai inainte -, naste mereu prunci. Si naste prunci rai - gandurile rele !

Noi sa-i luam, sa-i trantim de piatra Hristos si sa-i sfaramam !

Duhul Sfant atunci ne fericeste: Fericit este care va apuca si va lovi pruncii tai de piatra. In momentul cand un gand rau l-am lovit de piatra Hristos,

am ucis un prunc al fetei Babilonului. Ne fericeste pentru aceasta Duhul Sfânt, ca nu am nădăruit să-l ucidem noi, ci l-am dat de piatra Hristos.

Ati auzit ca spune in Scriptura asa: In dimineti am ucis pe toti pacatosii pamantului, ca sa pierd din cetatea Domnului pe toti cei ce lucreaza faradelegea! Ai auzit cand trebuie ucisi pacatosii - adica gandurile rele? In dimineti! Gandurile pacatoase rasar din minte, ca mai inainte pruncii fetei babilonului, care se nasc dintr-insa. Si nu arata Scriptura sa-i ucidem cand ar fi pe la amiaza sau seara. Ci, cand au rasarit, in dimineti ucide pe pacatosii pamantului!

Gandurile pacatoase, cum au rasarit in minte si imaginatie, trebuie ucise prin rugaciunea lui Iisus, ca sa pierzi din cetatea Domnului - cetatea este sufletul - pe toti cei ce lucreaza faradelegea.

Daca am ucis pe pacatosii pamantului, adica gandurile pacatoase, cand rasar din minte, am pierdut din cetatea Domnului, pe toti cei ce lucreaza faradelegea. Ca doar prin gandurile patimase vin faptele patimase. Ce zice dumnezeiescul Parinte Maxim: Stapaneste-ti gandurile, o, monahule!

Ca daca nu-ti vei stapani gandurile, indata vei ajunge sa nu poti stapani lucrurile !

Tot pacatul de la ganduri vine. Si atunci, daca ucidem pe pacatosii din cetatea Domnului in dimineti, am curatit cetatea, care este sufletul nostru.

Sfantul Diadoh al Foticeii zice asa: "Mintea cea iubitoare de Hristos, primele rasariri ale pacatului nu le primeste". Cine iubeste pe Dumnezeu, cum se atinge de mintea lui un gand patimas, zice: "Doamne Iisuse ...". Cheama pe Mantuitorul! Pentru ca, daca nu l-ar chema, sta de vorba cu gandul cel patimas, se indulceste cu el si, dupa ce s-a saturat de indulcire, isi aduce aminte: "Mai, dar gandurile acestea sunt pacatoase, trebuie sa zic "Doamne Iisuse ...", ca uite, m-au scos din asezarea cea buna si m-au aruncat in ganduri spurcate".

Dumnezeiescul Parinte Efrem Sirul zice asa: Cand stai la rugaciune si primesti ganduri spurcate, esti asemenea unei mirese care curveste de fata cu mirele sau. S-a logodit cu mirele si pe urma, poftim! Sta si se impreuna cu altul de fata cu mirele. Cat de urata este mireasa aceasta mirelui sau, cand vede ca ea il tradeaza chiar in fata lui.

Iar Dumnezeu, care vede toate, vede ca noi in vremea rugaciunii primim ganduri spurcate si sufletul-nostru, in loc sa se impreune prin rugaciune cu Hristos, se impreuna cu diavolii si curveste in fata Lui. Si atunci Pavel ne spune: V-am logodit pe voi mireasa unui mire fara de moarte; si tare mi-e frica de voi sa nu se poticneasca inimile voastre, precum a Evei de satana in rai. Clar! Daca ne-am impreunat cu pacatul in fata lui Dumnezeu, cu diavolii ne-am impreunat, nu cu Hristos! Si atunci Mirele Hristos zice: "Iata, mireasa Mea - sufletul nostru -, s-a impreunat cu diavolii si i se pare ca se roaga Mie! Sta la rugaciune si curveste cu diavolii!" Ca tot gandul patimas, daca-l primim, suntem amestecati cu diavolul acelei patimi si ne duce in gheena.

Zice si Sfantul Isihie: In vremea rugaciunii, se incaiera la lupta trei minti: mintea Sfintelor Puteri, mintea draceasca si mintea omului. Mintea omului sta in mijloc si el are atata putere de stapanire de sine incat, toate puterile intunericului daca ar veni, nu pot sa-l clatine.

De aceea a zis Scriptura : Dumnezeu l-a zidit pe om și l-a lăsat în mână sfatului său. Iar în ziua judecării ne va cere socotela. Noi vom zice: "N-am putut, Doamne!" "N-ai vrut! Eu te-am înzestrat cu putere". Ca nici îngerii nu-l silesc pe om la fapta bună și nici diavolii nu-l pot sili la cele rele. Atata putere a luat satana în rai, când a înșelat pe Eva, să clatine puțin puterea cugetătoare a omului; adică să-l imboldească prin gând să facă raul, dar să nu-l silească.

Poate vom zice în ziua judecării: "Doamne, diavolul m-a dus la femeia cutare!" Diavolul poate să zică atunci: "Doamne, să-mi aduca martori! Cine m-a văzut că-l duceam de mână pe om?" "M-a dus diavolul la crasma" zice altul. Atunci diavolul răspunde: Doamne, să-mi arate martori!"; a văzut cineva vreun diavol ducând pe om la crasma? "Doamne, m-a dus diavolul în cutare loc". Iar diavolul îi poate zice: "Doamne, el a fost prost și a fost iubitor de sine, iubindu-și ființa lui și s-a lăsat biruit de patimi. Eu i-am dat în gând și el s-a dus. Și Sfintele Puteri i-au dat în gând să facă bine și nu a ascultat".

Deci, mințile omului stă între Sfintele Puteri și cetele diavolești. Și îndată ce el simte că-l ispitesc diavolii din stânga, aleargă la Iisus prin rugăciune și atunci se bucură Sfintele Puteri și biruința-i de partea noastră. Iar dacă vom sta de vorbă cu gândurile și ne indulcim de ele, tot timpul stăm de vorbă cu diavolul. De aceea în Pateric nici nu se mai spune patima, ci: "Cutare s-a luptat cu diavolul curviei, sau cu diavolul maniei, sau cu diavolul leneviei", ca tot păcatul este un diavol rău.

Sfântul Ioan Gura de Aur zice: Mare poftă, mare diavol este păcatul. Și Sfântul Efrem spune : câte păcate are omul în minte, atâția diavoli are întru-insul. Iar Sfântul Marcu Ascetul: "Foarte se silesc diavolii să ne învețe să nu credem că avem diavoli în noi", dar zice: Câte patimi avem, atâția diavoli avem!

Fiecare patimă este un diavol rău. Adică : mandria, semetia, slava desartă, fatarnicia, trufia, viclenia, zavistia, pizma, invidia, râvna cea rea, mania, iutimea, nerabdarea, nerecunoștința, cartirea, rapirea, nemulțumirea față de binefacerile lui Dumnezeu sau ale aproapelui, tinerea de minte a raului, vorbirea de rău, clevetirea, minciuna, gluma, rasul.

Sau mai departe: iubirea de aratăre, dorința de răzbunare, slava desartă, laudărosenia, iubirea de sine cu tot alaiul ei, și pot să spun ceasuri întregi și nu termin nici ceea ce mai țin minte din multimea păcatelor întinericului.

Și iată, atâția diavoli avem în noi! Cineva poate zice: "A! Dar nu sunt așa păcatos! Sunt de atâția ani în mănăstire, cu femei n-am trait, nici n-am știut ce-i femeia". Și noi suntem preacurvari în toată clipa, căci cu gândul și imaginația gresim ziua și noaptea!

Pentru ce zice dumnezeiescul Parinte Efrem Sirul: Nu ma aruncați în negrija, frații mei, pentru păcatele cu gândul, că ar fi mici! Nu-s mici! Hristos, înțelepciunea și Cuvântul lui Dumnezeu, ne-a arătat și a socotit preacurvie într-o poftă de femeie și ucidere într-o ură de frate. Și acelea se fac cu gândul. Iată, mă fac ucigaș și preacurvar în toată ziua. Și apoi, câtă pocăință îmi trebuie?

Legea Darului sau a Harului, când a venit, a scos păcatul din rădăcina, nu a venit să cosească păcatul pe deasupra, cum da cu coasa și rădăcina rămâne.

Asa a fost Legea Veche: sa nu furi, sa nu preacurvesti, sa nu ucizi, sa nu fii marturie mincinoasa ...

Legea veche oprea pacatul din lucrare, cum vorbeam ieri despre cele trei trepte ale urcusului duhovnicesc.

Legea Harului cand vine, scoate pacatul din radacina, ca pofta-i radacina pacatului. Sa nu poftesti femeia aproapelui ..., cum spune porunca a zecea, ca esti preacurvar. Si atunci smulgi pacatul din radacina! Ca de la pofta vine pacatul. Scoate buruiana de unde porneste ea!

Si cu cat Legea Harului este mai desavarsita, cu atat trezvia atentiei trebuie sa dea seama omului sa-si pazeasca mintea. Ca omului i se pare ca este curat, daca n-a facut pacatul cu lucrul.

Cea mai mare inselare este asta! Ca tocmai atunci suntem in cel mai greu pacat, adica in nesimtire, dupa Sfantul Maxim.

Cand nu avem simtirea pacatului, suntem in cel mai greu pacat; ca atunci mintea noastra-i oarba, iar nesimtirea este moartea mintii. mintea nu simte pacatul si omorarea sufletului, mai inainte de moartea trupului. Si nesimtirea se naste si ea tot din iubirea de sine. N-am avut timp sa va spun si toate fiicele ei, asa cat le mai tin minte.

Nu este clipa si nu este vreme in care nu ma aflu maniind pe Dumnezeu; sa avem increderea aceasta si sa stim, si chiar de n-am simtit si n-am ajuns la convingere, sa ajungem de-acum. Asa trebuie marturisit. Pentru ca am ajuns la convingerea asta, cu zeci de ani in urma, ca nu exista clipa si mai putin decat aceasta, cand nu ne aflam maniind pe Dumnezeu.

Aceasta stii cand o simti? cand ajunge omul in treptele cele mai inalte ale rugaciunii inimii si cand

vine Duhul Sfant in inima omului, cu Darul lui Hristos, atunci abia vede el despre milioanele de neputinte, care-l robesc simtitor si ganditor.

Vezi in camera asta, ce curat este? Nu-i praf, nu-s gunoarie. Daca o raza a soarelui ar intra aici si noi am sta deoparte, am vedea milioane de microbi ce se invart si cat praf este. "Ia uita-te, ce era in camera asta!" Dar pana ce n-a intrat raza soarelui, nu vedeam. Dar daca am avea niste aparate speciale care maresc, ele ar face si mai mari corpurile acelea pe care le vedem cu ochiul liber. Asa este si cu sufletul nostru.

Deci, in timpul rugaciunii celei curate, cand se scaldă inima noastra in lacrimi si fierbe in clocotol plansului, dupa ce au trecut momentele acelea, atunci o sa vezi cate milioane de neputinte zac in mintea si in inima noastra. Si acestea nu le simtim. Petrecem in nesimtire, in somn, in raspandire, in invartosare, in impietrire. Ni se pare ca noi "Slava Domnului, n-am facut cutare pacat!" Dar noi le avem pe toate si suntem izvorul a tot pacatul si a toata faradelegea, in toata clipa.

De aceea, pentru ca in fiecare clipa gresim, in fiecare clipa este nevoie de trezvie, de paza mintii, de rugaciune, si de umilinta in fata lui Dumnezeu. Asta este ce spune marele proroc David: Ca faradelegea mea eu o cunosc si pacatul meu inaintea mea este pururea.

Uite un alt caz. Ti se întâmplă uneori ca știi că ești păcătos și vrei să te rogi, dar nu ai stare de milință, adică simți o învârtosare a inimii. Ce trebuie să facem atunci ? Această învârtosare a inimii în timpul rugăciunii se cheamă raceala, seceta sau uscăciune.

Și asta este obișnuită la Sfinții Părinți. Eu deja când mă mărturisesc, zic: "Părinte, rugăciunea am făcut-o cu mintea îmbrobodită, plină de uitare, plină de răsăndire, cu seceta, cu uscăciune, cu raceala, cu parasirea darului ..." Raceala vine mai totdeauna din uitare. Pricina racelii sufletului - că eu păcătosul sufar în toată clipa de ea -, este uitarea. Dar uitarea ce este, după Sfinții Părinți ?

Este primul păcat din partea rațională a sufletului ".

Sufletul se împarte în trei părți : partea rațională, cea manioasă și cea poftitoare, după Sfântul Grigore de Nissa. Așa le rânduieste în Pidalion. El canonisește exact păcatul după cele trei părți ale sufletului. Vezi în canoanele lui din Pidalion. Din partea rațională primul păcat este uitarea. Apoi neștiința, nedreapta socoteală, nechibzuința, nemulțumirea pentru binefacerile lui Dumnezeu și ale aproapelui, nediscernământul, credința stramba, hula, nebunia, eresul și celelalte. Dar, primul pas spre raceala, este uitarea.

Când uităm binefacerile lui Dumnezeu, când uităm că Dumnezeu este de față, când uităm prezența lui Dumnezeu, cadem în așa numită "acedie". Acedia este moleșala sufletului și a minții.

Acedia o mai numesc unii din Sfinții Părinți caracatita sufletului. Când s-a lancezat omul și când zace în acedie, în moleșala, atunci vin toate patimile și rautățile în sufletul lui.

Așa o numește și pe imaginație. Aristotel o numea simțire de obstacole în filosofia lui. Pentru că imaginația nu prinde numai un păcat și nu da război sufletului numai cu unul. Ai citit Paza celor cinci simțiri scrisă de Nicodim Aghioritul?

Ei, câte sunt de vorbit. Vezi cum se leagă una de alta, vorbind? De cinci ori am citit-o în viața, la liniște. Străsnică și sfătuitoare carte. Și când o termini, autorul ei zice: Această puturoasă carte ce am scris. Ai văzut cata smerenie? "Tu te-ai făcut ca un amnar și eu ca o cremene. Ai lovit o dată și de două ori, într-o inimă a mea ca de cremene și au izvorat aceste putine scantei ". Cartea aceea toată are mare înțelepciune!

Ai văzut ce spune acolo? Ne arată cum să mergem pe drumul acesta. Din cauza că mintea acăzut în raceala, datorită uitării, după ce-am uitat noi frica lui Dumnezeu, începe omul să-și permită orice. Și prima dată, Când omul a uitat de frica lui Dumnezeu începe să-și aducă diavolul tot felul de gânduri prin imaginație.

Imaginația, după Sfântul Vasile cel Mare, este pod al diavolilor, prin care intră în sufletul omului. De aceea trebuie o mare atenție la rugăciune să nu ne închipuim nimic, căci De aceea trebuie o mare atenție la rugăciune să nu ne închipuim nimic, căci prima vază pe care o întâlnește mintea înspre inimă este imaginația. Nici o faptă rea, nici un diavol, nici o patimă nu trece de la minte la simțire decât prin imaginație. Că nu poți să faci păcatul, până nu ți-l închipui. N-ai văzut când te lupti cu mintea? Ori apare chipul aceluia care te-a separat și

asupra caruia ai fost pornit. Parcă ti-l aduce aminte și parcă te-ai răzbuna. "Ei, dacă ar fi aicea! Ce i-as drege, ce i-as face!" Și aceia sunt diavoli. Dar prin imaginație îți dai război. "Mai, dar mi-a zis, și am să-i zic !"

Diavolii iau fața aceluia care te-a separat și o aduce în suflet prin imaginație și ti-o arată: "Uite, acesta ti-a zis și acesta te uraste!" Apoi vin și minciunile minții, cu presupuneri ca acela te uraste, și acela zice așa și acela, cutare.

Un duhovnic mare spunea: "Nu le crede, părinte, că-s minciunile minții, și ai să vezi mai târziu că niciuna din câte ti-a spus mîntea nu-i adevărată". Astea-s minciunile minții, pe care le bagă diavolii în vremea ispitei, prin imaginație în suflet să-l dărâme. Sunt prepusuri, păreri greșite. Prepusuri ca cutare îți zice, că cutare are ciuda și cutare altceva. Și niciuna nu-i așa.

Demonii, când vad că tulbură pe om banuierile acelea, bat război și cu acestea. Că zice în Psaltire: Multi sunt acei care bat război cu noi de la înălțime. Deci, lupta noastră nu-i împotriva trupului și a sîngelui, ci împotriva duhurilor răutății, domniei puterii văzduhului, a duhurilor răutății răspândite în aer. Iată, că cu capetenile văzduhului se luptă biata mîntea!

Ce se întîmplă? Un păcat întîi l-ai gândit. Dacă s-a învoit mîntea la gîndire, trece la cugetare.

Trece la alegere. Imediat îl bagă diavolul în imaginație. Ti-aduce aminte ... N-am vorbit noi despre ispitierea din opt părți? Că să vezi și acolo cîta filosofie este la Sfinții Părinți! După ce te-ai bagat în imaginație, ti-a bagat idolul și te-a lovit în mîntea. Gata! Auzi ce spune: Când vei vedea uraciunea pustiirii sătînd în locul cel sfînt, cel ce aude să înțeleagă!

Sfîntul Maxim spune: Uraciunea pustiirii în locul cel sfînt este păcatul închipuit în imaginație. Că locul cel sfînt este inima, pentru că noi suntem Biserica Dumnezeului Celui viu și Duhul lui Dumnezeu locuiește în inima noastră. Diavolul, dacă a reușit să bage idolul prin imaginație în mîntea, de aici îl bagă în inimă! Apoi, în inimă și în mîntea ta, numai fața aceea o ai, ori care te-a separat, ori care o iubești cu patima! După ce ti-a bagat idolul, îți dai seama: "Da! Eram treaz mai înainte de prima momeală" - că aicea trebuie să vorbim de cele douăsprezece trepte ale păcatului. "Dacă eram treaz la prima momeală, imediat ziceam: "Doamne Iisuse ..." și cu trezvia atenției idolul nu intră".

Dacă n-am fost atent, a intrat idolul : cutare fața, cutare femeie cu care ne-am întîlnit, sau bani sau slava, ori de ce nuanță ar veni. L-a bagat în inimă prin închipuire. Acesta-i idolul, asta-i " uraciunea pustiirii în locul cel sfînt". Și dacă era trezvia atenției, nu intră. Îl dădea jos de la început. A venit? "Doamne Iisuse ...!" Îl izbesti de piatră Hristos. Și știi ce se obișnuiește mîntea cu acest nevăzut război ? Precum scrie în "Războiul nevăzut".

Ai văzut că mîntea aceluia ce este treaz, care are trezvia atenției, nu numai că nu se teme de navalirile astea. Știi ce face? Anume le cheamă. Le dă drumul oleacă, apoi cu rugăciunea îl cheamă pe "Doamne Iisuse ..." în ajutor. Precum face pisica cu soarecul. Îl prinde și apoi îi dă drumul, și așa se joacă cu el. Dar această lucrare este pentru cei sporiti.

Așa face mintea trezătorului cu păcatul. Îi da drumul să intre oleacă înăuntru; și numai ce-l vede că trece în imaginație și începe să-i tulbure firea. "A! Mi-ai venit? "Doamne Iisuse ..." Și-l mai cheamă odată la luptă: "Mai vină, mai, și mai intră!" Și el mai vine. Și iar îl izbește de piatră cu "Doamne Iisuse ...".

Știi ce zice apoi diavolul? "Aista nu-i prost! Ma cheamă întâi și-mi da drumul și apoi mă arde cu Hristos. Stai, că acum îi trează cu mintea. Vin mai târziu, când îl stăpânește uitarea". Și când îl mai cheamă, nu mai vine. Nu uita el să ne ispitească. "Acum nu vin, că-i trează cu mintea și mă arde cu "Doamne Iisuse ...". Da-i pace. Când va dormita el cu mintea și n-o să fie stăpân pe simțuri, atunci vin! Când este răspândit cu mintea, atunci îi dau război. Acum când este trează, n-am nevoie să mă lupt cu el. Că acum știi ce face? Cheamă numele Domnului și mă arde!"

Așa face trezătorul, precum face mătă cu soarele. Îi da drumul și iar îl prinde. Ferice de cel ce are trezvie minții! De aceea a zis dumnezeiescul Pimen cel Mare în Pateric: Nu avem nevoie pentru a ne mântui, decât de minte trează. Clar! Atata. Cu mintea trează și cu lucrarea asta a rezviei atenției ne putem mântui cel mai ușor.

Pe aceasta o numește Sfantul Isihie din Sinai: "Lucrare preocupătoare de toată fapta bună și de toată virtutea" - citiți în Filocalie, că de acolo vorbim și din Pateric. Primul păcat care se naște din partea rațională a sufletului este uitarea. Din uitare se născărea sufletului. Zice Marcu Ascetul că trei sunt uriașii careucid sufletul: uitarea, neștiința și trândăvia.

Vezi? S-ar putea ca unul să fie trează cu mintea, dar să fie orbit de neștiința. Și iarăși n-are trezvie atenției nici acesta. Auzi, că neștiința este orbirea sufletului. Sfantul Maxim zice: Viața minții este lumina cunoștinței, iar neștiința este orbirea sufletului. Și atunci se poate orbi unul nu numai de uitare, ci și din neștiința. Și dacă a spus și de trândăvie, dar ai auzit pe cine a pus întâi? Tot pe uitare. Că și neștiința și trândăvia vin după uitare.

Sfantul Grigore de Nissa clasifică în Pidalion toate păcatele, după cele trei părți ale sufletului și primul păcat care vine din partea rațională, este uitarea. Și cauza răcelii noastre în cele duhovnicești, chiar în vremea rugăciunii, tot de la uitare porneste.

Iar cine are trezvie atenției, înainte de a veni uitarea, o simte. Pentru ce? Trezvie se naște din frica de Dumnezeu. Și frica lui Dumnezeu din credința în Dumnezeu.

Sfantul Maxim Marturisitorul zice: Cine crede, se teme și cine se teme, se trezește! Uite, a venit un gând! Deacum trebuie să discern: ori îi rău, ori îi bun! Ce-i de făcut? Și cine se trezește, imediat trebuie să-L cheme pe "Doamne Iisuse ...", căci trezvie atenției stă în trei lucruri: în a ne trezi cu mintea, a ne împotrivi păcatului de când este în minte și a chema pe "Doamne Iisuse ...". Trezvie noastră n-are nici o putere fără Iisus.

Dar uitarea este primul pas spre răceala, cum arată dumnezeieștii Părinți. Iar dacă noi luptăm împotriva uitării, mintea întotdeauna îi trează și scapă de celelalte lupte în celelalte trepte ale păcatului. Ai văzut cum s-a numit satana la

Iov în Scriptura? Furnico-leu. Frumos comentariu face la aceasta Nil Ascetul, iar mai târziu Nicodim Aghioritul o pune în paza celor cinci simțiri.

De ce s-a numit satana și păcatul furnico-leu? Iov zicea: "Furnico-leul a murit de foame că n-avea de mâncare!" Dar, la cine? La Iov n-avea de mâncare, nu la mine păcatosul! Eu îl hrănesc toată ziua și-l fac leu. Că de ce Iov nu-l hrănea pe furnico-leu? Auzi ce spune Scriptura? Acest om aducea în fiecare seară câte un bou jertfa pentru copiii săi; "Doamne, nu cumva copiii mei, fiind tineri, să fi greșit cu gândul lui Dumnezeu!" Care tata și mama de azi, mai au grijă ce gresesc copiii lor cu gândul lui Dumnezeu?

Nu l-a numit degeba Dumnezeu pe Iov, drept și temător! Aducea un bou jertfa în fiecare seară, nu pentru păcatele lui, ci pentru ale copiilor lui. Că el a spus că furnico-leul a murit de foame că n-avea de mâncare, adică el nici în gând nu hrănea păcatul. Și zice Sfântul Ioan Gura de Aur: "N-ar fi pierit copiii lui așa, dacă nu i-ar fi găsit la masă și la betii. Că ei erau la praznic la fratele mai mare și petreceau. De aceea a putut satana să dărâme casa. Dacă îi găsese în rugăciune nu se putea întâmpla așa". Dar aceasta a lăsat-o ca pilda Dumnezeu.

Dar acest Iov, care era atât de tare treaz cu mintea înaintea lui Dumnezeu, zice că furnico-leul a murit de foame că n-avea de mâncare; și Sfântii Părinți fac comentariu mai ales la lucrul acesta: Păcatul când vine în mintea noastră, este mic ca o furnică. Că prima trăepta a păcatului este a face faptă bună cu scop rău. Pentru că faptă bună făcută cu scop rău n-are plată, ci ea trece de partea scopului și se pierde. Sufletul și viața faptei bune este scopul. De aceea a zis dumnezeiescul părinte Maxim: Este feciorie și milostenie și priveghere și post și osteneală, care sunt urăciune înaintea lui Dumnezeu, că nu cu scop adevărat se fac acestea!

Dacă faptă bună este făcută cu scop rău ea trece de partea scopului și se face una cu el. Scopul este sufletul și mireasa faptei bune.

Noi, dacă ne-am trezit cu mintea, atunci când facem o faptă bună, trebuie să vedem dacă-i cu scopul de a plăcea lui Dumnezeu, de a mă mântui, sau dacă nu cumva mintea mea privește în altă parte. Dumnezeiescul părinte Efrem zice: Când mintea va părăsi scopul blăgocestiei, adică al evlaviei, toate faptele bune nu mai folosesc.

Că scopul este ori a iubirii de slavă, ori a iubirii de treaptă, ori a iubirii de castig, cum zice dumnezeiescul Ioan Scararul. Auzi ce zice el, arătând aici că este de rea chiar și lepădarea de lume cu scop rău: "Cela ce pentru iubirea de castig a făcut lepădarea de lume, este ca piatar de moară, care într-o aceleasi se învârteste "vorbind despre cele trei feluri de lepădări de lume. Cum? El, se leapăda de lume că să vină în mănăstire, și nu vine pentru a-și plânge păcatele și pentru dragostea lui Dumnezeu, ci pentru altceva. Scopul lui este să castige bani, cinste, dregătorii și slava de la oameni. Acasă alerga după treabă, că să castige parale, să facă casa mare, să cumpere grădini, să facă avere; vine în mănăstire și se învârteste tot în acelea. Lucrează să castige ceva, să facă, să tot aibă ceva. Acesta-i scopul lui cu care a venit la mănăstire. Și acesta n-a venit cu scopul mântuirii, ci a venit aici că să se îmbogățească.

Al doilea scop. Vine la mănăstire și își zice: "Mai, poate mă fac diacon, poate preot, poate voi fi stareț, poate econom; m-oi face eu ceva". Atunci mintea lui privește spre iubirea de treaptă; și auzi ce-i spune la acesta dumnezeiescul Ioan Scararul: "Cela ce pentru iubirea de treaptă pe lepadarea de lume o a făcut, ca tamaia este, care la început miroase și pe urma scoate fum".

Vine în mănăstire smerit, ascultător de toți, răbdă de la unul, răbdă de la altul, face ascultare cu dragoste, priveghează, se roagă, se arată ca-i credincios în toate. Dar, ce zice? "Mai încolo trebuie să mă facă diacon, preot, cutare!" Și dacă nu ajunge tinta carierei, unde privea mintea lui, începe a scoate fum. "Asa! Pe acela, care a venit de ieri în mănăstire, l-a făcut, și acela i-a dat dregătorie și eu n-am fost făcut?" Și cel ce mirosea la început ca tamaia, a început a scoate fum, a început a carti.

Eheei! Dai de Sfântul Ioan Scararul! Acolo la Sinai îi zice Sfântul Ioan Sinaitul. Noi îi zicem "Scararul" după cartea lui numită Scara. Ce zice? "Cela ce pentru iubirea de Dumnezeu lepadarea de lume o a făcut - adică din Dragostea lui Dumnezeu -, adăuga dor peste dor și foc peste foc, aprinzându-se de dragostea lui Dumnezeu, slujind cu frica Lui și cu cutremur". Acela iubeste pe Dumnezeu până în sfârșit! Și iată mintea noastră la trezvia atenției, nu trebuie să privească numai asupra gândurilor care vin, ci și asupra scopurilor cu care ne nevoim și urmăm lui Dumnezeu.

S-ar putea să ne nevoim și să rămânem cu mainile goale la urmă, dacă scopul este altul. Deci, scopul faptelor bune totdeauna să fie spre slava lui Dumnezeu. De aceea ne învătă și marele Apostol: Sau de mâncați, sau de beți, sau altceva de faceți, toate să le faceți spre slava lui Dumnezeu. Deci, dacă omul este treaz cu mintea, ucide păcatul de când îi furnică!

V-am vorbit mai înainte de fata Babilonului și de păcatosii pământului și acum va aduc aminte. Dacă ne-ar ajuta Preasfântul Dumnezeu să fim treji cu mintea și să ucidem păcatul de când e furnică; ca apoi, pe treptele celelalte, se face leu și nu-l mai putem birui!

Prima treaptă a păcatului este să faci fapta bună cu scop rău. A doua, să nu faci fapta bună

desăvârșit, întreaga. Un exemplu: faci milostenie, dar o faci din furat! Și zice Sfântul Ioan Gura de Aur: Cel ce aduce jertfa din osteneala străină lui Dumnezeu, așa-i ca și cel ce aduce caine imputit. Deci, iată că nu-i cum trebuie!

A treia treaptă a păcatului este momeala. Se apropie de mine un gând, dar nu cu patima.

Femeie, să zicem; slava, bani. Să luăm de pilda numai aceste trei. Dar nu-i nimica rău; că Dumnezeu le-a făcut la început bune toate; și femeie și bani și slava.

La ban; cuvântul ban nu te vatămă cu nimic. Este numai o bucată de fier sau o zgura a pământului făcută acolo rotundă, dacă-l numim așa simplu. Dar lângă ban apare patima: "dacă vei avea tu mai mulți bani! Dacă vei avea o pungă! Faci o ladită pe urmă! Și dacă vei mai ascunde din ei!" Ai văzut cum se lipește ispita lângă gândul simplu? Îndată se complică cu patima.

Zic femeie! Nimic nu mă vatămă. Ca nu este cuvântul în mintea mea cu patima. Dar lângă femeie mi-aduce diavolul ispite în gând: "Mai, dar dacă ar fi frumoasă; dacă ai văzut-o pe cutare, și dacă ar fi prietena cu tine și dacă ar fi lângă tine când te luptă patima, și dacă ai păcatui cu dansa !" Ai văzut unde te duce imaginația? Îndată cuvântul femeie s-a complicat cu patima, cu momeala păcatului.

La fel, să zicem slava. "Cela ce Mă slaveste pe Mine, îl voi slăvi". Este slava bună! Nu-i nimica cuvântul slava. Dar, "dacă m-ar lauda, dacă aș fi așa, dacă aș face așa, dacă aș ajunge așa, dacă aș fi eu așa!" Iată deci, unde te duce slava!

Atunci cuvântul " slava " se complică cu patima. Și auzi ce zic dumnezeiestii Părinți: "Precum iedera și hameiul se agată de orice plantă care-i mai aproape, așa și lângă gândul simplu al lucrului, se agată patima. Și tocmai asta e lupta omului trezvitor - ca despre trezvia atenției vorbim aici! Aceasta este cea mai stravezie (patrunzătoare) lupta a creștinului și monahului.

Toti ne luptăm pentru mântuire. Dar trebuie să despartim gândurile simple ale lucrurilor, de cele complicate cu fapta! Nu-i păcat să gândesc la femeie, ca și Evanghelia a spus că Cel ce privește la femeie, nu spre a o vedea, ci spre a o pofti, preacurvește cu dansa în inima sa. Îndată ce lângă femeie a apărut pofta, gata! Este preacurvie! Eu, dacă am privit-o, dar fără să cuget cu patima, nu-s preacurvar. Pot să vad un milion de femei! Dar dacă am poftit una în inima mea, atunci imediat eu sunt preacurvar.

De aceea zice dumnezeiescul Efrem: Nu mă aruncați în negrija, frații mei, pentru păcatele cu gândul că n-ar fi mari! Dacă nu erau mari, nu era nevoie ca dreptul acela, Iov, cu 1850 de ani înainte de Hristos, să aducă jertfa pentru păcatele cu gândul ale feciorilor săi, și înțelepciunea lui Dumnezeu, nu socotea preacurvie, într-o poftă de muiere și ucidere, într-o ură de frate. Cu gândul, omul este ucigăș și preacurvar în toată vremea. De aceea zicea Sfântul Efrem Sirul: "Nu mă aruncați în negrija!" Un gând venit în minte și omul trece la imaginație; de la gând începe tot păcatul.

Toată lupta noastră și a fiecăruia dintre noi, care vrea să se mântuiască, este să despartă gândurile simple ale păcatului de cele complicate cu fapta. Ca nu ne rănește pe noi gândul simplu, ci cel ce ne complică cu patima. Și atunci diavolii, văzând că am primit gândul patimas, care este momeala gândului simplu, ne duc mai departe pe treapta următoare a păcatului.

Treapta a patra a păcatului este consimțirea. A consimțit sufletul nostru să stea de vorba cu gândul cel simplu! Să stea de vorba cu gândul olecută. "Mai, cam cum e cu asta?" Și gata!

Suntem pe treapta a patra a păcatului ! Starea de vorba a sufletului cu păcatul.

În treapta a cincea începe lupta. "Nu-i bun gândula stă; vine cu patima la mine!" Și lupta se da pe toate treptele păcatului până la deznădejde și moarte. Mintea începe să lupte. "Nu-i bun gândul asta! Mi-a bagat patima în suflet! Uite, poftesc femeie sau băn sau treapta sau urăsc pe fratele ".

Sau cine stie de ce nuanta ar fi pacatul, din cele trei parti ale sufletului. Si atunci eu trebuie sa fiu atent, ca vorbim de trezvie. "Ei, diavole, pana aici! M-ai adus pana aici!" De-acum, lupta!

Si in lupta asta, v-am spus, trebuie sa chemam pe "Doamne Iisuse ...". Ca auzi ce spune Scriptura? Sa nu iesi, Israele, fara de Mine la razboi ca vei fi infrant! Cum ai vazut ca au patit cu amoreii. Si ziceau evreii: Doamne, am cazut! "Pai, nu v-am spus Eu sa nu iesiti la razboi fara Mine?" Asa si noi in lupta cu pacatul, sa chemam in ajutor numele Domnului.

Cat de treaz ai fi cu mintea si cat de mare filosof ai fi, te prapadesc diavolii, daca nu chemi pe "Doamne Iisuse ...". Trezvia atentiei si rugaciunea mintii au legatura, cum are sufletul cu trupul. A ne trezi, a ne impotrivi pacatului si a chema pe "Doamne Iisuse ...". Asta-i filosofia duhovniceasca! Atata legatura are paza mintii sau trezvia atentiei cu rugaciunea mintii.

In lupta asta cu pacatul, mintea noastra incepe razboiul. La acest razboi se incaiera trei feluri de minti: mintea diavoleasca, mintea ingereasca si mintea omului. Omul ii dator sa se trezeasca si sa cheme pe "Doamne Iisuse ...". Ramaneti intru Mine si Eu intru voi, ca fara de Mine nu puteti face nimic! Si daca in lupta asta crestinul cheama pe Iisus, iese biruitor! Daca se bizuie pe sine si se leneveste si uita sa cheme numele Domnului, iese pacatul biruitor.

In treapta a sasea vine invoiala. "Ei! Si daca m-as invoii oleaca cu gandurile rautatii, ale pacatului?" Daca esti tare si ai capatat trezvia atentiei, poti sa te invoiesti oleaca, ca sa chemi pacatul la lupta, cum spune in Razboiul nevazut. Faci ca mata cu soarecele. Ii dai drumul si iar il prinzi. Si-l chemi o data si zici: "Doamne Iisuse ..." si l-a batut. Il chemi a doua oara, asa cum spune in Razboiul nevazut: "Care- treaz cu mintea, cheama pacatul. Il cheama de cateva ori si il ucide. Ca diavolii se tem: "Mintea asta-i treaza; ma cheama dar ma omoara cu "Doamne Iisuse ...". Si nu mai vine o vreme. Dar mai incolo zice: "Lasa-l, ca acum este biruit de uitare; acum da-i pace! Cand va dormita cu mintea, atunci vom veni; nu cand ne cheama el. Acum ne cheama la lupta ca-i cu Iisus si nu se teme. Dar cand va adormi, venim noi!" Ca el nu se osteneste, nu asuda.

Asa spune si in Pateric; dupa cum talharii, cand pandesc casa, daca aud vorbind inaintea, zic: "Mai, sunt treji. Nu putem intra, ca acum nu putem prada". Asa este si cu talharii diavoli. Daca vad diavolii ca sufletul este in vorba cu Hristos - adica are rugaciunea launtrica - nu pot intra, ca Hristos este acolo si ii arde! Iar daca nu se mai aude nici un murmur in inima, nici o vorbire, atunci intra! Deci, in lupta asta, cand sufletul a cedat putin, cade in treapta a sasea a pacatului, invoiala. " Ma invoiesc. Ei! Si ce, daca voi sta de vorba cu gandurile curviei, sau ale maniei, sau ale urii, sau ale slavei desarte?" Si aceasta invoiala vine, dupa cum arata Sfantul Ioan Pustnicul, din iubirea de sine. Ea este maica si radacina invoielii si a tuturor rautatilor! Ca tot sa-l indulceasca pe hoit, macar cu gandul.

Din iubirea de sine se naste mai intai mila de sine, si apoi crutarea de sine, pentru care l-a numit Mantuitorul pe Petru, satana. Cruta-Te pe Tine, Doamne! -

a zis Petru. Mergi înapoia Mea, satano! Sa ma crut? Pentru asta am venit Eu, sa ma jertfesc, nu sa ma crut!

Din crutarea de sine incepe indreptatirea de sine. "Ei, ce! Dar, nu pot; dar, sunt neputincios, ca sunt si eu om! Trebuie sa mai las si eu la cele omenesti !"

Indreptateste-te, omule !

Din indreptatirea de sine, vine multumirea de sine. " Ii multumesc lui Dumnezeu ca eu, numai la pacatul cu mintea ma invoiesc, dar nu fac chiar pacatul cu lucrul ". Din indreptatirea de sine vine multumirea de sine si apoi nemulumirea.

Ce scop are? Sfantul Maxim Marturisorul spune: Sa faca sufletul satul de fapta buna!

Fariseul cel dinlaurul nostru ce zice? Ca cel din biserica: Multumescu-Ti Tie, Doamne, ca nu sunt ca toti oamenii si nici ca acest vames ... Multumirea de sine, zice: Multumesc lui Dumnezeu ca eu ma invoiesc numai cu gandul, dar altii fac pacatul cu lucrul!"

Si ce-i cu asta?

Ai vazut diavolul cat este de filosof? Cat este de teolog? Ca sa te capete pe tine cu multumirea asta, sa zici ca pacatul tau, daca a fost pana la invoiala sau la consimtire, nu-i nimica! Si la aceasta multumire, daca sufletul ii multumit cu starea lui, iata Evanghelia ce spune: Fericiti cei ce flamanzesc si inseteaza de dreptate ... Mereu aceasta sete si foame dupa fapta buna ! Iar multumirea de sine este pacat, o ramura a iubirii de sine, ca-l face pe om satul de fapta buna.

Mulumescu-Ti Tie, Doamne ... fariseul din sine ii spune "Tot ai tu ceva! Nu esti chiar cel mai rau om!"

Din multumirea de sine se naste indata trambitarea de sine. Ca ii scoate diavolul virtutile la iveala: "Tu ai facut asa si asa!" Si pe urma lauda de sine si pe urma placerea de sine. "Mai, eu sunt ceva!"

Si din parerea de sine, inchipuirea de sine. Isi inchipuiestye ca el este cineva!

Din inchipuirea de sine se naste simtirea de sine. Se simte. "Eu! Ce? Nu te atinge, ca ma sparg! Te atingi de mine?" Din simtirea de sine se naste ingamfarea de sine. Din ingamfarea de sine vine cinstea de sine. "Mi se cade, ca eu sunt cineva!" Din cinstea de sine se naste increderea in sine, apoi rezemarea pe sine, apoi bizuirea pe sine si apoi vine nesimtirea si impietirea inimii care este moartea sufletului si, n-am cand a vi le mai spune pe toate.

Iata cum actioneaza iubirea de sine asupra noastra. Si aceasta se intampla tocmai cand mintea doarme si nu are trezvia atentiei. ca atunci cand este treaza, totdeauna zice: "Doamne Iisuse ...", sau cugeta la alte lucruri duhovnicesti. Si atunci se smereste, ca isi cunoaste neputinta sa. Dar, ce se intampla?

La invoire, mintea noastra s-a invoit cu gandul primit de la diavol, care este acolo. El vede ca, mintea acum ori curveste, ori se razbuna cu ura pe cineva; ori nalucesta slava desarta, ori nalucesta bani, ori alt pacat. Sufletul, daca s-a invoit, sta de vorba cu orice pacat.

Incheind aceste putine cuvinte, sa rugam pe Preabunul Dumnezeu si Preainduratul nostru Mantuitor, sa ne trimita a Sa mila si indurare tuturor celor

ce vietuim aici și tuturor dreptcredincioșilor care își petrec cu grijă viața. Să nu uităm dumnezeiestile Sale cuvinte, care totdeauna trebuie să ne îndemne la trezvie și veghere, după cum scrie în Sfânta Evanghelie: Ca nu cumva, venind fără veste, să vă afle pe voi dormind. Iar ceea ce vă zic vouă, zic tuturor: Privegheați! (Marcu 13, 36-37)

DESPRE VREDNICIA PREOTIEI

SFATURI CATRE UN GRUP DE STUDENȚI TEOLOGI în vara anului 1978

Ca să ajungeti în Împărăția cerurilor, să știți un lucru: să vă luați de pildă, totdeauna în viața voastră, doi sfinți mari, la care să priviți pururea și cât veți putea să-i imitați, prin credința cea lucrătoare, care se lucrează prin dragoste, adică, prin fapte și credința dreaptă.

Să aveți ochiul minții, totdeauna, la Sfântul Apostol Pavel, "gura lui Hristos" și "marele vas al alegerii" și la Sfântul Ioan Gura de Aur. Sfântul Apostol Pavel a fost cea mai înaltă persoană duhovnicească din toată istoria Bisericii Crestine, după Domnul nostru Iisus Hristos. Așa spune Sfântul Vasile cel Mare. El a fost chip desăvârșit în toate. Și ca apostol și ca arhiereu, și ca preot și ca ostaș al lui Iisus Hristos nebiruit. Pe el l-a imitat din toate puterile Sfântul Ioan Gura de Aur. De aceea, Sfântul Ioan Gura de Aur, mai în toate omiliile și predicile sale, pomeneste de Sfântul Apostol Pavel.

Eu am vorbit cândva la Neamț, când a fost o conferință a preoților, acum doi ani când m-a trimis Prea Fericitul. Era la închiderea ședinței. Am vorbit de cele 20 de datorii ale preotului. Sigur că mai sunt undeva, prin carte pe la mine, acelea, scrise la mașină. Eu le-am vorbit din memorie. Dar nu-s adunate acolo toate. Eu am primit un ordin să vorbesc ceva acolo în legătură cu preotia.

Dacă am lua-o după vrednicia care se cere preotului, n-ar mai fi nimeni preot pe pământ, ca să vorbim așa la nivelul care se cere. Ca Sfântul Efreem Sirul zice: De-ai fi curat ca îngerii și sfânt ca Ioan Botezătorul, preot nu poți să fii. Atata-i de mare preotia! Mare lucru! O! Nesfârșit și negrăit dar, pe care l-a dat Dumnezeu fiilor lui Adam, Preotia, zice el. Mare lucru! Ceea ce face preotul, nici îngerii nu pot face.

Preotul are putere să lege nu numai pe oameni, ci și pe îngeri. Ceea ce face preotul – să jertfească pe Iisus Hristos -, nu pot face cei mai mari din îngeri. Dar, pentru că Dumnezeu a binevoit să Se coboare până la neputința noastră, pentru sfântirea lumii acesteia de jos, pe care a răscumărat-o cu prețul scumpului Său Sange, a lăsat preotia în neamul omenesc.

Frații mei, să vă aduceți aminte ce spune marele Apostol Pavel: Toate imi sunt slobode, dar nu toate imi sunt de folos. Toate imi sunt slobode, dar eu nu vreau să fiu de nimic biruit.

Ca preoti, cel dintâi ce vi se cere de către Dumnezeu și de oameni este viața morală, viața cinstită. Poti să ai o sută de licențe, de doctorate, dacă nu ai viața morală, preot nu poți să fii.

Ca preot trebuie să fii cum te-a făcut mama ta, până la preotie; și de la căsătorie să știi o preoteasă și un Dumnezeu până la moarte. Asta este întâi partea morală și partea curată a preotului: să fie foarte curat cu viața.

Căci dacă va păzi curatenia în viața și viața cinstită, toate darurile Duhului Sfânt se țin de acestea.

Ca Dumnezeu în vasele cele curate trimite harul Său, în vasele cele alese. Nu, Doamne fereste, să crezi că se poate să fii și preot, dar în același timp și curvar, sau betiv, sau fumător, sau injurător, sau iubitor de argint, sau cine știe câte patimi poate să aiba neamul omenesc.

Ca preot, mai întâi tu trebuie să fii idespatimit, adică să ajungi la o nepățimire, încât cu viața ta, să dai pilda și să vorbești poporului.

Am vorbit la Seminarul din Creta vara asta. A venit parintele arhimandrit Nectarios, cu vreo 50 – 60 de studenți, nu știu în ce an erau și au cerut să le vorbesc ceva despre preotia contemporană. Le-am vorbit în trapeza, când erau la masă. Și am arătat acolo ceva, care vreau să arăt și aici.

Preotul poate să predice în trei feluri, după învățătura Sfântului Ioan Gura de Aur. Adică întâi cu gura și cu limba să vorbească cuvântul lui Dumnezeu. Al doilea, să predice cu mâna; să scrie învățături duhovnicești.

Ai văzut pe Sfântul Ioan Gura de Aur? Toată ziua predica și toată noaptea scria. Jumatate de noapte scria și jumatate de noapte se ruga. Și atata dormea: se agăta cu mâinile de niște funii, care erau legate de tavanul casei; și când le scăpa din mână, termina cu somnul. Și manca puțină zeama de orz, o dată pe zi, la apusul soarelui. Așa preotie! Atata înfrânare!

Ei, nu putem noi pacatoșii ca el! Dar vreau să vă spun, că de aceea a avut atata dar, că a tălcut toată dumnezeiasca Scriptură. Deci preotul trebuie să predice cu limba, cu mâna, adică să scrie predici și învățături creștinești, și al treilea și cea mai înaltă predică, trebuie să predice cu viața, cu trăirea lui ai a familiei lui.

Preotul trebuie să se facă santinela întregii înțelepciuni, o faclie în fața poporului, după cum a spus Mantuitorul: Voi sunteți lumina lumii ... Apoi să radieze din viața și din faptele lui, în toate părțile, lumina.

Când vor vorbi oamenii în sat, să zică așa: "Ai văzut ce înfrânare are preotul nostru? Ai văzut că preotul nostru nu-i iubitor de argint, că nu-i trebuie bani? Cât îi dai, atata primește și mulțumește și pentru ce îi dai? Ai văzut că preotul nostru în crasma n-a intrat? Preotul nostru cu țigara în gură nu l-am văzut.

Preotul nostru de injurat nu s-a pomenit. Preotul nostru nu la bal sau la nunți cu lautari, Doamne fereste, la nici un fel de distracții nu l-am văzut. Preotul nostru-i blând; preotul nostru-i milostiv; preotul nostru-i răbdător, preotul nostru-i înțelept, preotul nostru-i curat; preotul nostru-i harnic; preotul nostru-i milos, săritor la toate nevoile poporului". Și așa mai departe.

Asa sa vorbeasca poporul de voi indata ce veti ajunge in mijlocul lor !
Daca vreti sa va iubeasca, sa le dati oleaca de pilda cu viata!

Au venit la mine studenti teologi si de la Sibiu si din alta parte si m-au intrebat:

- Parinte, uite, acum ne face indata preoti. Oare cum sa incepem noi? Le-am raspuns:

- Sa incepeti cu blandete si cu dragoste, ca Sfantul Efrem Sirul zice: Chipul de a-i aduce pe toti la Hristos este numai al blandetii. Apoi sa aveti rabdare. Oamenii sunt fel de fel de temperamentate. Sunt si oameni iuti, si ambitiosi, si rai, si betivi; sunt si oameni neascultatori, si impietriti la inima, si indiferenti, care nu cred sau daca cred, numai cu numala. Trebuie sa pandim caracterul fiecaruia si sa fim cu blandete.

Cand ai intrat in parohie, toti ochii poporului sunt la tine, sa vada ce preot le-a venit in parohie.

Cand te-a chemat la slujba, sa te duci ca sluga lui hristos. Intr-o clipa sa fii acolo, cu epitrahilul, cu Crucea si cu Moliftelnicul. La botez, la cununie, la inmormantare, la lehuza, unde te cheama. Si sa nu le pui pret pe nimic. Daca te intreaba:

- Parinte, cat costa?

- Cat vreti, fratilor. Cat va da Dumnezeu!

Ca stie Dumnezeu ca altul are si nu da, iar altul, saracul, Dumnezeu stie cum poate da un ban. Vezi cat de greu se castiga un ban la cel necajit. Si daca vede ca nu-i pui pret, tu ii castigi inima lui. Stiti ce spune Mantuitorul: Cautati mai intai imparatia lui Dumnezeu si dreptatea Lui si toate celelalte se vor adauga voua.

Marele prooroc Ilie, cand a fost seceta aceea de trei ani si sase luni, a fost trimis la paraul Horat, in pestera aceea (III Regi, 17, 1). Apoi a fost trimis de Dumnezeu la o femeie vaduva - stiti din Biblie -, la Sarepta Sidonului. Si a gasit-o in marginea satului. Sidonul este in Libanul de azi, pe malul Marii Mediterane. Si l-a trimis Dumnezeu la acea vaduva, sa vada cat de necajita-i lumea. Caci lui Ilie cel tare in credinta, nu-i pasa ca moare lumea. Trei ani si jumătate, nici ploaie, nici roua pe pamant.

Vedeti voi ca n-a plouat de o luna si zicem: "Vai de noi este seceta!" Dar, ia ganditi-va, trei ani si sase luni, sa nu cada nici roua pe pamant, nici ploaie; se usuca copacii si padurile din radacina si toate. Si este un cuvânt al Sfantului Efrem, la Ilie Proorocul, unde zice: "Niciodata n-a ascultat Dumnezeu de om, mai tare ca in timpul Sfantului Ilie".

Dar de ce a ascultat Dumnezeu, Care a facut cerul si pamantul, de o fiinta asa de mica cum este omul? Pentru ca si omul se topea de dragostea Lui si de ravna Lui.

Cand a vazut Ilie ca poporul lui Israel a parasit de tot pe Dumnezeu si se inchina lui Baal, s-a dus si a stat inaintea lui Ahab si i-a spus: Viu este Domnul Dumnezeu Caruia ii stau azi inainte, ca nu va fi ploaie, nici roua pe pamant, fara numai prin cuvântul gurii mele. Si nu va spun istoria lui ca-i lunga, numai va

spun o pilda, După trei ani și jumătate, văzând Dumnezeu ca Ilie, văzând Dumnezeu ca Ilie nu se înmoaie la inimă, de multe ori îi spunea:

- Ilie, descuie cerul! Eu fără tine nu-l descui! Ca atata îl ascultă Dumnezeu, ca era mare ravnitor.

- Doamne, nu-l descui!

- Dar mor toți!

- Las' să moară!

- Dar mor de foame și de sete femei, văduve și copii!

- Las' să moară toți! De ce te-au parasit pe Tine?

Dar de ce era Ilie așa tare? Pentru că la paraul Horat corbii îi aduceau mâncare, pâine și carne, o dată pe zi, și de două ori; iar pe vale, jos, era paraul Horat. Avea și apă și mâncare. Și nu simțea durerea poporului. Și râvna mare avea pentru Dumnezeu. Mai bine să moară toți, decât să se închine la idoli.

Iar Dumnezeu, văzând să-l plece pe Ilie Tezvitianul, zicea: "Lasa, că-ți fac eu tie, dacă ești așa de tare în credință! Te mai înmoi oleacă! "Deci i-a secat întâi izvorul și a oprit corbii să-i mai aducă mâncare. A stat Ilie, a postit 40 de zile, ca era foarte puternic în post. Când a văzut că moare – firea asta are nevoie și de mâncare -, Dumnezeu atunci i-a spus: "Ilie, ridică-te de aici și mergi la Sarepta Sidonului".

S-a dus Ilie și când a ajuns, a văzut văduva aceea, adunând câteva lemnișoare, câteva vreascuri, cum vorbim noi. Și l-a cunoscut pe Ilie ca este omul lui Dumnezeu, după înfățișare.

- Ce faci aici? a întrebat Ilie.

- Iată, omule al lui Dumnezeu, zice, adun aceste lemnișoare. Mai am un pumn de făină într-o vadră și puțin untdelemn într-un ulcior; am să fac o turta în spuza, singura mea hrană, și vom mânca și eu și fiul meu și vom muri. Ca după aceea nu mai avem nimic, absolut nimic. Ca atunci era mare greutate să găsești un pumn de făină undeva. Iar Ilie nu mâncase de 40 de zile și auzi ce-i spune:

- Femeie, adu-mi mie întâi. Fa pentru mine o turta, că mor de foame și ad-o încoace! Ai văzut? Și femeia, săraca, ai auzit cât iubeste pe sluga lui Hristos, pe sluga lui Dumnezeu? Va dau o pilda pentru cei care se tem că-i o parohie mică și că n-are cu ce trăi.

Femeia, știind că va muri, că nu mai are altă hrană, a făcut întâi o turta pentru prorocul lui Dumnezeu. Căci a zis: "Acesta-i omul lui Dumnezeu. Mai bine mor eu și să nu moară el, că acesta-i om scump. Pe acesta îl ascultă Dumnezeu!" Și i-a adus lui Ilie mâncare și Ilie, după ce-a mâncat, i-a spus: Vău este Domnul Dumnezeu, Caruia îi stau înainte, că vadră de făină nu se va mai împuțina și ulciorul cu untdelemn nu va mai seca până va da Dumnezeu ploaie pe pământ.

Ai văzut? Sfantul Ioan Gura de Aur face un comentariu și zice: "O! preote, care te temi că vei muri în popor, că n-ai ce mânca și că parohia-i mică și săraca. Nu zice că mor de foame și n-am cu ce trăi. Numai de n-ai avea credință!

Eu aș vrea să mă dea la o parohie mică, numai cu 20 de familii și eu mai tin zece preoți pe lângă mine. dar știi ce să faci întâi? Întâi să te cunoască enoriașii că ești om al lui Dumnezeu, precum a cunoscut văduva pe Ilie. Și pe

urma te hranesc cu toata casa ta. Odata ce te-a cunoscut poporul cu adevarat parinte duhovnicesc, zice: "Mai bine sa mor eu, decat sa moara parintele!"

Atat o sa te iubeasca poporul, daca o sa vada ca ai virtuti, ca esti om cuminte si nu esti lacom dupa averi si dupa bani. Ai auzit ce zice Sfantul Pavel catre Galateni? Stiu bine ca, daca era cu putere, ochii vostri scotandu-i, mi i-ati fi dat mie. Dar de ce voiau sa-i dea ochii lui Pavel ? Pentru ca pana acolo era inima lor. Erau gata sa-i dea ochii ca le castigase inima.

Asa si voi, cand mergeti la parohie. Daca veti castiga inima poporului, sa nu va temeti ca nu veti avea ce va trebuie, ca vrednic este lucratorul de plata sa. O sa aveti si haine, o sa aveti si hrana, o sa aveti si bani, o sa aveti si cinste, si de la Dumnezeu si de la oameni. Dar sa va vada oamenii cinstiti. Doamne fereste, ca preot, sa nu te vada in crasma, sa nu te vada la joc, sa nu te vada la petreceri, sa nu te vada cu tigara in gura, sa nu te auda injurand, sa nu te vada ca esti mandru, hraparet dupa bani, ca-ti plac glumele sau rasul sau altceva prin care sa-i smintesti.

Voi, maine, cu darul lui Hristos, sunteti oamenii Bisericii. De aceea ati invatat atatia ani si profesorii s-au ostenit cu voi - si le va plati Dumnezeu -, ca sa va vada faclii ale poporului si lumina lumii.

In afara de asta, gandeste-te ca toate sunt pentru om : si a manca, si a bea, si a te odihni, si a te folosi de toate; dar cu masura. Ca toate imi sunt slobode, cum am zis, dar nu toate imi sunt de folos! Auzi pe Apostolul Pavel ce spune? Multumesc lui Dumnezeu ca stiu si sa ma satur, stiu si sa flamanzesc ... Multumesc lui Dumnezeu pentru toate!

Afara de asta, de purtarea in familie, in poporul in care o sa trimita Dumnezeu, sa fii atent. Eu am fost in Serbia, la un mare parinte, este cel mai mare parinte din Ortodoxia noastra de azi. Are doua doctorate si 84 de ani si slujeste Liturgia de 30 de ani, singur la o manastire de maici - Celic.

Parintele, arhimandrit Iustin Popovici. Este cunoscut peste tot, si-i calugar din Sfantul Munte. Si eu am vrut sa plec, imediat in Sfantul Munte, dupa ce-am venit de acolo, caci cu mare dragoste m-au primit parintii si toti. Si i-am cerut un sfat.

Iar el mi-a spus: "Parinte Cleopa, si eu sunt calugar din Sfantul Munte. Sfantul Munte este un sac plin de bunatati, de bijuterii, ca acolo se gasesc oameni cu viata inalta. Sfintia ta te duci la Athos sa mai pui un migdal deasupra in sacul cel plin. Stai aici si cat iti ajuta mila lui Dumnezeu, stai in slujba poporului, la toate necazurile, la toate scarbele; sa-i mangai, sa-i ajuti; ca Ortodoxia noastra este foarte incoltita acum din toate partile, si preotii, ca niciodata, au de luptat. Si protestantismul, si catolicismul, si sectarismul - voi nu vedeti? - si indiferentismul si toate. Si atunci se cere ca preotii

de azi, ca niciodata, sa fie mai invatati in Sfanta Scriptura si cu viata cat mai curata.

M-am trezit in zilele acestea, intr-o seara - ca eu tocmai luasem cojocul in cap sa ma pun oleaca jos -, si aud: hodoronc-tronc. Cine a venit? Directorul de la Consiliul Ecumenic de la Geneva. Si eram de saptamana si a trebuit sa stau

două ore jumătate de vorbă cu el, până la Utrenie. Câte întrebări a pus omul acela!

Și eu, dacă nu sunt un om carturar, cât m-a ajutat Dumnezeu și am citit mergând cu oile pe munte, că eu am fost cioban aici la oile mănăstirii, până ce m-au pios stăret. Dar mi-a pus întrebări de geniu.

Și dacă n-ai fi cunoscut deosebirea Bisericii noastre de cea protestantă se făcea o confuzie absolută.

Au venit cu părinții de la București și de la Sibiu.

Mi-au pus întrebări despre unitatea Bisericilor; că ei vor să unească Bisericile și să facă, precum a zis Mântuitorul, o turmă și un păstor.

- Domnule director, i-am zis, biserică dumneavoastră, protestantismul, este suspendată în aer.

N-are temelie!

- Dar de ce, părinte?

- Unde vi-i Sfânta Tradiție? Unde-s Sfintele canoane? Unde-i practica Bisericii de 2000 de ani?

Ați desființat totul și acum vreți să vă apropiați de noi? Este imposibil!

Noi avem puncte comune mult mai multe cu catolicii, decât cu protestanții, dacă ar fi să se ajungă vreodată la o unire. Protestanții sunt la foarte mare distanță de noi. Ei au numai două Taine, și acelea nu ca taine, ci numai ca simboluri: Botezul și Cina Domnului. La Cina Domnului, fac o masă comemorativă cu pâine și vin în cinstea lui Hristos, dar nu mai cred că se prefăc pâinea și vinul în Trupul și Sângele Domnului. N-am când să spun discuția de acolo că-i mult de spus.

Dar m-am gândit: de acum, le dau canon la călugării mei și la frați, să învețe câte cincisprezece citate din Sfânta Scriptură, despre Sfânta Cruce, despre Maica Domnului, despre cultul Sfintelor Moaște și cultul Sfintelor Icoane; despre cinstirea Duminicii în locul sâmbetei, despre Sfânta Tradiție ... Știți de ce? Că suntem întrebați.

Ei sunt Biserici mari cu numărul. Sunt vreo 400 de milioane. Catolicii sunt și ei vreo 750 de milioane.

Iar noi ortodocșii suntem puțini, dar suntem Biserica întreagă. Noua nu ne lipsește nimic. Noi n-avem ce împrumuta de la protestanți, dar nici de la catolici. Nimic, absolut nimic!

Biserica noastră o credem și o înțelegem întreagă. Are toate dogmele drepte, toată tradiția veche apostolică și sobornicească a Sfinților Părinți. Și are toate canoanele, are toată tradiția liturgică, canonică, dogmatică și istorică. Tot ce ne trebuie avem în Biserica Ortodoxă! Este Biserica care a mers pas cu pas după tradiția evanghelică, apostolică și sobornicească, până în ziua de azi. Și ei știu asta. De aceea vor să se apropie de noi.

- Dar inițiativa noastră-i bună? m-a întrebat el.

- Ii bună în principiu. Că vreți să fie o turmă și un păstor. Dar, ehei! Câți munți sunt de trecut până atunci, între noi și dumneavoastră!

Să ne apropiem de dumneavoastră? Dar unde vi-i Sfânta Tradiție? Unde vi-i cultul Sfintelor Moaște? Unde vi-i cultul Sfintelor Icoane? Unde-i cultul

sfintilor si al ingerilor? Unde-i venerarea Sfintei Cruci? Unde-i supravenerarea Maicii Domnului? Unde-s cele sapte Sinte Taine, mijloace sfintitoare? Unde-i ierarhia bisericeasca? Unde sunt faptele? Ca la voi este " Sola fide " - mantuirea numai prin credinta. se poate una ca asta? Caci credinta fara fapte-i moarta. Si " Sola gratia " - la catolici - mantuirea numai prin har.

Cum poate fi mantuirea numai prin har, daca acelasi Apostol spune ca " toti vom sta inaintea divanului lui Iisus Hristos, ca fiecare sa dea seama de faptele cele bune si cele rele ale sale ", sa ia fiecare rasplata dupa cum a lucrat? Si-n Sfanta Evanghelie ti se cer faptele si poruncile. Ai auzit si in Evanghelia de azi : Stii poruncile? Ai pazit poruncile, ca sa intri in viata ?

Nu este credinta fara fapte, asa cum o cred ei. Faptele nu-s nimica, nu-i nimica postul. Unde vi-s posturile? Dumneavoastra puteti inchide ochii si sa treceti peste istoria de 2000 de ani a Biserici, care-i necontestata?

Eu am fost anul trecut in catacombele Romei si am vazut mama picturii bizantine. Sunt picturi si icoane din secolele I, II si III in catacombe; ca de-acolo a pornit pictura bizantina. Catedralele din Ravena si din Venetia, din Constantinopol si din atâtea locuri facute de Sfantul constantin cel mare, de Iustinian si de toti imparatii bizantini, sunt o marturie peste veacuri.

Puteti sa ziceti ca nu le-ati avut si dumneavoastra 1517 ani, pana cand v-ati despartit de catolici? Pai atunci cum, daca v-ati uitat radacina, s-o uitam si noi? Cine-si uita radacina, se usuca si piere, moare. Dumneavoastra trebuie sa veniti inapoi la radacina. Va sa zica, 1517 ani icoanele au fost bune in Biserica. Puteti sa inchideti ochii si sa ziceti ca Biserica n-a avut icoane de la inceput, de cand era in fasa?

Uite, catedrale imense numai in mozaicuri si aur stau straja si arata la toata lumea, ca Biserica a fost impodobita cu icoane din primele secole. Si ce-ati venit la mine, la un cioban? Ca ma intrebau ce studii am.

- N-am venit sa vedem un om invatat aici. Am venit sa vedem un om sfant.

- Sfant este Domnul Dumnezeu nostru! N-auzi ce spune in biserica? Acela-i sfant. Noi sunem praf si cenusa!

- Noi credem ca aveti o inspiratie de sus sa vedeti in problema ecumenica, daca noi cheltuim degeaba sau umblam degeaba.

- Initiativa este buna in fond, i-am spus. Dar ia ganditi-va! Ca sa va apropiati de noi, mai cu seama de o Biserica traditionala, ca Ortodoxia, cate va trebuie?

Dar izvoarele cele curate, graul cel fara neghina si vinul cel fara de apa, la Sfintii Parinti le gasiti.

Citeste. Teologia noastra cea mai puternica, a inceput din secolul I, pana in secolul V. Acolo sunt izvoarele cele mai curate, din care se adapa toate cunostintele teologice.

Dar sa revenim la cuvantul nostru. Fratii mei studenti, eu sunt destul de ocupat aici si nu ma simt sanatos. Sufar si cu inima si cu hernia. Sa stiti un lucru: tot ce-ati invatat cinci ani de zile, cu darul lui Dumnezeu, si ce v-a ramas din scoala, ca s-au ostenit atatia profesori, sa puneti in practica. Si parintii vostri

cat va asteapta cu bucurie sa va vada preoti! Doar vin parintii vostri la mine: "Parinte, am un baiat la seminar, am un baiat la Teologie". Si se roaga saracii, sa le ajute Dumnezeu, sa-i lumineze, sa reuseasca la examene si sa fie cuminti.

Stiti cata grija au ei sa va vada preoti! Ca de ce v-au trimis la scoala? Ca sa aiba mare cinste, sa vada un copil din familia lor preot. Ii mare cinste si dar de la Dumnezeu ca sa fii preot, sa conduci atâtea suflete si sa ai autoritate morala peste atâtea suflete.

Dar sa stiti un lucru. V-am spus ca Biserica Ortodoxa este incoltita din toate partile, mai ales astazi.

Si de aceea trebuie sa cunoasteti mai bine Sfanta Scriptura. Daca te-ai dus la parohie, de-acum sa nu te ocupi numai de treburi. Sigur ca acolo ai treaba multa: si slujba si liturghie si botez si cununie si spovedanie si inmormantare si lehuza si sfintiri de case si predica si comunicari bisericesci si sfaturi sufletesti. Ca acolo.

Viata practica a preotului si legatura lui cu poporul, acesta-i cel mai mare lucru pentru popor. Sa-i intelegi durerea si necazul fiecaruia si sa stai la indemana tuturor. Apoi sa fii smerit, sa fii popular, sa fii saritor si cu toata dragostea.

Cand se prezinta la usa bisericii niste oameni necajiti, bolnavi, saraci, cu copii multi, le-a murit cineva sau le-a ars casa, preotul trebuie sa le dea ajutor cel dintâi, in fata poporului. "Uite, dau si eu un mic ajutor!" Sa vezi ce face poporul pe urma! Sa vezi cat dau ei pe urma! "Sa dam, caci a dat si parintele!"

Iar cand intri in post si oamenii o s-o vada pe preteasa ca fierbe fasole si cartofi si mananca de post, ai sa vezi cum posteste si poporul! "Parintele nostru nu mananca, Doamne fereste, de fruct in post!" Auzi ce spune Sfantul Atanasie cel Mare: Din mana preotului care nu posteste cele patru posturi si miercurile si vinerile, sa nu te impartasesti. Preotul trebuie sa tina Traditia! El pastreaza legatura cu trecutul si tine asa cum a tinut Biserica noastra intotdeauna.

Daca o sa vada ca faci milostenie, si poporul o sa faca. Daca o sa vada ca postesti, posteste si poporul. Daca o sa vada ca esti saritor la fapta buna, sare si poporul. Daca o sa vada ca esti sarguitor la biserica, iti plac sfintele slujbe si slujesti cu evlavie, si poporul te urmeaza. Si, in sfarsit, daca o sa te vada ca nu esti mandru, ca nu-ti plac mesele, betia, luxul si aurul, poporul te stimeaza foarte mult. Macar cat ar fi el de distractiv si robit de materie va cinsti preotul. "Mai, trece parintele! Nu-i permis sa ne vada beti, sau sfadindu-ne sau injurand!" Si asa, cu viata ta, poti sa predici mai mult decat cu cuvantul.

S-ar putea ca altul sa aiba dar mai mult la cuvânt si altul mai puțin. Cum i-a dat Dumnezeu. Dar, daca are viata buna, ii mai puternica predica lui. Trei cuvinte dac-ar spune, sunt mai tari acelea decat trei mii de cuvinte la cel ce vorbește si nu face!

Apoi, va spun, sa cunoasteti bine Sfanta Scriptura si Sfintele Canoane. Mai baieti, auziti ce spune Sfantul Ioan Gura de Aur: Mare prapastie este - zice el, - si mare primejdie stapaneste acolo unde preotul nu cunoaste Canoanele. Stii cum este, daca te duci la parohie si nu cunosti Canoanele? Cum ar fi un soldat,

caruia îi dai arma la spate și baioneta și el o poartă, dar nu știe să lupte cu dansa. Vine inamicul și face praf din el.

De aceea eu, oricâți preoți am făcut în viața - că eu am fost stareț în mai multe părți și am recomandat pe mulți la preoție -, când mi-au venit de la hirotonie, i-am pus în mână învățătura către duhovnic. Se cheama Carte foarte folositoare de suflet. Este de mare folos. Va trebuie aceea prima dată, acum când intrați în parohie. Și-a două carte: Pravila Parintelui Nicodim Sachelarie, tipărită în 1940 la Cernica. Foarte bună! Știți ce faceți? Bateti-o la masină, care n-o aveți, și fiecare s-o aibă. O pui în geantă și alături, epitrahilul și Molitfelnicul, care are randuiala aghiasmei și a Spovedaniei. Ceea ce-ți trebuie mai mult în popor!

Ti-ai pus-o în geantă și te duci. Matusa cutare-i bolnavă; altul vrea să-i faci o sfeștanie, o aghiasmă; altul este greu bolnav și vrea o molitvă de dezlegare. Că, omul macar pe patul morții, spune toate. Tu îndată cauți în pravila și nu numai c-ai găsit pacatul după alfabet, dar alături de el este și canonisirea; ce canon să-i dai. Tu de-acum ești doctor! Tu ești părinte! Tu ești judecător! Asta este preotul în scaunul spovedaniei : este părinte, și doctor și judecător!

Că părinte, să-ți fie mila de om, cum îi este mila lui Dumnezeu de noi, când gresim și nu ne leapădă.

Că doctor, trebuie să cauți doctoria potrivită din Sfintele Canoane; să nu fii nici prea aspru, nici prea pogorător; să faci o echivalență între scumpatătea și iconomia Sfintelor Canoane.

Unde-i nevoie de pus praf, cum zice Sfântul Ioan Scararul, să pui praf usturator și brici și bisturiu. Dar unde-i nevoie de plasture cu untdelemn, acela să-l pui; adică cuvinte moi și blande. Că altul este impietrit și la acela trebuie să fii oleacă mai aspru. Altul, saracul, îi necajit și nu trebuie să-l necajim mai tare. Aceluia să-i vorbești cu cuvinte blande: "Uite așa, soră; uite așa, frate; așa să faci!"

Dar tu, având cartea, asta în mână, ești părinte, ești doctor, știi cum să operezi un suflet. Ai văzut doctorii cum se strâng în comisii, la spital, când au să facă o operație grea? La o comisie vin cei mai mari doctori, când este o operație grea de inimă sau de prostată sau de ficat. Și își dau părerea fiecare, că nu cumva să-l omoare pe om.

Și dacă la trup este atată chibzuintă pentru doctori, că nu cumva să moară omul trupest, dar pentru suflet, câtă grijă duhovnicească trebuie și câtă sfătuire? Cum să fac să nu piară un suflet, care-i mai scump decât toată lumea?

Deci tu, având pravila în mână, cercetează-o, și vezi ce canon este pentru cutare pacat, ce canon îi pentru cutare. Și ia-ți o notiță dacă nu ai cartea cu tine, că să știi cum să procedezi.

Apoi să fixezi zile și ore de spovedanie credincioșilor, mai ales în sărbători, când oamenii sunt acasă și sunt liberi. Apoi să le citești molitva de spovedanie și să-i spovedești câte unul pe rând, iar nu în bloc, cum îndrăznesc să facă unii preoți, din comoditate, desfiintând taina marturisirii.

Acești preoți, care spovedesc în comun, care nu fac dezlegare pe capul fiecăruia prin punerea mainilor, care nu dau canon la spovedanie, care nu cercetează bine pe cei care se marturisesc și le dau Sfânta Impartășanie fără randuială și canon, trebuie să fie opriti de lucrarea celor sfinte, ca necinstesc Trupul și Sângele Domnului și mare osândă îi asteaptă, cum zice Sfântul Apostol Pavel și cum zice toți Sfântii Părinți.

Pe copii, pe cei cu viața curată, pe bătrani și pe văduve, care postesc toate posturile și duc viața curată, să-și spovedești și să-și împărtășești de două ori în posturile mari, la început și la sfârșit, după cum se pot și ei pregăti și-și fac canonul rânduit. Iar pe cei ce nu vor să postească, care nu vin la biserică regulat, care injură, fură, se îmbată, fumează, nu se împacă cu aproapele, care traiesc în grele păcate trupești și sufletești, care se spovedesc foarte rar, care nu țin curatenia tot postul, care avortează și se pazesc să nu aibă copii, precum și celor ce nu ascultă de părinți și nu fac milostenie, li se da canon după pravilă, se opresc de Sfânta Impartășanie și li se da numai aghiasma mare la sfârșitul postului.

Bagăți de seamă! Dacă vezi om bolnav, om bătrân, nu-l îngreuiă cu post mult. Postul este pentru omul sănătos. Apoi să fii și tu doctor. Acela este pentru trup, tu fii pentru suflet!" Ei, uite-asa, mosule, în loc de post fă milostenie, fă rugăciune mai multă".

Da! Așa să fiți, între scumătate și iconomie, adică între asprime și blândete. Dacă vreți să fiți preoți buni, folosiți Canonul 102 al Sinodului VI Ecumenic din anul 680, care da putere episcopului și preotului să randuiască canonul la spovedanie, cum îl va lumina Dumnezeu, după caz, după putere și cu dreaptă socoteală; trebuie să calătorească preotul între scumătate și iconomie.

Calea de mijloc, calea împăratească. Iar unde nu știe sau întâlnește cazuri grele, să întrebe pe duhovnicul lui, sau preoții bătrani sau mai bine, episcopul locului.

Precum atunci când avem un proces, mergem la cel mai bun avocat, iar când suntem bolnavi, mergem la cei mai buni doctori, tot așa să facem și în viața duhovnicească, să căutăm cei mai buni preoți și duhovnici. Noi preoții suntem avocații lui Hristos! Noi avem codul Duhului Sfânt.

Canoanele Bisericii sunt cod al Duhului Sfânt. Noi nu lucrăm cu legi omenesti, ci cu legile lui Dumnezeu umblăm. Ținem cont de legile omenesti; să ne supunem lor, să plătim dăjdie, să cinstim autoritățile, să ne rugăm pentru ei. Această-i datoria fiecărui creștin. Dar când este vorba de suflet, când vine la marturisit sau îți cere un sfat, trebuie să lucrezi cu codul Duhului Sfânt, cu legile lui Dumnezeu din Pidalion și din toate pravilele bisericesti.

Atunci, ia seamă! Cât de mare primejdie ar fi pentru un avocat să nu cunoască articolele legilor! Ca în loc să-l scoată pe un om, poate să-l condamne' cine știe cât de greu. Așa și preotul, dacă nu cunoaște canoanele. De aceea a spus Sfântul Ioan Gura de Aur, cum că : Mare prapăstie și mare primejdie este pentru preot să nu cunoască canoanele.

Iată, să-ți dau o pildă. Uite, maine ești preot. Ti-a dat parohia cutare. Vine o femeie la tine, și își marturisește păcatele: "Părinte, eu am zece avorturi; am

trait și cu alt barbat; înainte de casatorie am căzut cu cineva..." Iti spune omul. Unde să le spună? Lui Dumnezeu le spune și preotului care este martorul lui Dumnezeu.

Aceste păcate grele sunt opritoare 25 15, 10 sau 7 ani de Sfânta Impartășanie, cum scrie în Pravila Bisericii. Ce-ai să faci tu, un preot tânăr, căruia îți dai Hristos pe mână atâtea suflete? Și un suflet îi mai scump decât toată lumea! Cum ai să procedezi cu dansa, ca nu cumva să-i dai împartășania peste păcatul de moarte și să te faci vrednic de osândă, dând Trupul și Sângele lui Hristos?

Sau nu cumva, nebagând în seamă scumpătatea și iconomia canoanelor, credința omului și de când a parasit păcatul, să-i dai canon prea mare. Știi ce trebuie să întrebi atunci? Iată ce trebuie să întrebi: "De când ai început să faci păcatul? Câți ani l-ai făcut? De când l-ai parasit? Dacă l-ai mai spovedit la preot? Ce canon ai făcut pentru el? Apoi, dacă a parasit păcatul, îi dai canon după pravila; nu de când s-a spovedit, ci de când a parasit păcatul. Să nu uitați aceasta!

Dacă cineva spune: "Parinte, eu aș vrea să mă apropiu de Sfintele Taine. Am evlavie, parinte!, De atâtea ani n-am primit Sfintele..." Tu ce faci atunci? Adu-ți aminte că totdeauna trebuie să faci o echivalență între canoanele Sfântului Ioan Pustnicul care sunt cele mai pogorătoare și ale Marelui Vasile, care sunt cele mai aspre. Deci, așa cum caută doctorul diagnosticul la bolnavi, așa caută să faci media între aceste canoane. Și îl întrebi după spovedanie, cu epitrahilul pe cap:

- Vrei să postești, ca orice creștin, cele patru posturi de peste an, precum și zilele de miercuri și vineri?

- Da, parinte! Mai scăzi un an sau doi din canon.

- Vrei să nu mananci carne și să nu bei vin un an de zile?

- Da, parinte! Îi mai scăzi un an.

- Vrei să postești luna până seara un an de zile?

- Vreau! Îi mai scăzi un an.

- Vrei să faci atâtea metanii un an de zile și să zici de cinci ori pe zi psalmul 50?

-Vreau! Îi mai scăzi un an.

- Vrei să îmbraci un om sarac, sau să ajuti o văduvă, sau să botezi un copil?

- Vreau! Îi mai scăzi un an sau doi. Și uite, de la zece-douăzeci, îl aduci la 2-3 ani. Și așa castigi sufletele oamenilor!

Ei, dar dacă se întâmplă ca femeia aceasta, care a luat hotărâre să facă canonul, între timp rămâne gravidă? Ce faci cu dansa O împartășești sau nu?

Dacă ai în parohie o femeie gravidă și ea mai are de făcut 5-6 ani canon până la împartășanie, îi dai Sfintele Taine. În fata nasterii, Biserica pregătește de moarte pe femei. Ca unele mor la naștere. Ai auzit ce spune în Psaltire? " Acolo sunt dureri - în iad -, ca ale celeia ce naste ". Au cele mai mari dureri, și mai ales când nasc întâi. Foarte grele.

Unele, mor, saracele! Și de aceea, Biserica, prin Duhul Sfânt, Care o conduce, și prin Sinoadele Părinților, a hotărât: "Femeia poate să fie oprită 20 de zile Sfintele Taine, dar dacă-i gravidă, se dă voie să se împartesească înainte de naștere". Iar dacă a născut, cu darul lui Dumnezeu, și a botezat copilul și ea este sântoasă, să tina înainte canonul, atâția ani cât i s-a dat. Dacă după un an, doi, are alt copil, iar o împartasești.

Ca le-am pus întrebarea la teologii de la Sibiu. Iar părinții profesori îmi spuneau: Părinte Cleopa, cateheza asta le folosește lor mai mult decât cei cinci ani de teologie, cât am făcut noi! Ca acestea sunt lucruri practice, cu care vor da mâine față în față. Noi nu i-am învățat la catedra asta, să le pună-n practică. Și uite, Dumnezeu ne-a adus aici!"

Au venit la mine, mai târziu, un card și mi-au spus: "Părinte, ne-am adus aminte din cele ce ne-ai învățat atunci ". Apoi, mai băieți, dacă asta vi-i misiunea până la moarte! Lucrezi cu sufletele oamenilor! Și ești doctor și părinte, judecător și avocat.. De acum ești stăpan și domn peste toate, dar ia seama ce faci cu sufletele oamenilor! Vezi cât de mare-i nașterea? Ca în față nășterii cedează toate Canoanele. Din ce cauză?

Am vorbit despre aceasta, la întrunirea ecumenică de la Varatec, care avea tema: "*Rolul femeii în societate și familie*" și le-am spus : Femeia, dacă moare născând, moare pe altarul jertfei. Ea se jertfește pentru nașterea copilului, pentru sănătatea și viața lui; este ca o martiră și i se iartă toate păcatele. Dar cine ne spune nouă asta? Apostolul Pavel. Ce spune? Iar femeia se va mantui prin naștere de copii. Nu spune așa ? Doar ai citit.

Vine altul la spovedanie. Un bătrân, de 87 de ani. De-abia l-am ridicat de sub epitrahil. Simion îl chema. "Părinte, da-mi mâna să mă ridic !" Nu se putea scula din genunchi.

- Mosule, îi zic, nu stai în genunchi. Stai pe un scaun! Ca pe un bătrân îl poți mărturisi stând pe scaun, pe pat, cum poate el să stea, numai să spună tot. Tu îi poți epitrahilul și-i faci dezlegare în ce poziție stai el.

Mosule Simioane, zic, cu slăbiciunea asta poți ține postul? Era în Postul Mare, anul trecut.

- Părinte, de când m-o făcut mamă, eu n-am stricat posturile! Ai auzit țaran credincios? Saracii creștini; 87 de ani și bolnav, dar ține Sfintele posturi!

- Uite aici, scrie și doctorul să manânci brânză și lapte, i-am zis eu.

- Da' n-am mâncat destul? Să stric eu postul Sfintelor Pasti? Doar nu-s păgân!

- Ai să poți posti până la Pasti?

- Da, părinte. Vreau să iau Sfintele Taine!

- Îți dau voie să te împartasești și pe urmă mai ia puțin lapte până la Florii.

- Părinte, să știu că mor și nu stric postul! ... Așa m-am folosit de credința lor sinceră!

- Ai avut băieți? l-am întrebat.

- Am avut nouă! Șapte trăiesc.

- Și cu cine stai acum?

- Cu cel mai mic. Restul sunt la casele lor, gospodari și credincioși. Țin și ei posturile. Toți mă ascultă.

Ai văzut preot în casa cu tine, dacă ai tata bun? Așa s-a ținut credința noastră strămoșească, din tata-n fiu. Tata și mama au fost stăpâni pe copii. Și, ei cum au apucat de la mama și de la bunica, așa țin până la moarte. Așa s-a ținut credința. Dar acum multe s-au stricat! Vrednic a fost poporul nostru! Cu credința puternică în Dumnezeu, în Maica Domnului, în post, în rugăciune. Și cu acestea am biruit pe toți vrăjmașii, și pe cei din afară și pe cei dinăuntru. Ca Dumnezeu, pe cel cu credința curată, nu-l lasă.

Dar să vă spun ceva. Un bătrân ca acesta, dacă vine la mărturisire și vrei să-l iei după scumpătatea, canoanelor, nu-l poți opri să nu mănânce de fruct în post. Canonul 69 apostolic spune clar: "Episcopul, preotul, diaconul, ipodiaconul, citelul, cantaretul și mireanul, dacă nu postesc Sfântul și Marele Post și Vinerea și Miercurea de Peste an, cei care sunt clerici să fie caterisiți - și episcopul și preotul, toți sunt caterisiți de Sfintele Canoane -, iar mireanul să fie afurisit. Afurisenie înseamnă oprire de la Impartășanie. Dar mai spune ceva canonul: afară de caz de boală.

Ai văzut că Biserica nu-i omorâtoare de trupuri? Ii omorâtoare de patimi! Doar de ce postim și ne înfrânam și priveghem? Ca să slabim trupul și să nu ne vie a zburda. Dar trupul, dacă este slabit de vreo boală, nu-i mai da preotul canon și post aspru, ci pe măsură, puterii lui.

Omului greu bolnav și bătrân, preotul trebuie să-i dea voie să mănânce ce poate în posturi. Pentru că Biserica lui Hristos nu-i omorâtoare de trupuri, ci îi omorâtoare de patimi, adică să țină calea de mijloc.

Iar dacă îl luptă patimile, mai adaugi post și metanii. Trupul este tovarășul nostru de viață. De aceea trebuie să-l păstrăm cât se poate cu sănătate și cu măsură. Ca spune Marele Vasile: "Sufletul este calaretul și trupul este calul. Calaretul care-i om dăstăpt îl țeseală, îl îngrijește, dar are bici, și are și zăbala în gura calului, când merge cu dansul. Și așa de frumos îi stă, și calaretului și calului când amândoi sunt frumoși. Dar dacă calaretul lasă calul de capul lui, și-i dă tot mereu ovăz și mâncare, iar bici și frau nu are, îl duce în prăpastie și îl ucide.

Trupul trebuie strunit de puterea sufletului rațional din trup, ca să-l conducă sufletul pe trup prin post, rugăciune și metanii. Nu, Doamne fereste, să-l conducă trupul pe suflet; ca atunci partea necuvântătoare, cea dobitocească a omului dacă se ridică să conducă pe suflet, îl duce în gheena.

Despre post, auzi ce zice Sfântul Vasile: Iar măsură înfrânării să se ia după măsură puterii trupului la fiecare. Auzi ce spune Sfântul Marcu Ascetul: "Căta deosebire are arama de fier și fierul de vreascuri, atata deosebire este între construcția unui trup și al altuia ". Unul poate posti o săptămână și altul, cu greu, postește o zi. Deci, n-ai voie să pui aceeași măsură de înfrânare la toți, ca nu toți au aceeași construcție.

Ascultă ce zice și Sfântul Maxim Mărturisitorul: Da-i trupului tău, după putere, și mâncare și odihnă și băutura și toată grija ta o pune pentru minte; ca mintea ta să fie cu Dumnezeu; totdeauna în rugăciuni, în cugetări, în

contemplatii duhovnicesti; iar trupul sa-l tii sanatos si usor. Nici sa-l ingreuiezi, sa-i pui mancare multa, sa-l ingrasi ca pe un dobitoc, sa nu te mai poti misca de dansul; dar nici sa-l slabesti peste masura. Calea de mijloc intru toate-i buna.

Asa, baieti. Si afara de asta, ce, se intampla? Sfantul Isaac Sirianul spune asa: "Pe trupul cel neputincios, daca-l vei ingreuna peste putere cu post, cu metanii si priveghere, intunecare peste intunecare bagi in sufletul tau, si tulburare peste tulburare iti adaogi tie". Caci omul, daca vede ca-l chinuiești prea mult cu post si cu celelalte, se tulbura, ca nu poate saracul.

Deci, sa pui masura infranarii si postului, potrivit cu starea fireasca a omului si dupa puterea lui.

Calea de mijloc, mai baieti, calea imparateasca este buna intru toate. Asta au ales-o Sfintii Parinti, pe asta au mers Hristos si toti sfintii, pe asta sa mergem si noi.

Acestea fiind zise pentru post, iata ce spun pentru milostenie : ca preot, sa nu ingreunezi omul, sa faca milostenie de sila. "Ca pe datatorul de bunavoie il iubeste Dumnezeu" . Daca o sa vada credinciosii ca preotul face el mai intai milostenie, vor face si ei. Macar c-o faci de fatarnicie acea milostenie, nu te teme, ca te va ierta Dumnezeu, ca vrei sa dai pilda buna tuturor. " Mai bine sa faci - dupa cum spune Sfantul Ioan Scararul - de fatarnicie o fapta buna, decat sa n-o faci deloc ". Ca pe urma vine si smerenie in inima!

Ca preot, trebuie sa dai pilda poporului si cu vorba si cu purtarea si cu postul si cu milostenia si cu biserica si cu neagoniseala. Cu toate, cu toate. Sa fii precum zice Sfantul Talasie Libianul : Taci tu, sa vorbeasca faptele tale. Sau, ceea ce spune Diadoh al Foticeii: Mostra si cearta, omule, cu puterea lucrarii; nu cu multa vorbire, ci prin traire.

Ca Sfantul Ioan Gura de Aur zice: Cuvantul si strigand supCuvantul si strigand supara, iar viata si tacand foloseste pe toti. Iar Sfantul Isidor Pelusiotul zice: Cand omul, care vorbește despre adevar si despre fapta buna face si el dupa putere din ceea ce vorbește, atunci omul acela se face icoana a toata filosofia. Ca el vorbește si prin traire si prin cuvânt.

Iar daca omul numai vorbește si nu face deloc, apoi ajunge fatarnic. Chiar daca-i folosește pe altii, trebuie sa faca si el! Ce spune Mantuitorul la legiuitori? Vai, voua, legiuitori si farisei fatarnici, puneti sarcini grele pe umerii poporului si voi nici cu varful degetului nu va atingeti de ele!

Stiti ce inseamna varful degetului? Adica, esti dator, daca nu faci chiar tot ce inveti, macar oleaca sa faci si tu, sa te atingi si tu cu varful degetului. Eu ii spun poporului sa posteasca, dar postesc si eu! Ii spun sa faca milostenie, dar sa fac si eu! Ii spun sa nu adune bani, la fel nici eu sa nu adun. Ii spun sa nu se duca la rele, sa nu faca cutare, dar nici eu sa nu fac. Sa ma vada si pe mine ca preot ca din toate faptele bune ma impartasesc cate oleaca si fac cat pot din fapta buna.

Macar cu varfui degetului sa ne atingem de toate. Pentru ca, ce zice Sfantul Isaac Sirianul in Cuvantul 1: Alta este cuvantul cel frumos si alta

cuvântul cel din lucrare. Cuvântul cel frumos - zice -, este amanet al rusinii, iar cuvântul cei din lucrare este camera nădejzii.

Cum ?

Este preot care predica de uimeste pe toți și învătă, dar el nu face. Acesta-i cuvânt frumos. Dar se face amanet al rusinii. Cum? Când omul rămâne singur, îi este rusine, lui de ceea ce a vorbit; căci conștiința îl muștră și îi rusinează știința: "Ce-ai vorbit și ce faci tu?" "Ce-ai spus și ce faci tu?"

Ai văzut că-i rusinează știința. Ai văzut că rămâne amanet al rusinii, predica lui? Ca el a învățat una, iar conștiința îi spune : Dar tu de ce nu faci?

Nu-i tot așa cuvântul din lucrare. Cuvântul din lucrare, este camera nădejzii. Cum? Omul vorbește, dar în adâncul ființei lui îi șoptește, dacă știe că, cu darul lui Dumnezeu, a făcut și el ceva din cele ce vorbește: "Am vorbit. Dar cred că, cu mila lui Dumnezeu și cu ajutorul Lui, cândva m-am atins și eu cu varful degetului și am făcut și eu din acestea, cât de puțin". Ca zice: "Când înveți ceea ce nu faci, ești fatarnic!" Și nu-l muștră conștiința pentru fatarnicie, că el știe că a lucrat și el. Și atunci se face "camera nădejzii de mântuire" , cuvântul pe care l-a vorbit. Și iată cum scriu Sfântii Părinți și cât de mare adevăr este în practică, ceea ce se vorbește în acestea.

Acum când va duceți la parohii și va faceți preoți, dacă ajuta Domnul, fraților, să vă mărturișiti din mica copilarie, când intrați la preotie. Nu, Doamne fereste, să aveți vreun păcat de moarte și să intrați cu dansul la hirotonie! Că nu va mai merge bine toată viața. La casătorie, la hirotonie în diacon, la preotie și la calugărie se face spovedania generală din mica copilarie. Să ai scris tot, că să intri curat.

Dacă, Doamne fereste, este vreun păcat greu și opritor, până la urma urmei, cum spune Sfântul Simeon al Tesalonicului, te duci la episcopul locului. Și uități-va voi, ce păcate vă opresc de la preotie:

- dacă părinții tăi s-au luat rude în casătorie, nu ai voie să te faci preot;
 - dacă părinții tăi au trait necununati;
 - dacă cel ce vrea să se facă preot, a avut două soții, două cununii, în veac nu poate fi preot;
 - dacă copilul a căzut în păcate trupesti de mic, Doamne fereste, în sodomie, cineva l-a stricat de mic, în veac nu poate fi preot;
 - dacă a căzut el în păcat cu altul, sau a căzut cu o femeie în păcat, nu poate fi preot;
 - dacă s-a intamplat, fără voie, copilul să fi făcut ucidere;
 - dacă cumva o fi fost eretic de mic, sau de alte confesiuni;
 - dacă mama lui, sau sora lui, când a fost copilul mic, l-a dus pe la vraji.
- Avem dreptul canonic. al lui Nicodim Milas, în care se arată toate impedimentele candidatului de hirotonie în cler. Sunt multe, dar cele mai grele sunt acestea pe care le-am amintit.

Dacă-i sfânta rădăcină, cum spune Sfântul Apostol Pavel, sfinte sunt și ramurile. Nunta este rădăcina firii omenești. Iar dacă-i sfânta rădăcină - copiii sau au născut din părinți curați - care au trăit în curăție și nu s-au luat neamuri -, atunci sfinte sunt și ramurile. Da ! Nu vei culege struguri din spini și smochine din ciulini. Ca dacă rădăcina a fost stricată, atunci salbatice sunt și ramurile!

Vă spun acestea ca le am pe toate. Este Dreptarul cel mare, numit și Trebnicul, tipărit de eparhia Chisinaului, în 1910. Foarte bună carte. Este și Pravila Mare (Indreptarea legii), tipărită la Targoviste în 1652, unde arată toate impedimentele celor ce intra în cler.

Dacă băiatul a dus viața curată și cinstită și s-a mărturisit și s-a împărtășit și s-a păzit, dar a rămas o pată ca aceasta pe sufletul lui, să se ducă la episcopul locului și cum îl va lumina Dumnezeu pe episcopul. Am trimis și eu câțiva tineri teologi la episcop: "Băiete, eu nu te pot dezlega; ia uita-te aici! Du-te la episcopul tău! "Și episcopul i-a dezlegat și le-a spus că, toată viața să le para rău și să se căiască, căci intra cu nevrădnicie într-o tagma așa de mare!

Cât privește slujbele, mai băieți, să nu le scurtați când veți fi preoți la biserică. Să cunoașteți bine tipicul, să aveți dascalii buni, care cunosc slujbele bisericii. Este foarte bine, sâmbăta seara, totdeauna să faceți Vecernia. La fel și Duminică seara. Înainte vreme, strămoșii noștri, când era soarele la toacă, sâmbăta seara, fugeau cu sapa de pe ogor și cu secera: "Gata! A tocat preotul de Vecernie! "Până luni la răsăritul soarelui nu mai lucrau. Preotul și biserică erau în ochii lor și țineau randuiala Bisericii. Știau: "De acum a intrat preotul în slujbă pentru Duminică ! "

Afara de asta, să bagați de seamă cum vă apropiați de Sfânta Masă, ca preoți. Cele mai grele slujbe pe care le face preotul, știți voi care sunt? Două sunt : Spovedania și Sfânta Liturghie. Țineți minte, ca să vorbească un moșneag aici, un cioban! Voi o să vă loviți de ele, ca eu de acum-aș un putregai, dar voi... A dat Dumnezeu, băieți tineri. O să mergeti, cu darul lui Dumnezeu, să vă faceți preoți.

Cele mai grele ale preotului sunt două: Spovedania (Mărturisirea) și Sfânta Liturghie.

La Spovedanie, ori pierzi un suflet - dacă nu știi bine cum să-l castigi -, ori îl mantuiesti. Or, preotul duhovnic este vânzător de suflete! Înțelegi? Dacă nu știe să chibzuiască la mărturisire cu un suflet, între scumătate și economie canonului, ori îl îngreunează, ori îl deznădăjduiește, ori îl face îndrăznet! Știi cum face fierarul ? Ai văzut colo la fierărie, când faci cu foaia și încălzești toporul, când vrei să-l calești; sau un clește sau o altă unealtă. Ai văzut căta bagare de seamă este la calit ? " Vai de mine, s-a calit prea tare! "Ce sentampla? Se rupe ca otelul. Sau îi prea moale și se îndoaie prea repede.

Asa și tu, te silești acolo, ca duhovnic, să calești sufletul acela, să fie potrivit pentru Hristos. Nici prea moale, adică lenes, dar nici prea tare, adică iute și împietrit la inimă. Asa de bine trebuie să potrivim la marturisire cu sufletul! Să bagi de seamă, să nu-l îngreunezi, ca să nu-l descurajezi. Dar nici să-l lași fără oleacă de canon și fără sfatuire, ca să nu-l incurajezi la păcat, să se duca nepăsător și să nu simtă că a fost la marturisire.

De aceea, la spovedanie este foarte bine, v-am spus, să aveți aceste două cărți: *Carte foarte folositoare de suflet* și *Pravila parintelui Nicodim Sachelarie*; ca în *Molitfelnic* să puse foarte puține instrucțiuni, pe care le vedeți înainte de spovedanie. Pentru cutare păcat, oprește atata; pentru cutare, atata. Foarte puțin. Dacă găsiți *Pravila lui Sachelarie*, aceea din 1940, vă sfătuiesc, dacă o găsiți, să o copiați, ca să o aibă fiecare în geantă la el, precum și învătura către duhovnic.

Aceasta ti-arată tot, te duce de mână și îți arată cum să procedezi.

A doua slujbă, care-i cea mai grea, este Sfânta Liturghie! Pentru a săvârși Sfânta Liturghie, trebuie să ai viața sfântă. Altfel, nu te poți apropia! Acolo este foc dumnezeiesc!

La Sfânta Liturghie, mai băieți, să învățați foarte bine instrucțiunile din Liturghier. Sunt foarte bine așezate acolo. Să știi că la Sfânta Liturghie, orice mișcare, orice greșeală cât de mică, este păcat de moarte. Fii cu frica de Dumnezeu, să nu greșești de moarte, o, preotule!

Dacă te-ai împărtășit cu Sfintele prea reci, de moarte ai greșit. Trebuie să fie cum este sângele cu apă - cald. Sfânta căldură trebuie să fie a opta parte din vinul care se pune în Sfântul Potir. Sfânta căldură închipuiește două lucruri: dogmatic, este sângele și apa care au curs din coasta Mântuitorului; iar simbolic, este fierbinteala credinței sfinților martiri, care l-au marturisit pe Hristos.

De aceea, când o pui în Sfântul Potir, zici: "Căldura credinței, plină de Duhul Sfânt. Amin".

Să vedeți, în timpul iernii, Sfântul Potir îi rece; Sfintele sunt reci, aproape înghețate, unde biserică n-are foc mult. Ai pus puțină căldură și, dacă vezi că nu-i cald vinul, mai pune puțin. Mult tare nu poți; ca dacă, Doamne fereste, pui căldură mai multă, se prefăce firea vinului în apă și de moarte ai greșit. Sau invers. Dacă pui prea mult vin și nu pui sfânta căldură, de moarte greșești. Vezi acolo cât scrie! Este de mare valoare.

La strângerea Sfintelor de pe Sfântul Antimis trebuie multă atenție. Ai văzut frăția ta? O farmaturică, ca un fir de nisip, dacă a căzut de pe Sfântul Antimis pe leton, sau, Doamne fereste, pe jos, preotul trebuie să postească două zile și să facă 400 de metanii. Te joci cu focul dumnezeirii? Ai auzit ce spune Sfântul Ioan Gura de Aur? Mai curată decât razele soarelui, să fie mână ta, o!

preotule, când începi Sfânta Proskomidie, pentru că junghii pe Fiul lui Dumnezeu și îngerii doresc să vadă ce face preotul acolo.

Ai văzut frăția ta ce este Sfânta Liturghie? Este toată drama Crucii și toată taina mântuirii neamului omenesc! Sfânta Liturghie, cum ai învățat la școală, se împarte în trei părți: "Sfânta Proskomidie", "Liturghia catehumenilor" și "Liturghia credincioșilor". Ai văzut cu ce se începe Sfânta Proskomidie? Ca o oaie spre junghiere s-a adus și ca un miel nevinovat, împotriva celor ce-L tundu, așa nu-și deschide gura. Să, profeta marelui proroc Isaia, care a prorocit despre jertfa Mântuitorului. Și cu ce se termină Sfânta Liturghie? Ai văzut când da cu cadelnita la urmă, ce zice preotul? Înălța-Te peste ceruri, Dumnezeule, și peste tot pământul slava Ta (de 3 ori). Adică începe de la Năsterea Mântuitorului, de la peștera, până la înălțarea Lui. Toată drama Crucii și toată taina mântuirii se petrece în timpul Sfintei Liturghii.

Apoi, de când se da binecuvântarea de Sfânta Liturghie, Doamne ferește, n-are nimeni voie să dea liturghii la usa Sfântului Altar, că preotul atunci vorbește cu Hristos și se roagă pentru lume. Să-i învățați acest lucru! Pomelnicele se dau dimineața, la Sfântul Altar, înainte de binecuvântare.

Învăța-i o dată și de două ori! Lăsa-i să știe! Vor să dea jertfa la Altar? Lumanare, prescură, vin, pomelnice? Să vina, că au timp și sunt datori. Să vina la Utrenie și la acatist, care se fac dimineața.

Nu să vina în timpul Liturghiei, că este păcat. Sfântul Simeon Tesalonicianul, zice: "Vai de preotul acela care citește rugăciunile acestea mai înainte, sau mai pe urmă".

Îmi spunea un preot: "Eu le citeșc dimineața acasă, părinte, că nu le mai citeșc atunci în Sfântul Altar! "Și i-am zis: "Dar ce facem, părinte? Ne jucăm cu sfintele slujbe? Unde-ai găsit scrisă inovația asta? Câte bordeie, atâtea obiceiuri? Unul face așa, unul așa? Nu este o uniformizare a slujbelor liturgice în toată Ortodoxia?" Nu-i voie! Pentru că fiecare rugăciune dintre ecfonise reprezintă un moment liturgic. Și n-ai voie, nici mai devreme, nici mai târziu să le pui.

Și astea să le țineți minte! Eu v-am spus! Voi veți face cum veți vrea. Par fiindcă ați venit până aici și mai ales că sunteți în pragul hirotoniei, v-am spus să țineți minte.

Afara de asta, mai băieți să țineți minte! Iată greseli de la preoții de mir: se apucă și dau particile poporului, acasă. Să nu faceți asta! Vin sute de oameni și zic: "Ne-a dat părintele particică acasă!" Să nu faceți, că nu-i lucru canonic. Cel puțin va spune. De va veți aduce aminte, ferece de voi; dacă nu, să nu ziceți că n-ați auzit. Și Mântuitorul a spus: De n-ăs fi venit și nu le-ăs fi spus, păcat n-ar avea...

Uite cum este, mai bieiți, cu particițele. Fiecare particița pe care o scoti omului de pe pomelnicul lui, la vii sau la morți, reprezintă fața acelui suflet pentru care o scoti. Și o dată scoasă și pusă pe Sfântul Disc, nu mai ai voie să dai omului acasă, că-l lipsești pe el de Liturghie. Nu mai are nici o Liturghie, nici o împărtășire euharistică cu Hristos în Liturghia aceea, dacă i-ai dat particița acasă.

Pe urmă, aceste particițele degeaba le dai; că ele nu sunt sfințite, ci numai blagoslovite, dimineată, când se face amestecarea Sfintelor Daruri. Aceste particițele, care s-au scos acum și s-au pus pe Disc, când auzi că zice preotul: Ale Tale dintru ale Tale, Tie aducem de toate și pentru toate, atunci începe Sfânta Epicleză, prin invocarea Sfântului Duh de trei ori pentru sfințirea Preacuratelor Daruri.

Și când vine Duhul Sfânt și zice preotul: "Și fă adică pâinea această cinstit Trupul Hristosului Tau.

Amin. Iar ce este în Potirul acesta, cinstit Sângele Hristosului Tau. Amin. Prefacându-le cu Duhul Tau cel Sfânt. Amin, Amin, Amin!" Atunci se sfințesc și particițele. Ele nu se prefac în Trupul lui Hristos, că sunt scoase în numele zidirii lui Dumnezeu. Dar iau o mare sfințire prin analogie cu sfințirea Trupului și Sângelui Domnului. Atunci particițele au mare putere de sfințire.

Aceste particițele care s-au sfințit acum, la urmă se pun în Sfântul Potir, în dumnezeiescul Sânge. Și când ele s-au adaptat cu dumnezeiescul Sânge și au ajuns în Sfântul Potir, în numele cărora sunt scoase, acele suflete, fie că sunt în rai, fie că sunt în iad, fie că sunt în cer, sau pe fața pământului, în clipa aceea au împărtășire euharistică gânditoare cu Hristos, că Dumnezeu în tot locul este de fața.

Și dacă tu i-ai dat particița acasă, de unde să mai aiba împărtășire cu Hristos, că ea nu mai este acolo ?

De aceea v-am spus, să-i învățați pe oameni: "Particițele rămân aici în Sfântul Potir, că va reprezenta familia și sufletele voastre".

Altceva. Preoții de mir savăresc Botezul tuturor copiilor nou-născuți. Noi nu facem botez la mănăstire, Nici înmormântări de mireni, nici cununii. Voi faceți botezuri la atâtea mii de suflete.

Preoții de la țară se numesc armata de front a Bisericii. Așa-i numea Patriarhul Nicodim. Două armate are Biserica. Armata de geniu a Bisericii, adică monahii, care țin nestinsa sfânta rugăciune.

Apoi Sfintele Scripturi, le-au tălcut sfinții călugări și ne-au lăsat cele mai înalte scrieri teologice. A doua este armata de front a Bisericii, adică preoții de mir. Ei sunt permanent cu poporul și stau toată viața în mijlocul lor.

Bagati de seama cum savarsiti Botezul. Vin femeile aici cu copii bolnavi de epilepsie. Copilu-i mic si-l ia diavolul in primire si-l munceste. Stiti de ce? Am gasit in "Pravila Mare". Pentru ca la Botez, preotul nu le citește cu atentie si evlavie toate lepadarile de satana.

O femeie, daunazi avea copilul numai de-un an jumătate si-l muncea vrajmasul; isi dadea ochii peste cap in bratele ei. Ei, cum sa nu planga biata mama, cand vede copilul ca-l chinuie satana asa, de mic? Ce pacate are acela? Este vina preotului! Nu i-a citit la Botez dezlegarile de satana, acelea care sunt puse acolo si diavolul are putere si dupa botez asupra lui.

Voi stiti ca, pana la Botez, cerul este inchis pentru sufletele nebotezate? Pana nu-i Botezat, n-are intrare in imparatia cerurilor. Ca Mantuitorul ne-a spus: Mergand, propovaduiti Evanghelia la toata lumea botezandu-i pe ei in numele Tatalui si al Fiului si al Sfantului Duh; invatandu-i sa pazeasca toate cate v-am poruncit voua. Sa vina protestantul sa auda, ca Dumnezeu a zis toate poruncile Lui sa le pazim, nu "Sola fide" , mantuirea fara fapte. Si apoi zice: Cel ce va crede si se va boteza, se va mantui; iar cine nu va crede, se va osandi. Clar.

Vezi, daca n-are Botezul fi daca Botezul este stalcit si nu s-au citit dezlegarile de satana, macar ca s-au facut afundarile copilului si miruirea, vrajmasul mai gaseste o poarta ca sa intre, caci copilul nu s-a lepadat de satana si de toate lucrurile lui. Deci, dupa firea cea veche, pana la Botez, diavolul sta in inima copilului. Ne spun toti Sfintii Parinti : Dupa Botez, harul Duhului Sfant vine in inima si-l scoate afara pe diavol. Dar ii da voie sa tulbure inima crestinului dinafara - mustul trupului -, sa-l ispiteasca pe om. Dar inaintu nu poate intra, ca scanteia harului odata intrata de la Botez este pana la moarte acolo.

Insa, daca preotul n-a facut bine lepadarile de satana - Ma lepad de satana si de toate lucrurile lui, sau poate nici Botezul, vrajmasul gaseste portita si intra inapoi in inima copilului.

Doamne fereste! A venit obosit, sau grabit, ca a avut mai multe botezuri si cununii si nu le citește toate dezlegarile. Am gasit scris in pravila: "Copiii care se imbolnavesc - si, uneori, nu se imbolnavesc cand sunt mici, ci cand sunt mai mari -, ii ia vrajmasul in primire, ca preotul n-a bagat de seama si n-a citit toate dezlegarile de satana". Si-l tulbura pe bietul suflet mult mai tarziu.

De aceea sa tineti minte, cand faceti un Botez, sa nu va grabiti. Sau, daca ai doua si trei botezuri in aceeasi apa - poate sa fie si unul -, daca-s mai multi copii, sa fie de acelasi sex si cat traiesc ei nu se pot inrudi prin casatorie, caci au devenit rudenii spirituale, adica "frati de cruce" . Cand sunt mai multi copii, se pot citi lepadarile la toti odata, dar ii pomenesti pe fiecare pe numele sau, cum ii cheama.

Botezul se mai numește și usa Tainelor, pentru că prin Botez noi intrăm în Biserica lui Hristos.

Prin Botez avem darul punerii de fii, al înfierii după dar. Biserica, în baia nasterii de a doua, ne face fiii lui Dumnezeu după har. Deci, Botezul este cea mai întâi taină, cea mai mare și mai dogmatică.

Însă și Botezul, ca orice taină, se face cu scumpătate și cu iconomie, adică cu pogoramant, de nevoie. Botezul cu scumpătate se face numai de episcop și de preot și numai în biserică și numai prin trei afundări. Așa este Botezul desăvârșit.

Botezul prin stropire sau prin turnare este aprobat de Biserica numai cu iconomie, adică de nevoie. Ca ce-ai face cu Bucovina și Ardealul, unde se botează prin stropire și prin turnare? Mai rar reușesc preoții noștri undeva să facă Botez prin afundare în Ardeal. Este o tradiție rămasă de la catolici.

Dar Biserica noastră l-a primit cu pogoramant, cu iconomie. Știți cum l-a primit? Cum un gospodar care are șapte copii, s-a întâmplat că unul din ei s-a născut chior de-un ochi, sau ciung de-o mână, sau olog de-un picior, sau are o meteahna ceva: n-aude bine, sau nu vede bine. Dar pentru că-i al lui, nu-l crește și pe acela? De la Dumnezeu sunt toate.

Așa și Biserica noastră. Cu toate că Botezul prin stropire și turnare nu-i desăvârșit, este cu lipsă, dar Biserica îl primește cu iconomie, că este făcut în numele Preasfintei Treimi.

Apoi, la mare nevoie, când pruncul după naștere este amenințat să moară? Biserica îngăduie să-l boteze nu numai preotul, ci și un diacon, un călugăr, un mirean, o femeie și chiar moașa care ajută la naștere, numai să zică cuvintele acestea: "Se botează robul lui Dumnezeu cutare, în numele Tatălui.

Amin. Și al Fiului. Amin. Și al Duhului Sfânt. Amin".

A venit la mine o moașa, dintr-un oras de undeva și mi-a zis:

- Parinte, am 12 avorturi. Am venit să-mi spui ce canon să fac.
- Dar când le-ai parasit? am întrebat-o.
- Le-am parasit de vreo 15 ani.

Ma gândeam acum ce canon să-i dau, că ea de acum iese de sub canonisire. Trebuia să-i mai dau ceva. Pentru avort se da așa: câte avorturi are, atâtea copii să boteze, atâtea copii să îmbrace și celelalte cum spune duhovnicul. Dar această moașa s-a dus la un dascăl creștin și a învățat toată formula Botezului.

- Parinte, mi-a zis ea, eu sunt la maternitate și am botezat 480 de copii până acum!

- Bravo! Ai pierdut 12 și ai câștigat 480! Dar ce zici la botez

- Uite cum fac, parinte. Am aghiasma mare și dacă vad la maternitate ca copilul este slab și-i gata să moară, eu îndată îl stropesc cu aghiasma, aprind trei lumanari și zic. "Se botează robul (roaba) lui Dumnezeu (...), în numele Tatalui. Amin. Și al Fiului. Amin. Și al Duhului Sfânt. Amin"

Ai văzut o Moasă înțeleaptă? A pierdut 12, dar a câștigat 480 de copii și i-a adus la credință!

Atunci i-am zis: "Pentru canonul mătăle nu-ți mai dau nimic, dacă ai făcut atata bine și atâtea suflete le-ai adus la lumina credinței!"

Ce se întâmplă? Acești copii botezați de femei sau de călugări, sau chiar de diacon, sau de moasă; ca să nu moară nebotezați, dacă li s-au zis cuvintele acestea și au rămas în viață, preotul nu le mai poate repeta în veac. El face lepadările și cealaltă slujbă și-i miruiește cu Sfântul și Marele Mir. Apoi îi împartășește cu Sfintele Taine. Cuvintele dogmatice referitoare la ipostasurile Sfinței Treimi nu se mai repeta. Ca preotul, dacă le mai repeta, a doua oară răstăgănește pe Iisus Hristos și nu mai poate fi preot. De aceea stitistii, care tin stilul vechi și botează a doua oară, sunt eretici. Cine botează a doua oară, a doua oară răstăgănește pe Iisus Hristos. Cititi în Dogmatica Sfântului Ioan Damaschin și la Apostolul Pavel, că Botezul este îngropare și înviere cu Iisus Hristos.

Deci, mai băieți, acestea să fie pentru voi: să aveți viața curată, să țineți cu tarie la Sfintele Posturi și la Sfintele Canoane și să nu vă plăca să vă îmbogățiți. Ce bogăție mai mare este, decât să te duci la Hristos cu cât mai multe suflete mântuite? Ca toate nu le putem noi face! Dacă Apostolul Pavel spune: Tuturor m-am făcut toate, ca măcar pe unii să-i mântuiesc, apoi noi ce să mai zicem?

Dar dacă ai să te duci la Hristos cu o multime de suflete curate, mântuite, cata cinste și slava și bucurie o să ai în vecii vecilor?

Alta datorie, acum când vă faceți preoți. Nu cumva să vă fie rusine de haina lui Hristos! Acum să te vad cu dulama iar mai încolo sofer civil! Ți-i rusine de Hristos? Ferească Dumnezeu! Eu nici nu primesc preoți civili la spovedanie. Mi-au venit cinci preoți de mir cu preotesele la marturisire. Unul avea oleacă de barbă și era îmbrăcat cu haine preotesti, ceilalți, niște soferi, îmbrăcați cu pardesie.

- Am venit, Prea Cuvioase, să ne marturisim!

- Mai, voi sunteți preoți? Unde vă este uniforma? Unde vă sunt barbile? Unde ați văzut voi în icoane, sfinți, cuvioși, mucenici, arhierii și preoți barbieriti, cu itari și cu maneca scurtă? Sau pe Maica Domnului ați văzut-o cu capul descoperit, machiată, și cu cercei? Preotesele în parohie sunt jumătate de preot. Ele trebuie să fie pilda și lumina femeilor din sat prin viața și comportamentul lor.

Du-te la Grecia și vezi că, de la cel mai mare, de la patriarh și până la ultimul diacon de mir, toți poartă barbă, toți sunt cu uniforma și poartă culioane

și potcape. Du-te la Roman, pe timpul episcopului Gherasim Safirin în 1904, să vedeți cum erau preoții! Toți purtau haine lungi și potcap.

Bine, fraților, unde ne ducem noi de la Tradiție? Cum ne mai luptăm cu catolicii și cu sectele, dacă le dăm apă la moară? Numai cu numele zicem că suntem ortodocși!

Nu așa, mai băieți! Cât de frumos îi stă preotului să-și poarte uniforma!

În ceea ce privește tălcuirea Apocalipsei, omul e ispitit să tălcuiască după capul său. Să nu vă bagați mai adânc decât au tălcuit Sfinții Părinți. Pentru că atunci când a spus îngerul lui Ioan Evanghelistul: "Fiul omului, pecetluiește cuvintele acestea! "Știi ce înseamnă" pecetluite"? Nimeni să nu le știe!

Are mari taine Apocalipsa! Care s-au bagat cu capu-n traistă în Apocalipsa, s-au făcut mari sectari, că au luat-o după capul lor. N-auzi ce spune Sfântul Grigore de Nissa? Să nu ispitesti Scripturile mai presus de vârsta ta duhovnicească, că te prapadești.

Așa, mai băieți! Dacă veți face toate câte ați auzit și învățat și veți ține cu sfințenie la învățăturile Sfinților Părinți, veți avea multe bucurii și plată de la Dumnezeu în cer, în veacul veacului. Iar dacă nu, focul gheenei și talpa iadului! Pentru că voi, în loc să fiți "lumina lumii" și "sarea pământului", v-ați făcut de ocară tuturor și rusinea îngerilor. Să nu fie!

Să ne vedem cu toții la Rai ! Amin !

TREI CUVINTE DUHOVNICEȘTI ADRESATE OBȘTII SFINTEI MĂNĂȘTIRI SĂHĂȘTRIA

CUVANT LA SFĂNTUL APOSTOL CLEOPA
30 Octombrie, 1994

DESPRE RUGĂCIUNE TREPTELE RUGĂCIUNII

Rugăciunea este maica și învățătoarea peste toate faptele bune. Dar cum este ea maica tuturor faptelor bune? Ca doar marele Apostol Pavel spune: Și acum rămân acestea trei: credința, nădejdea și dragostea; iar mai mare decât toate este dragostea. Nu spune așa?

Deci iată că cea mai mare faptă bună nu-i rugăciunea, după Sfinții Părinți, ci este dragostea. Dar de ce totuși Sfinții Părinți au spus că rugăciunea este maica a tuturor faptelor bune? Pentru că ea aduce în sufletul nostru și pe dragoste. Dragostea de Dumnezeu și dragostea de aproapele nu vin pe altă cale în sufletul nostru, decât pe calea rugăciunii!

Bunăoară să spun: dacă ai supărat pe cineva sau te-a supărat cineva și începi să-l pomenesti la rugăciune, numai vezi că, de la o vreme, se ridică ura din mijloc. Prin rugăciune se taie vrăjba și îndată îl castigi pe acela și îl aduci la înțelegere, la unire. De aceea spune Sfântul Maxim: Când vei vedea pe cineva că te urăște, sau te nedreptățește, fie cu dreptate, fie cu nedreptate, începe să-l pomenesti la rugăciune. Dar să nu-l pomenesti, să-i fie lui vreun rău, că atunci cade pe tine. Să zici așa: "Doamne, Iisuse Hristoase, miluiește-mă pe mine păcătosul și pe fratele meu (cutare), că pentru păcatele mele s-a supărat pe mine. Pentru că fratele meu este oglinda mea și el vede răutățile mele".

Așa spune și Sfântul Ioan Scărarul. "Să nu învinuiești cumva pe fratele când te rogi pentru el, sau să-i ceri pedeapsă", cum îi pun unii în pomelnice la vrăjmasi. Nu-i voie! Chiar dacă îi puneti pe unii la vrăjmasi, Biserica stă cu cum se roagă? Biserica se roagă pentru vrăjmasi să-i înțelească, să le ierte păcatele, să-i aducă la cunostința adevărului, să-i facă blânzi și să-i întoarcă cu bine.

Așa se roagă Biserica. Niciodată Biserica nu vrea să facă rău la nimeni. Că Dumnezeu vrea ca toți oamenii să se mantuiască... Iar noi, când avem o supărare, ni se pare că cutare ne urăște. Dar Biserica nu! Ea nu face deosebire. Ea se roagă deopotrivă pentru toți, ca să fie buni.

De aceea, vorbind despre sfânta rugăciune, v-am spus că ea se numește mama tuturor faptelor bune, pentru că ea aduce în sufletul nostru pe cea mai mare faptă bună: dragostea de Dumnezeu și dragostea de aproapele.

Auzi ce spune dumnezeiescul Părinte Maxim Marturisitorul - care a fost "varful teologiei" și "bilantul teologiei ortodoxe" în secolul VI -, în *Filocalie* și în cartea numită "*Ambigua*", o carte a lui cu care îl întrece uneori în gândire și pe Sfântul Dionisie Areopagitul, numit și "Pasarea cerului": Toate faptele bune ajută pe om să castige dragostea de Dumnezeu, dar nici una ca rugăciunea. Ca rugăciunea, de aceea se cheamă "mama faptelor bune", că ea, pe cea mai mare faptă bună o ajunge, pe dragoste.

Toate faptele bune apropie pe om de Dumnezeu, dar rugăciunea le uneste. Este ca și când ai face o ușă din tablă, sau un dulap, și vezi că se potrivesc lucrurile trase la gealau, dar nu se lipesc până nu pui clei. Iar când ai pus clei le-ai făcut dintr-o bucată toate. Așa este și rugăciunea.

Rugăciunea nu numai că îl apropie pe om de Dumnezeu, ci îl lipește de Dumnezeu și îi face un duh cu El. Este ceea ce spune marele Apostol Pavel: Căla ce se lipește de desfrântată, un trup este cu ea ... și cel ce se lipește de Domnul, un duh este cu El. Sudura această duhovnicească de a se uni omul cu Dumnezeu, se face pe calea rugăciunii.

Dar când auzim noi de rugăciune, să nu credem că toată rugăciunea noastră este rugăciune. Dacă eu zic cu limba rugăciunea, sau cu gura, iar mintea este pe dealuri, eu mă înșel pe mine când mă rog. Că Dumnezeu în vremea rugăciunii, nu caută numai buzele și limba, ci caută mintea și inima.

Rugăciunea care o facem noi cu gura și cu buzele și ea este bună într-o măsură, căci și ea are temei în Sfânta Scriptură. Când auzi pe Apostolul Pavel că spune așa: Aduceți Domnului roada buzelor voastre, arată rugăciunea gurii pe care o zicem; sau când auzi în Sfânta Scriptură că zice: Cu glasul meu către Domnul am strigat, cu glasul meu către Domnul m-am rugat, se referă la rugăciunea limbii și a glasului. Când auzi pe prorocul că zice: Și L-am înălțat pe El cu limba mea iarăși de rugăciunea gurii vorbește sau: Doamne, auzi rugăciunea mea și strigarea mea la Tine să vina, tot de rugăciunea buzelor vorbește. Sau: Auzi, Dumnezeule, rugăciunea mea și nu trece cu vederea ruga mea, iarăși de rugăciunea gurii vorbește și aici Sfânta Scriptură.

Dar să știți că rugăciunea gurii, după învățătura dumnezeiescului părinte Grigore de Nissa, marele filosof și fratele marelui Vasile, este granița cea mai departată a rugăciunii, sau mai bine zis, că să înțelegeți mai bine, ea este cuiul (treapta) cel mai de jos din scara rugăciunii. Știi că atunci când te urci pe scară, pui piciorul pe cel dințai cui. Dar, cât ai de suit!

Or, scara rugăciunii în urcusul ei nu are sfârșit. Rugăciunea, în creșterea ei, nu are margine, pentru că ea se unește cu Dumnezeu. Și precum Dumnezeu, fiind nemărginit în sfințenie prin înălțimea însușirilor Sale, nu are sfârșit în bunătate și în sfințenie, așa și rugăciunea, în creșterea ei duhovnicească, se înalță și margine nu are!

Și nu numai rugăciunea este nemărginită, ci și toate virtuțile care se nasc din Dumnezeu sunt nemărginite; tocmai de aceea, că se nasc din Dumnezeu sunt nemărginite. Ori credința, ori nădejdea, ori dragostea, ori mila, toate sunt nemărginite, pentru că ele se nasc dintr-un Dumnezeu care nu are margine în bunătate.

Asadar, când ne rugăm cu gura, să știi că facem bine, căci cu aceasta începe a se învăța omul a se ruga. Cu gura începem să învățăm întâi rugăciunile începătoare : "Împarate cerească", "Sfinte Dumnezeule", "Preasfântă Treime", "Tatăl nostru", "Crezul", "Psalmul 50" ...; și-i bine să le învățăm pe de rost din cărți de rugăciune, din Ceaslov și Psaltire.

Noi citim rugăciuni cu gura - și așa se învăța rugăciunile -, ca și cum ai fi în clasă întâi. O ia de la aceste rugăciuni cu gura și se ridică omul în rugăciune, până când nu mai este rugăciune, până intră în vedere dumnezeiască. Acum, vorbind de rugăciune, vom vorbi despre treptele rugăciunii, așa cum ne învăța Sfinții Părinți.

Când ne rugăm cu limba, cu gura și cu buzele, suntem în treapta cea mai de jos a rugăciunii. Trebuie să trecem cu rugăciunea noastră de la limba și de la gura la minte, pentru că sufletul nostru are două părți domnitoare, cum arată Sfântul Ioan Damaschin în "*Dogmatica*": mintea și inima.

Mintea izvorăște permanent gânduri. Creierul este unealta rațiunii, iar inima este unealta sentimentelor, a simțirilor celor duhovnicești. Ca unde simți întâi bucuria, scarba, frica ? Nu în inima ? Vezi că simțirea sufletului se află în inima ?

Deci, vreau să vă spun un lucru. Când ne rugăm cu gura, ne aflăm la începutul rugăciunii.

Iar, dacă eu zic o rugăciune cu gura: "Doamnă, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine păcătosul", sau "Tatăl nostru", sau "Născătoare de Dumnezeu, Fecioara..." sau oricare și, dacă o înțeleg și cu mintea, ea atunci nu se mai cheamă rugăciunea gurii, ci trece în alta treaptă, și anume la rugăciunea minții.

Iar, dacă această rugăciune, care o zic cu gura și o înțeleg cu mintea, o duc până la simțirea inimii - să o simț și cu inima -, ea a devenit atunci rugăciunea inimii, alta treaptă mai înaltă. Deci, auzi ce spune Sfântul Apostol Pavel : Vreau

mai bine să zică cincisprezece cuvinte cu mintea în biserică, decât zece mii de cuvinte cu limba. Ați auzit cu cât este mai înaltă rugăciunea minții decât a limbii? Ca să prefera apostolul să degrabă să zică cincisprezece cuvinte cu mintea în biserică, decât zece mii de cuvinte cu limba; fiindcă, a te ruga cu mintea, este rugăciune mult mai înaltă decât a limbii.

Dar rugăciunea minții este desăvârșită? Nu! Nici a minții nu-i desăvârșită. Rugăciunea minții de-abia o numesc dumnezeiestii Părinți, jumătate de rugăciune, sau pasare cu o aripă, sau rugăciune cu-n picior, ca nici rugăciunea minții nu-i desăvârșită. Ii mai trebuie ceva. Trebuie să ducem această rugăciune de la înțelegerea minții la simțirea inimii.

Când noi zicem o rugăciune cu limba și o înțelegem cu mintea și o simțim cu inima, ea devine sferică, rotundă, în mișcarea sufletului nostru. Această rugăciune este mult mai desăvârșită și se numește rugăciunea inimii.

Dar o să mă întrebați: Rugăciunea inimii este cea mai înaltă? Nu! Sunt rugăciuni și mai înalte decât a inimii. Dar la rugăciunea inimii, zice Sfântul Isaac Sirianul, de-abia ajunge unul din zece mii. Iar la rugăciunea care-i mai sus decât a inimii, de-abia ajunge unul din neam în neam; așa de înaltă este rugăciunea care trece peste cea a inimii. Și care sunt treptele mai sus de rugăciunea inimii?

Prima este rugăciunea numită De sine miscătoare. De ce se cheamă așa? Când s-a întărit rugăciunea în inima, adică "Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine păcătosul!", de la o vreme inima se roagă fără să zică limba cuvinte. Este ceea ce spune la "Cântarea Cântărilor" în Biblie: Eu dorm și inima mea veghează. Știi cum este atunci rugăciunea noastră? Așa cum ai întoarce un ceas și apoi el merge singur.

În această treaptă ajungi la ceea ce spune marele Apostol Pavel: Neîncetat vă rugați (1 Tes. 5, 17). Ni s-ar părea că Apostolul Pavel zice aici ceva mai presus de puterea noastră. "Cum să mă rog neîncetat? Dar eu dorm. Mă pot ruga când dorm? Dar eu mananc. Mă pot ruga când mananc? Dar eu vorbesc cu oamenii. Mă pot ruga?" Te poți, dacă vrei!

Omul care, a ajuns la rugăciunea de sine miscătoare, oriunde ar fi, inima lui se roagă permanent. Dacă-i în avion, dacă-i în tren, dacă-i în fabrică, dacă-i la gară, dacă-i pe drum, dacă doarme, inima lui se roagă neîncetat. Această rugăciune, când ajunge să fie "de sine miscătoare", toată viața omului este o rugăciune. Orice lucrează pe pământ, el tot timpul se roagă.

Apostolii nimic n-au învățat mai presus de puterea noastră. Când a zis Apostolul Pavel: Neîncetat vă rugați, cel ce ajunge la "rugăciunea de sine miscătoare", împlineste cuvântul lui. El dacă mananca, inima lui se roagă, când

vorbește cu oamenii, are în taină alta gură: gura cea de foc a Duhului Sfânt din inima lui. Cu aceea vorbește cu Dumnezeu. Este "gura Duhului", cum o numește Vasilie cel Mare. Un asemenea om, care a castigat "rugăciunea de sine miscătoare", oric-ar face el, inima lui se roagă. Aceasta este a patra treaptă a rugăciunii.

Este și o altă treaptă mai înaltă decât aceasta : rugăciunea cea vazatoare. Care este aceasta? Ai văzut pe Sfântul Antonie cel Mare? De-acolo, din muntele lui, din Tebaida, unde era el în Egipt, se ducea cu mintea la Sfântul Amonie, alt sihastru mare. Acela ieșise din viața și sufletul lui era dus de ingeri la cer. Și el a început a se închina. Și l-au întrebat călugării: "Parinte, de ce te închini?" Și el a răspuns: "Fratele nostru Amonie, marele stalp al cerului și al pamantului, se duce la cer și m-am închinat sufletului lui".

Și era mare distanță de la Sfântul Antonie până la muntele lui Amonie, însă Antonie vedea sufletul lui Amonie cum este ridicat de ingeri la ceruri când a ieșit din trup. Asta înseamnă oameni înaintevazatori sau cu minte înaintevazatoare de Dumnezeu!

Când ajunge omul să fie înaintevazator de Dumnezeu, el are această rugăciune numită "vazatoare ". Deci, se suie cu mintea așa de tare, ca el vede aici unde suntem noi, câți demoni sunt - ca sunt mulți -, și câți ingeri sunt. Pe toți îi vede. Și vede pe cel ce și-a curățit inima, vede și gândurile; gândurile ce le gândește fiecare. Atât de curată devine mintea lui, ca îți spune ce gândești tu, ce gândește celălalt. La fiecare le știe gândurile. Ai văzut la Mantuitorul: Știind gândurile carturatilor și ale fariseilor, a zis: Ce gândiți rele în inimile voastre? Ce este mai ușor a zice? Ridica-te și ia-ți patul tau și umbla? Sau a zice: iarta-ti-se pacatele? Se uita și vedea gândurile lor.

Deci, la măsura această ajunge omul care are rugăciunea de sine vazatoare. Știe gândurile la toți care sunt de fata. Vede duhurile rele, vede ingerii și pe toți care se îngrijesc de mântuirea noastră aici.

Dar este și altă treaptă de rugăciune mai înaltă, a șasea : Rugăciunea în extaz sau în uimire. Prin această, în vremea rugăciunii, omul se rapeste cu mintea la cer, fata lui se face ca focul și mainile și degetele lui ca făcliile de foc și nu mai este pe pamant cu mintea, ci numai în cer.

Ultima rugăciune, mai înaltă decât cea în extaz este: Rugăciunea cea duhovnicească. Aceasta este a șaptea. Rugăciunea duhovnicească nici nu se mai cheama rugăciune. Ea, după toți dumnezeiestii Parinti, se cheama vedere duhovnicească și Împăratie a cerului. La fel zice și dumnezeiescul Parinte Isaac Sirul.

Deci, rugăciunea duhovnicească este mai presus de hotarele rugăciunii. Ea este o fire cu Dumnezeu. Asta este ceea ce a văzut marele Apostol Pavel: Stiu pe un om oarecare, care acum paisprezece ani s-a rapit până la al treilea cer și a auzit acolo cuvinte, care nu este cu putința omului a le grai. În trup sau afara din trup, nu stiu, Dumnezeu stie!

El nu stia cum a fost. Ca în rugăciunea aceasta duhovnicească mintea omului nu mai lucrează după a sa putere. Ci este luată de puterea Duhului Sfânt și-i dusa în slavile ceresti și nu mai poate cugeta ce vrea ea. Mintea omului este dusa la descoperiri mari în iad, în cer, unde vrea să-l ducă Duhul Sfânt. Și omul acesta este în mari descoperiri și când vine iar în așezarea lui, nu stie dacă a fost în trup sau afara de trup, ca Apostolului Pavel.

Aceasta este cea mai înaltă rugăciune, de care spune dumnezeiescul Parinte Isaac Sirul ca "de abia se învrednicește unul din neam în neam, de o descoperire ca aceasta". Într-o generație abia dacă se găsește unul.

Pentru ce v-am spus despre aceste trepte ale rugăciunii? Ea are de toate trei trepte generale: Rugăciunea gurii, a minții și a inimii. Iar celelalte trepte intermediare sunt legate între ele, ca niște cuie la scara când te sui. Un rugător desăvârșit trece prin toate aceste trepte de rugăciune cu darul lui Dumnezeu. Dar a se sui omul pe aceste trepte, nu este în puterea lui. A omului este numai voința. Să voiască, să se roage lui Dumnezeu cum poate, iar a se învrednici de rugăciuni ca acestea înalte, este numai o lucrare dumnezeiască, care depinde de darul lui Dumnezeu.

Deci, în aceste rugăciuni trebuie să se unească mintea cu inima. Este o rugăciune a minții în inima și este o rugăciune a inimii curată. Dar să stii că mintea, pogorându-se în inima, trece două vămii sau obstacole, ca să se unească cu inima. Care sunt acele vămii? Întâi este vama închipuirii, a imaginației și a doua este vama rațiunii de la poarta inimii.

Pogorând mintea spre inima, ea întâlnește prima vama, imaginația. Ai văzut că stai uneori la rugăciune și apare în mintea ta, te miri ce. O închipuire, ori cel ce te-a separat, ori cel ce te-a smintit cu o patimă. Și atunci, la vama imaginației sau a închipuirii se oprește mintea moaștră în vremea rugăciunii, mergând spre inima.

Asta este prima stație. Sfântul Nil Ascetul zice în Filocalie: Fericita este mintea aceea care a ajuns să se roage lui Hristos, fără imaginație, fără formă! Mintea Mantuitorului n-a avut imaginație, spun toți sfinții teologi. Pentru că El era Noul Adam și a venit să restaureze pe vechiul Adam, exact cum a fost în rai.

Ca și Adam, când a fost creat de Dumnezeu în rai, nu avea imaginație, n-avea închipuire.

Satana a căzut din închipuire, ca voia să se facă asemenea cu Dumnezeu, cum zice la Isaia: "Tu ai spus în gândul tău: Ma voi sui deasupra norilor, peste muntii cei de miazănoapte care sunt în ceruri, deasupra stelelor cerului voi pune scaunul meu și voi fi asemenea cu Cel Preainalt. Și numai că și-a închipuit, l-a dat Dumnezeu pe Lucifer jos din cer, pentru că și-a închipuit să fie asemenea cu El, necunoscând că este zidire. Ca Dumnezeu l-a făcut numai cu gândirea și poate să-l surpe într-o clipeală.

Asa și Adam, când a căzut prin imaginație a căzut. Ce i-a zis satana? Nu vei muri, ci vei fi ca un Dumnezeu, cunoscând binele și răul. Și cum și-a închipuit că va fi ca un Dumnezeu, a căzut prin imaginație din darurile date și apoi a fost izgonit din iai. De aceea dumnezeiestii părinți numesc imaginația pod al demonilor. Nici un păcat nu trece de la minte la simțire (la inimă) dacă nu și-l închipuie întâi omul cu mintea.

Deci, în vremea rugăciunii n-ai voie să-ți închipui nimic. Nici imaginații sfinte, nici pe Hristos pe Sfânta Cruce, nici pe scaunul Judecatii. Nimic. Ca toate imaginațiile sunt afara de inimă și dacă rămâi să te închini la acestea, nu te închini lui Hristos.

Mintea trebuie să se pogoare în inimă, ca inimă este camera minții. Această-i camera de care spune Hristos: Tu, când te rogi, intră în camera ta și încuie ușa ta și roagă-te Tatălui tău într-un ascuns și Tatăl tău, Care vede cele într-un ascuns, îți va răsplăti tie la arătare. Voi credeți că camera este cea de lemn, casa? Dacă o luați așa, o luați după literă.

Ori aici dumnezeiestii Părinți înțeleg cu totul altfel : Trei uși ai de încuiat când te rogi : ușa cea de lemn, pentru oameni; ușa buzelor, pentru cuvinte ca să nu graiești cu nimeni decât cu Dumnezeu; și ușa inimii, pentru duhuri, ca să te pogori cu mintea în camera inimii. Ca inimă este camera minții.

Auzi ce zice dumnezeiescul Părinte Isaac Sirianul : Omule, pogoara-te cu mintea în camera inimii tale și atunci ai ajuns în cer. Ca și aceea este camera cerului, a împărăției cerului.

Dar cine ne-a spus nouă că Împărăția cerului este în inimă noastră? Hristos. N-a spus El: Împărăția cerului în lăuntrul vostru este? Deci, iată că noi avem Împărăția cerului în inimă noastră. Și când ajungem cu mintea în inimă, am ajuns la Împărăția cerurilor.

Deci, pogorându-se mintea spre inimă în vremea rugăciunii, întâlnește aceste două vămii: întâi vama imaginației și pe urmă vama rațiunii, la poarta inimii. Un om înțelept într-o clipeală de vreme le trece.

Legea cea mai scurtă a rugăciunii este să nu-ți închipui nimic când te rogi. Ca imaginațiile sunt de trei feluri: rele, bune și sfinte. Să nu primești nici un fel de imaginație. Ca dacă te oprești la imaginație, nu poți intra cu mintea în inimă în vremea rugăciunii. Iar aici la vama rațiunii, care-i la poarta inimii, întâmpină alte duhuri rele. Să vă dau aici o pildă ca să înțelegeți.

La vama rațiunii o întâmpină pe mintea noastră teologii întunericului și filozofii iadului și-i dau minții rațiuni duhovnicești. Mintea noastră, după mărturia Sfântului Vasile, are însușirea să izvorască vesnic gânduri, bune sau rele. și nu-i de vină ce izvorăște. Ca ce turnăm într-însa, moara macină. Noi suntem cei care hotărâm dacă dăm drumul la gânduri.

Stai uneori la rugăciune, în genunchi sau în picioare sau stai pe-un scaun sau pe-o lăută, ca te poți ruga și culcat când ești bolnav sau bătrân, cum zice Sfântul Grigore Sinaitul "Cel bătrân și bolnav, poate sta culcat cu capul pe o pernă, dacă nu poate sta în picioare, numai să se roage". Dumnezeu nu cere omului poziția trupului, ci a minții și a inimii. În clipa rugăciunii, numai ce vezi ca să apară nu cuvinte rele, ci din Scriptură, cum a ispitit pe Mantuitorul în muntele Carantaniei. Nu L-a ispitit din Scriptură? Arunca-Te jos, ca scris este: Ingerilor Săi va porunci pentru Tine și Te vor ridica pe maini, ca nu cumva să lovești de piatră piciorul Tau.

Ai văzut că rolul lor este să te ispitească din Scriptură? Așa face și cu mintea noastră, când vrea să se coboare în inimă la rugăciune. Și la vama rațiunii, care-i la poarta inimii, de exemplu îți vin în minte aceste cuvinte : Ridicat-ai de la mare caii Tai tulburati de ape multe. Sau : Lipsit-au de la mâncare oile, când nu vor fi boii lângă iesle.

Ce este asta, ca-i din Scriptură, nu? Cine sunt boii Care sunt oile? Ce înțeles au astea? Și îndată; te duce cu mintea la tâlcuirea Sfântului Maxim: Boii raționali - ca-s mai mari boii decât oile -, sunt Apostolii, episcopii și preotii, Biserica povățuitoare, ierarhia. Ce sunt oile? Biserica ascultătoare, poporul de jos. De câte ori nu a numit Hristos poporul de jos oi? Oi cuvântătoare !

Ce este ieslea din care se hrănesc și boii și oile? Biserica lui Hristos. Ca și Biserica povățuitoare și cea ascultătoare se hrănesc, cu Preacuratele Taine, cu învățăturile Sfintilor Părinți, a Sfintelor Scripturi celor vechi și noi și cu toate dogmele, cu toate tâlcuirile Evangheliei. De unde toate astea? Din această iesle, care este Biserica.

Dar ce zice Duhul Sfânt aici? Lipsit-au de la mâncare oile, când nu vor fi boii lângă iesle. Adică o să lipsească poporul lui Hristos din Biserica, când n-or să fie pastorii lângă Biserica. Ca boii, în chip rațional, sunt pastorii Bisericii. Și iată ce rațiuni adevărate și înalte, ne vin în vremea rugăciunii! Dar vrajmasul nu

se supăra de asta, când vede că tu raționezi. El se bucură. Bine că teologhești, când te rogi!

Fraților, n-au ce caută acestea în vremea rugăciunii! Sfântul Ioan Gura de Aur spune: "Tu, când te rogi, nu teologhești, că ești batjocorit de demoni!" Când te rogi trebuie să ai inimă înfrântă și smerită, durerea inimii pentru păcate și smerenie. Taina asta este a lui Dumnezeu, Izvorul minților raționale din cer și de pe pământ.

Deci, nu este voie, în vremea rugăciunii, nici să teologhești. Pentru că a sta de vorbă cu niște rațiuni duhovnicești în vremea rugăciunii, chiar de-ar fi din Sfânta Scriptură, nu ne rugăm, ci teologhim. Adică înseamnă să cugetăm ceva la cuvintele Scripturii. Fiindcă aceasta vama, a rațiunii este la poarta inimii, n-ai voie să vorbești în vremea rugăciunii nici un cuvânt din Scriptură. Ci, te coboară în inimă cu rugăciunea de-un singur gând. Adică gândind numai la numele Domnului nostru Iisus Hristos.

Deci cu această rațiune ne coborâm în inimă, zicând așa: "Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine păcătosul (sau păcătoasa)". Cu alta rațiune n-ai ce caută. După cum v-am spus mai sus, la vama imaginației, că nici o imaginație cât de sfântă ar fi, nu este în inimă ci afară de inimă și trage mintea noastră din inimă afară. Așa și rațiunile acestea.

Că diavolul, numit teologul întinericului și filosoful iadului, are scop să-i dea minții noastre de teologhit. Și el îți aduce la rugăciune toată Scriptura, dacă vrei - că el este teolog vechi -, și o știe pe de rost. Numai să nu te rogi! El știe că rugăciunea îl arde.

De aceea îți aduce texte și de la Apostol și din Evanghelie, din predicile pe care le-ai auzit în biserică, din căzanie. Tu stai la rugăciune iar diavolul îți aduce lucruri mari și rațiuni duhovnicești foarte înalte. Atunci, tu capeti o trufie duhovnicească: "De aceea îmi vin mie acum cuvintele acestea așa de înalte, că eu mă rog lui Dumnezeu!" Și el rade eu gura până la urechi! Tu nu te rogi atunci, ci teologhești. Mantuitorul îți spune să te rogi: Voi nu vorbiți multe că fatarnicii cărora li se pare că întru multe vorbe îi aude Dumnezeu!

Hristos cere de la noi rugăciunea "monologhie" adică de-un singur cuvânt, de-un singur gând. Ai auzit canaaneanca? Mergea după Hristos și striga cu câteva cuvinte: Iisuse, Fiul lui David, miluiește-mă! Și Fiul lui David miluiește-mă! Dar striga din inimă. Ea nu s-a rugat mult, s-a rugat cu un singur cuvânt, dar îl zicea din inimă, până a biruit bunătătea lui Dumnezeu să zică: O! femeie, mare este credința ta!

Așa și noi în vremea rugăciunii, mai ales a rugăciunii inimii, când vrem să pogorăm mintea în inimă, așa să ne rugăm, cu un singur gând. Că dacă parasesti

teologia asta în vremea rugăciunii, cu ajutorul lui Dumnezeu, îndată mintea intră în inimă.

Camara minții este inimă. Când auzi în Evanghelie: Tu, când te rogi, intră în camera ta, să știi că-i vorba de intrarea minții în inimă. Pentru că acolo este Hristos de la Botez; acolo stă mireasa cu Mirele și se uneste, adică sufletul nostru se uneste cu Hristos în inimă.

Deci, îndată ce mintea a intrat în inimă, ai un semn firesc. Incepe ca un cui de foc și se încălzește inimă de la centru. Apoi se încălzește toată, pe urmă pieptul, umerii, coloana vertebrală, tot corpul și încep a curge sudori cu mare putere, iar ochii încep a varsa lacrimi calde de pocăință cu mare foc. Asta-i rugăciune de foc.

Ce s-a întâmplat acolo? S-a întâlnit Mirele cu mireasa. Hristos cu sufletul nostru. Această unire duhovnicească îl face pe om un duh cu Dumnezeu. Este ceea ce spune Apostolul. Căla ce se lipese de desfrântă, un trup este cu ea... și cel ce se lipese de Domnul, un duh este cu El. Această unire și lipire de Dumnezeu în inimă, prin Iisus Hristos, aduce mare dulceața duhovnicească și mare căldură.

Dar nu-i temelie lucrării, nici dulceața, nici căldura cea din inimă. Temelie lucrării este zdrobirea inimii, căința, durerea inimii pentru păcate și lacrimile de pocăință care se varsă atunci. În starea aceasta sufletul nostru are atată fericire, atată usurare, atată căldură și dulceața duhovnicească, încât, după ce se trezește din starea aceasta de unire cu Iisus Hristos în inimă, el nu poate spune trei cuvinte.

Ce minute fericite, ce dulceața, ce bucurie a avut în inimă să ! Și dacă în starea aceasta ar sta un lucrător al rugăciunii un ceas sau două - cu mintea pogrâtă în inimă, adică să se unească mintea cu inimă -, când s-ar trezi, o săptămână sau două în inimă lui nu mai poate intra nici un gând din lumea aceasta ! Cerul inimii lui atât se curată, încât rămâne văzduhul inimii plin de lucrarea Duhului Sfânt. O inimă fericită care s-a adaptat cu lacrimi de pocăință și cu mare dragoste din unirea cu Iisus Hristos. Dragoste duhovnicească care nu se poate descrie cu limba!

Deci, aceasta-i rugăciunea inimii, de care v-am spus mai sus, la care de abia se învrednicește unul la zece mii! Așa-i de înaltă. Iar de rugăciunea cea duhovnicească, de care v-am amintit în primul cuvânt, de abia unul din neam în neam.

Dar o să mă întrebați: "Dar noi, părinți, ce facem, majoritatea lumii, care nu știm această tehnică și această filosofie de rugăciune înaltă? Noi ne pierdem?" Nu! Dar fiindcă a venit cuvântul despre rugăciune, v-am arătat care este rugăciunea cea adevărată.

Nu înseamnă că, dacă eu nu mă rog, nici să nu spun la altul. Nici eu nu m-am rugat așa, de când sunt! Dar nu înseamnă să nu știu. Că neștiința este orbirea sufletului.

Dar știi ce face dracul mandriei și al nesimțirii? Dacă noi avem o lacrimă la rugăciune, știi ce zice? "Amu te-ai rugat strasnic!" Ehei! Și cât îi de acolo până la rugăciunea cea curată! Cât îi de departe cerul de pământ! V-am spus, că rugăciunea în creșterea ei n-are limită. Pentru că se unește cu Dumnezeu. N-are margine.

Aceia înseamnă rugăciune, cum zicea unul în Pateric: "Am poruncit minții mele să se ridice trei zile în ceruri! Să nu se pogoare de acolo trei zile".

Aceia-i rugăciune! Sau cum s-a rugat un bătrân din pustia scetică. Acesta, venind un frate la dansul, l-a întrebat:

- Fiule, ce este pe la Alexandria? Ce face lumea?
- Parinte, îi mare seceta; a răspuns fratele.
- Da de ce nu vă rugați? a zis bătrânul.
- Ba ne rugăm, parinte! Au scos și sfintele moaște și icoanele, au venit preoți, au făcut Sfântul Maslu cu arhierii pe câmp, cu procesiune mare. Se roaga și tot nu plouă! Dar bătrânul a zis:

- Arătat este că nu vă rugați! Bătrânul stia adevărata rugăciune.
- Ba ne rugăm, parinte! Staruia fratele.
- Fiule, dacă-i așa, hai să ne rugăm oleacă! Că să-i arate care-i adevărata rugăciune. A ridicat bătrânul mâinile în sus și s-au făcut degetele lui ca zece făclii de foc și fata lui ca soarele. Și nu le-a lăsat în jos timp de un ceas. Și în timpul asta, cum era senin și seceta, au venit nori, s-au îngrosat norii, au început tunete și fulgere și a plouat așa de tare, în jurul lor și-n tot Egiptul, încât a strigat fratele:

- Parinte, parinte, coboară mâinile în jos că mă îneca apa! Și atunci parintele, când a coborât, mâinile, i s-a făcut fata lui iarăși ca mai înainte.

Ai auzit care-i adevărata rugăciune? Așa, să ne rugăm și noi! S-au rugat mii și mii; și preoți și arhierii și popor și n-o plouat. Și s-a rugat unul, dar s-a rugat cum trebuie. Într-un ceas a coborât și ploaia și norii și toate. Cu această rugăciune, Ilie a descuiat cerul, care era încuiat de trei ani și șase luni. Asta-i rugăciune în extaz sau în uimire.

Și așa, când ne rugăm, să știm că suntem departe de rugăciune, atata vreme cât mintea noastră este la cele de jos și necurată. Dar nu trebuie să deznădăjduim, pentru că Dumnezeu știe neputința noastră. Și de multe ori unul se roaga, saracul, amarat de vreun necaz și nu are nici când zice în ceasul acela rugăciune din Ceaslov sau din Psaltire. Zice și el ceva: "Doamne, miluiește-mă! Doamne, iartă-mă!" Dar zice din toată inima.

Când mintea lui patrunde în inimă, nici nu se poate ruga cu rugăciune lungă. Numai atata zice: "Miluiește-mă, Doamnă!", sau "Mila mea!", sau "Indurarea mea!", sau "Dumnezeul meu!" Deci, când s-a pogorât mintea în inimă sau a intrat în camera inimii, atata zice: "Iisuse al meu! Iisuse al meu!". Pentru că inima atunci se închide și se deschide repede. Inimă înghite pe Iisus și Iisus, inimă!

Atunci nu mai este timp de vorbă, că el stă în fața Mantuitorului și se teme să zică cuvinte lungi, pentru că pierde atenția. Că atenția este puterea rugăciunii din fața Mantuitorului.

Și atunci zice numai câte un cuvânt: "Iisuse al meu!". Dar în acel "Iisuse al meu!", atâtea lacrimi se varsă și atata dragoste dumnezeiască, încât omul se face tot ca focul în vremea rugăciunii.

De aceea, când ne rugăm să zicem cum putem. Sfantul Macarie știa că nu știm să ne rugăm, dar ne da un sfat: "Omule, eu știu că tu nu știi să te rogi! el știa ce înseamnă rugăciunea, că era mare stâlp al Ortodoxiei -, dar îți dau un sfat: Roaga-te cum poți tu! Dar roaga-te adeseori!" Că din deasă rugăciune, omul începe să se învâță rugăciunea cea adevărată.

Iar Sfantul Ioan Scararul zice: "Dar ce? Vom parasi rugăciunea cea de cantitate?" Că rugăciunea de cantitate este cea pe care o facem multă, dar fără să fim cu mintea în inimă și fără să fim cu privirea minții la Dumnezeu. "N-o parasim!" Că rugăciunea dintr-ai este pricina celei de a doua. Cantitatea naște calitatea.

Este o vorbă țărăneasca: "Exercițiul face premianți!" Roaga-te mereu! Apostolul spune: Rugați-va neîncetat ! Noi, rugându-ne așa, neputincioși și răspândiți, cum putem noi, Dumnezeu, văzând sufletul nostru că vrea să se roage cât de cât, îi da câteva minute de rugăciune curată.

Și atunci el îndată începe să se roage cu lacrimi, cu foc mare. Insa rugăciunea aceea, chiar dacă durează câteva minute, acele câteva minute de rugăciune cu mintea în inimă sunt mai puternice decât dacă ai sta o lună de zile în rugăciune, citind la Psaltire sau din Ceaslov.

Așa de mare putere are. Și atunci, creștinul, gustând, din dulceața rugăciunii celei curate, zice: "Ehei! asta-i rugăciune!" Dar această gustată din rugăciunea curată, din rugăciunea harică, nu vine la cheremul nostru, când vrem noi. Vine când vrea Dumnezeu să miluiască sufletul nostru.

Auți ce spune Sfantul Isaac Sirianul ? Semn al milei lui Dumnezeu sunt lacrimile la rugăciune. Când vedem că ne cercetează Dumnezeu cu lacrimi multe la rugăciune este semn că mila lui Dumnezeu s-a atins de ochii tăi și vrea,

prin aceste lacrimi de pocăință și de dragoste mare, să te curețe pe tine, să te lumineze, să te spele de păcate și să-ți arate tie care-i adevărata rugăciune.

Deci noi suntem datori să ne rugăm cum știm noi, cum putem, începând cu rugăciunile începătoare: "Împărați cerească", "Sfinte Dumnezeu", "Preasfânta Treime", "Tatăl nostru", "Crezul" și celelalte. Ne rugăm cum putem, dar să ne rugăm adeseori.

Ca auzi ce spun Sfinții Părinți? Sfantul Teofan Zavoratul, este o mărturie preaindreptătită să vă spună: "Cela ce se roagă des, înșiși rugăciunea îi se face lui cel mai mare dascăl al rugăciunii. Înșiși rugăciunea îl poate învăța să se suie de la treptele cele mai de jos ale rugăciunii, până la treptele cele mai înalte și până la extaz și până la rugăciunea duhovnicească". Deci rugăciunea îi învăța pe sfinți să se roage, pentru că ei totdeauna se rugau.

De aceea Apostolul spune: Neîncetați să vă rugați! Adică, oricând. Ești acasă, ești pe drum, ești în chilie, ești la lucru, oriunde, tu înalți mintea către Dumnezeu. Și zi cum poți, dar zi mereu! Oricând rugăciunea-i bună, dacă o zici cu frica lui Dumnezeu și cu atenție.

Să nu căutăm noi trepte de rugăciune înaltă, ca aceasta-i mandrie! Noi ne rugăm cum putem, iar Dumnezeu, văzând că sufletul se chinuiește să se învețe a se ruga, când știe darul Lui, îl învrednicește de momente de rugăciune curată.

Și atunci, acela caută însingurare, să fie numai cu Dumnezeu. Cum spune dumnezeiescul Ioan Scararul: Cela ce pe dulceața rugăciunii o a aflat, pururea voințe să fie singur. Și Sfantul Isaac Sirianul zice: Cela ce pe dulceața rugăciunii o a aflat, va fugi de gloate ca un asin sălbatic! El vrea să rămână în dulceața aceea și în vorbirea cu Dumnezeu oricând. Și vorbăria și treburile și altele îl sustrag de la rugăciune, dar lui îi pare rău.

Este foarte greu să ajungă omul să se roage în așa fel, ca să nu-l traga înapoi zgomotul și vederea multora și auzirea despre atâtea lucruri. Rugăciunea desăvârșită puținii oameni o dobândesc.

Este o însingurare în sine, în inimă, și o însingurare dinafară. Însingurarea dinafară : Eu mă duc în pădure și stau într-un bordei, într-o colibă, undeva; într-o peșteră, și mă rog. Și aceasta ajută mult rugăciunii. Dar dacă nu vei avea însingurarea în sine, nu-ți ajută. Poți să fii acolo și să nalucești cu mintea toate orasele și tot Bucureștiul și toate târgurile.

Degeaba ai fugit cu trupul în pustie, căci cu mintea n-ai fugit în pustie. Ori, călugăr ce înseamnă? Spune Sfantul Ioan Scararul: Cel ce stă cu mintea sa afară de lume și deapănarea se roagă lui Dumnezeu. Acela este călugăr!

Dumnezeu nu cere să ieșim noi numai cu trupul din lume și să fugim în pădure; ci cu mintea să ieșim din lume. Aș putea să stau în zgomotul lumii, cum făcea Sfântul Teodosie, începătorul vieții de obște, dar îl vedeau rugându-se ca un stalp de foc în mijlocul lumii. El avea la trapeza câte trei mii de săraci pe zi și el le slujea la masă. Și-l vedeai în mijlocul lumii ca în cea mai mare pustie, că era desăvârșit. El nu mai auzea și nu mai privea la cele din lumea asta, ci numai la cele de sus. Dar a celor desăvârșiți este aceasta.

Iar noi care avem nevoie să ne învățăm rugăciunea, avem nevoie de o însingurare în noi mai întâi. Te închizi între patru pereți ai casei tale și te poți însingura. Ai închis ușa și intri în camera inimii. De abia acolo te poți ascunde să te rogi lui Dumnezeu în ascuns.

Sfântul Simeon Noul Teolog spune: Mintea nu se poate ascunde nicaieri între zidiri! Poți să te duci tu și-n pustie, poți să te duci și între stânci, poți să te duci oriunde, nu o poți ascunde în zidiri. Cel mai adânc loc unde poți ascunde mintea de lume este camera ei - inima! Numai în inima o poți ascunde, ea acolo stă de vorba cu Iisus, cu Mirele Cuvântul, pe care îl ai de la Botez.

Acolo dacă o ascunzi, mintea trebuie să intre în inima, mută, surdă și oarbă. Să nu mai vorbească, să nu mai auză nimic și să nu mai vadă nimic din lumea asta. Ci numai Pe Iisus să-L vadă și de El să se lipească și cu El să se unească în Duhul Sfânt. Acolo în inima, Mirele Cu mireasa! Sufletele noastre sunt miresele lui Hristos cum spune Sfântul Apostol Pavel: V-am logodit pe voi mireasa unui Mire fără de moarte și tare mi-e frica de voi să nu se poticnească inimile voastre, precum a Evei de satana. N-a spus mintea, ci inimile, că a știut că adevărata unire a sufletului nostru cu Hristos se face în inima, nu în alta parte.

Iar dacă noi ne rugăm cum putem, să ne rugăm adesea, că harul este maica de obște la fiecare. Ai văzut o mamă bună cu copilul cel mic al ei? Dacă vede că nu știe să meargă pe picioruse, îl lasă oleacă să meargă și el îndată cade jos și începe a plânge că el îi cu picioarele plapânde și nu poate merge. Și îndată mama îl ridică: "Stai, hai să te învăț". Și-l ia de mână, îl mai duce oleacă, iar îl lasă. Că să se învețe a merge. Așa face harul cu noi în vremea rugăciunii, când nu știm să ne rugăm.

Când vine harul la tine, simți o rugăciune curată; simți o rugăciune a minții, a inimii. și pe urmă, când te lasă Duhul Sfânt din cauza mandriei și a leneviei, iar căzi jos. Când vine harul la tine, simți o rugăciune curată; simți o rugăciune a minții, a inimii. și pe urmă, când te lasă Duhul Sfânt din cauza mandriei și a leneviei, iar căzi jos, iar mintea se duce la lume, la tulburare. Apoi iar te ridică, până ce te înveți să mergi pe acest drum și să te ții pe picioarele tale. Și așa, văzând Dumnezeu că vrea sufletul să se roage, îl introduce încet-încet pe treptele rugăciunii. Și când a învățat el să se roage, nu-i mai trebuie să-l

duca nimeni de mana. El stie ca adevarata rugaciune o gaseste in inima sa, unindu-se cu Iisus Hristos.

Deci se cade sa ne rugam cum putem. Uneori cu gura, alteori cu mintea, alteori cu inima, alteori mai presus de rugaciunea inimii. Cine se va invrednici de celelalte trepte ale rugaciunii, cum v-am spus - de sine miscatoare, vazatoare, rugaciunea in extaz, in uimire, pana la rugaciunea cea duhovniceasca -, are mare dar de la Dumnezeu; dar nu stiu daca din neamul nostru de azi ajunge cineva. Numai Dumnezeu stie pe unul ca acela. Poate se gaseste undeva in vreo peștera ascunsa, prin munti pe undeva sau, cine stie, ca numai Domnul stie. Acela-i stalp de foc! Acela, cand se roaga, se face ca batranul din Pateric, stalp de foc!

Dar noi sa ne rugam cum putem, ca am vazut ca Mantuitorul n-a trecut cu vederea rugaciunea canaanencei. Ea, saraca, nici nu era evreica. Era fenicianca, din partile Tirului si ale Sidonului. Ori fenicienii erau pagani. Dar a auzit si ea de Mantuitorul ca face minuni si a venit. Vazand atata lume in jurul Lui, a inceput sa strige: Miluieste-ma pe mine, Fiul lui David, fiica mea rau se indracește!

Ca femeie pagana, a invatat si ea de la evrei cum sa strige. Ea nici nu stia cum il cheama. "Striga asa, femeie!" Dar ea, saraca, striga ca mama nacajita. Pe fata ei o chinuiau diavolii de atatia ani, ca era indracita. Si a luat asupra sa fata fiicei sale, ca auzi ce striga: Miluieste-ma, Doamne pe mine ca fiica mea rau se indracește! Nu striga: "Miluieste Doamne, pe fiica mea!" Adica, daca ai sa faci mila cu fiica mea, pe mine ma miluiesti.

Deci s-a bagat in fiinta fiicei sale si cu toata inima se ruga pentru fiica sa. Iar Mantuitorul se facea ca nu o aude ca sa arate la toti statornicia credintei ei. Ai vazut ce-a spus intai. Nu sunt trimis, fara numai la oile cele pierdute ale casei lui Israel. Adica "Tu esti fenicianca, esti pagana; nu pentru tine am venit in lume!" Ea atunci mai tare striga. Si la apostoli le era mila : Doamne, slobozeste-o pe ea, ca striga in urma noastra! O vedeau ca striga cu lacrimi din adancul inimii. Iar Mantuitorul o mai infrunta o data: Nu este bine sa iei painea fiilor si s-o dai cainilor.

Caine o facut-o! Intelegi? Dar ea nu s-a separat c-o face caine. Ea, in fierbinteala rugaciunii ei, a trecut peste toate. De aceea a zis: "Doamne, caine sunt eu - adica nu sunt din neamul lui Israil, eu sunt pagana -, dar si canii, Doamne, mananca din faramiturile care cad de la masa domnilor lor.

Adica, "chiar daca sunt caine, dar macar da-mi si mie o faramitura, ca eu nu intind mana la masa cu stapanii". Si atunci a spus Mantuitorul catre dansa: O! femeie, mare este credinta ta! Fie tie precum voiesti! Si s-a tamaduit fiica ei din acel ceas.

Ați văzut rugăciune? Ați văzut credință? Nu cu multe cuvinte, dar din inimă! Dar talharul pe Cruce? Ați văzut ce spune Sfântul Efrem în Cuvânt la talhar din Vinerea Mare? Mai întâi el și celălalt talhar huleau pe Iisus pe Cruce, și-I ziceau: Dacă ești Fiul lui Dumnezeu, coboară-Te de Pe Cruce și ne izbăvește și pe noi. Pe urmă au văzut că, Mantuitorul, când îi bateau cuie în mâini și-n picioare și-L batjocureau, se ruga pentru dansii fără răutate: Părinte, iartă-le lor, că nu știu ce fac!

Atunci talharul din dreapta s-a străpuns de blândetea Lui și zicea: "Ia uita-te! Noi cât îi blestemăm și-i injurăm pe aceștia care ne-au răstignit aici, iar El zice: Părinte, iartă-i pe ei, că nu știu ce fac! Atunci a crezut în inimă lui că Acel Care este răstignit lângă dansii, nu este un prooroc, ci este Dumnezeu.

Talharul care a început să creadă că Mantuitorul este Dumnezeu, văzând că răbda cu atâta blândete, a început să se uite la El în sus, căci Crucea Mantuitorului era mai înaltă decât a lor, și se gândea: "Ce rău a făcut Omul acesta? Mortii a înviat, bolnavii a vindecat, oameni a saturat, a învățat cu cuvântul blândetii, n-a fost păcatos, nu s-a atins de El nimic... Cu adevărat acesta-i Dumnezeu!"

Aceasta zice și Apostolul: Cu inimă se crede spre dreptate, iar cu gura se mărturiseste spre mântuire. Că nu-i de ajuns să crezi în inimă că în Dumnezeu, ci să-L mărturisești și cu gura, că avem două părți. Cu sufletul cred că este Dumnezeu, dar trebuie să-L mărturisesc și cu buzele. De aceea a zis Mantuitorul: Cine se va lepăda de Mine înaintea oamenilor și Eu Mă voi lepăda de el înaintea Tatălui Meu. Cu toată ființa ta trebuie să-L mărturisești; și prin cuvânt și cu inimă, prin credință.

Atunci talharul, care credea în inimă lui că Mantuitorul este Dumnezeu, ce-a gândit el? "Oare o să mă ierte Dumnezeu și pe mine, că eu mai înainte am hulit, că și cel din stânga?" Se gândea el. "Acest Iisus, Care se roagă pentru cei ce-L răstignesc, dacă pe cei care L-au răstignit nu ține manie, cu cât mai mult o să mă ierte și pe Mine, măcar că eu am făcut atâtea desfrauri și ucideri și jafuri și injurături și betii!"

Și-aducea aminte de viața lui de talhar, și-si zicea: "Oare ce pocăință să mai fac eu acum? Dacă aș avea picioarele libere, aș face metanii, dar ele sunt legate. Dacă aș avea mâinile libere, aș da două palme la cel din stânga care hulește și aș zice: De ce hulești pe Acest blând Iisus! Dar și mâinile sunt răstignite". Se gândea el, "ce pocăință să mai fac eu acum pe cruce?" Duhul Sfânt i-a dat în gând: "Știi ce mai am eu slobod? Am limba! Limba nu-i răstignită. Și eu am să strig din toată inimă cu limba mea: Pomeneste-mă, Doamne, când vei veni întru împărăția Ta!"

Vezi? Întâi cu limba L-a aparat de talharul din stanga, care-L ocara pe Mantuitorul, zicandu-i: Nu te temi tu de Dumnezeu, ca noi suntem in aceeași osanda, ca am facut atâtea pacate? Dar Acest Iisus ce-a facut? Întâi cu limba îl ocara pe celalalt. "Eu cred ca acesta-I Iisus! Nu ma mai iau după tine!". După ce l-a ocarat pe talharul din stanga cu limba, a facut pocainta; roade de pocainta, ca numai limba și cainta inimii îi mai ramasese.

"Am sa strig cu aceasta limba, pe acest Iisus Care nu tine minte raul, sa ma ierte". Si a strigat din adancul inimii: Pomeneste-ma, Doamne, cand vei veni intru imparatia Ta! Si aude pe Mantuitorul de sus de pe Cruce : Adevarat graiesc tie, astazi vei fi cu Mine in rai!

Sfantul Efrem face arta mare in cuvânt: "Vazut-ai rugaciune talhareasca? Vazut-ai talhar intelept? A stiut sa fure mult in viata lui! Dar, avand credinta in inima, a stiut sa fure cu limba raiul". Adica: "Talharule! Ai furat, ai spart, ai facut ucideri, rautati; dar acum cu credinta ta din inima ai stiut sa furi cu limba raiul". Si zice la urma acest cuvânt, asa: "O! talharule, si al raiului talharule! Ai furat toate, dar ai furat si raiul cu limba. O! talharule si al raiului talharule! O! floare timpurie a lui Hristos, Caruia I se cuvine slava!"

Adica cea mai întâi floare rasarita din Crucea lui Hristos a fost sufletul talharului.

De aceea el a mers întâi in rai cu Mantuitorul, ca L-a marturisit pe Cruce inainte de a-L marturisi pe Dumnezeu Longhin Sutasul, cand l-a strapuns in coasta si alti multi pe urma. Cel dintâi, talharul l-a marturisit pe Dumnezeu si L-a rugat sa-l duca in rai. Iata ce inseamna rugaciune, in vreme de nevoie!

Cand suntem nacajiti, sa strigam cu toata inima, ca Dumnezeu cauta la inima noastra.

TREI CUVINTE DUHOVNICEȘTI ADRESATE OBȘTII SFINTEI MANASTIRI SIHASTRIA

CUVANT LA SFANTUL APOSTOL CLEOPA
30 Octombrie, 1994

Prea Cuvioase Parinte Staret, prea cuviosi parinti si frati, cand va vad aici ma bucur foarte mult. Asa as dori sa ne vedem inaintea Preavesnicului nostru Mantuitor, la bucuria cea fara margini.

Copiii mamei, care sunteti calugari, si fratii cei mai mici, uitati ce se spune la dreptul Iov, capitolul sapte : O lupta si o ispita este viata omului pe pamant. Fiti atenti, mama, ca, crescand cu anii, sa crestem si cu varsta duhovniceasa. Sa va ajute mila Domnului! Eu asa ma rog cu lacrimi, la Mantuitorul : sa va pazeasca Dumnezeu de ispite si de primejdii pe toti. Sa fiti calugari buni, mama! Cum ne-am bucurat aici si ne-am cunoscut, asa sa ne vedem si acolo in bucuria cea vesnica.

Copiii mei, eu ma simt bolnav, nu mai am putere. Anii lor, 70, iar de vor fi in putere 80 de ani si ce este mai mult, osteneala si durere (Ps.89). La un putregai de mosneag, care trebuie sa mearga maine in groapa, sa-i mai cante " Multi ani traiasca ? "

Faceti ascultare cu dragoste si sa fiti cu "Doamne Iisuse..." in minte. Trupul este Marta, si Mantuitorul i-a spus Martei: Marto, Marto, te grijesti si spre multe te silesti, ci un lucru iti trebuie. Iar Maria statea langa picioarele Domnului si asculta cuvintele Lui. Marta este trupul, iar sufletul este Maria, cum spune Sfantul Ioan Gura de Aur.

Mai copii, ma bucur cand va vad aici. Sa va pazeasca mila Preasfintei Treimi si Maica Domnului de ispite, pentru ca tineretea are nevoie de multa pazire. Faceti ascultare cu dragoste, paziti-va mintea, pentru ca Dumnezeu nu se uita la fata voastra, ci la inima voastra totdeauna, sa vada daca il iubim pe El si daca ne pazim de pacat.

Mai copii, dragii mamei, trupul este Marta; puneti-l la treaba. Iar sufletul este Maria; puneti-l la rugaciune : Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieste-ma pe mine pacatosul! Ascultarea, taierea vocii si paza mintii. Vezi ca rugaciunea nu este conditionata de vreme sau de loc: "Acum pot, si acum nu!" "In psalmul 102 spune: In tot locul stapanirii Lui, binecuvinteaza suflete al meu pe Domnul. Iar in psalmul 33 zice: Bine voi cuvanta pe Domnul

în toată vremea, pururea lauda Lui în gura mea. Și Apostolul Pavel zice: Neîncetați să vă rugați!

Vezi că în toată vremea și în tot locul trebuie să-L avem pe Mântuitorul în inimă? Oriunde veți fi. Pentru că Mântuitorul se uita în inimile voastre totdeauna. Păziți-vă mintea! Vrajmasul bate război ca să ne ia sufletul. Și pretul sufletului nu ni l-a spus, mama, un sfânt, un proroc sau un apostol, ci însuși Mântuitorul: Ce va da omul în schimb pentru sufletul său?

Eu vă mulțumesc din toată inimă. că ați venit la mine. Dacă întreaba cineva de mine cum mă cheamă, să-i spuneți: "Mosu putregai! Mosu putregai!". Să nu mai ziceți Cleopa! Eu sunt putred! Eu când vă vad, vă-as lua într-o traistă pe toți și vă-as duce pe toți la rai. De toți mi-e drag. Fiecare face ascultare unde este pus.

Noi cei bătrâni avem treabă cu mii de suflete. Voi să aveți grijă de sufletele voastre. Auzi ce zice Sfântul Ioan Gura de Aur în cartea numită Putul : De este cu puțință, o, creștine, și-n fiecare ceas să te spovedești. Dar de ce? Pentru că în fiecare minut gresim lui Dumnezeu, ori cu gândul, ori cu cuvântul, ori cu voie, ori fără de voie, ori cu știința, ori cu neștiința. Fiecare să fie paznic pentru el și să-și aducă aminte că ingerul Domnului este permanent lângă dansul.

Nu vedeți că nu putem răbda o împunsătură de ac, o scanteie, un carbune? Dar, focul din gheena cum îl vom răbda? - spune Sfântul Vasile. El spune că focul gheenei este negru ca păcura și este de miliarde și miliarde de ori mai fierbinte decât acesta. Focul acesta pamantesc este răcoare, umbră față de acela. Iar acela este ocean de flăcări negre și nu are fund în veacul veacului. Miliarde de miliarde de diavoli și miliarde de miliarde de păcătoși se vor arde! În focul acesta, măcar vezi cum arde mama, cum arde sora, cum se arde ginerele, dar acolo nu vezi. Acolo se aud numai vaiete, scrasniri din dinți, răcnete, dar pe nimeni nu vezi.

Stăretul nostru Ioanichie, când a slăbit și a vrut să mă pună în locul lui, a zis: "Aduceți băiatul ala de la stână! "Eu, dacă m-au chemat, m-am dus la parintele Paisie și l-am întrebat ce să fac. Bătrânul mi-a zis: "Să fii ca și cum n-ai da și ca și cum n-ai lua; nu te bucura când te-or pune nu te supăra când te-or scoate!"

Și cu sfatul lui am primit egumenia Sihastriei în vara anului 1945. Când a ars biserica în mai 1941 s-a întâmplat o minune atunci. Sfintele moaște, ce se aflau în altarul paraclisului, au ieșit singure din foc prin minune dumnezeiască, ca și cum le-ar fi aruncat cineva în ograda mănăstirii...

Dragii mamei, cum va vad aici, sa va vad pe toti la rai, impreuna cu parintele staret. Paziti-va viata curata, aveti frica lui Dumnezeu, spovediti-va curat, faceti ascultare cu dragoste. Feriti-va, mama, de prietenia cu cei rai, ca maine plecam si Mantuitorul spune in Evanghelie asa: Privegheati si va rugati ca nu stiti ziua nici ceasul... Nu stim cand plecam, dar plecam pentru ca nimeni nu ramane aici.

Parinte staret; va multumesc din toata inima. Va rog sa va rugati pentru mine. Dumnezeu sa va rasplateasca osteneala si dragostea.

CUVANT LA LASATUL SECULUI DE POSTUL CRACIUNULUI 1994

In numele Tatatui si al Fiului si al Sfantului Duh. Binecuvinteaza, Prea Cuvioase Parinte Staret sa vorbesc.

"Pentru rugaciunile Sfantilor Parintilor nostri, Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieste-ne pe noi ! Amin " .

Prea Cuvioase Parinte Staret, cuviosi parinti si frati

Mai inainte de toate, sunt dator sa multumesc din toata inima Preasfintei Treimi, Atotputernicului si Preavesnicului nostru Dumnezeu si Maicii Domnului si la toti sfintii care se roaga pentru noi, ca am mai ajuns si eu pacatosul pana in ziua de azi.

Ma simt slabit, foarte obosit, cu atata lume, saraca, care vine din toate partile. Mi-e drag de credinta lor, mi-e mila de ei, dar nu mai pot, mama, nu mai pot! Doctorul mi-a zis sa vorbesc jumatate de ceas, ca sufar cu inima, am patru operatii, mana asta mi-i rupta; eu mai am de vorbit zeci de ore, ca vin saracii si spun toate necazurile, toate scarbele.

Am fost chemat de Prea Cuviosul parinte staret sa vin in seara accasta aici si multumesc lui Dumnezeu ca mai vad trapeza asta frumoasa si soborul sfintei manastiri. V-a inmultit Preabunul Dumnezeu aici!

Eu cand am venit aici in 1929, am gasit 14 parinti batrani, cu barbile albe; si am venit, noi doi frati si s-au facut 16.

Imi aduc aminte de staretul Ioanichie Moroi, saracu! A slujit aproape, 20 de ani singur liturghia, zi de, zi. Singur! Si numai cu Impartasania traia! Eram la bucatarie. Sambata si Duminica venea si el, la masa. Celelalte zile traia numai cu impartasania. Ma intreba: "Ma, baiatule, ai zama de varza - noi moldovenii ii zicem "moare" - si oleaca de grau fiert? "Si stiam ca asta mananca. Lua grau fiert si oleaca de moare, dar nu inainte de a ne citi cuvant la masa.

Foarte ma bucur ca parintele staret a tinut obiceiul asta sfant, de a se citi cuvant la masa.

Mai ales parintele nostru staret Ioanichie, vesnic ne citea din "Sfantul Teodor Studitul" si din regulile Marelui Vasile, apoi ne intreba pe noi: "Ia zi tu, mai draga, ce-am citit eu aici? "Ei! Daca eram cu gandul la fasole, la cartofi, la cutare, ne zicea: "Apoi cand citesc sa fiti si voi atenti; mai tineti minte! "Si apoi

l-a făcut preot pe bietul parinte Ioil. Parintele Ioil, saracul, cand ; -a făcut preot si el a slujit mult.

Cand m-a făcut pe mine preot la Manastirea Neami, in '45, bietul parinte Ioil slujise 136 de zile singur. Si cand m-a văzut ca vin de la Neamt - ca m-a tinut de-am făcut acolo 40 de zile, ca asa era obiceiul -, a început a plange: "Bodaproste, ca mai am un preot! "Si apoi am intrat eu si am făcut 40 de zile, ca eram numai eu cu dansul. Murise batranul si faceam, cu randul cate 40 de zile.

Dragii mei parinti si frati! Preasfanta Treime si Maica Domnului, v-a inmultit, mama; sunteti multisorii; si tineri si mai in varsta, Eu de acolo de la deal nu pot veni, ca ma dor picioarele. Daca nu-mi trimitea asina, nici acum nu puteam veni. Nu pot merge! Dar, cand puneti difuzorul, eu aud slujba acolo sus. Eu plang uneori; ies pe-un scaun in fata chiliei cand va aud cantand asa de frumos la biserica., Uite saracii, daca-s tineri si multisorii, ce frumos canta! Vad ca aici e Puterea cea negrita a lui Dumnezeu, Care v-a adus si Care intretine slujbele bisericii si ascultarile si toate.

Va rog, mama, sa aveti grija de spovedanie. Sunt vreo cativa care m-au rarit dar eu am multi la spovedanie. Dar sunt vreo cativa care nu au mai venit nu mai stiu de ei! Eu nu am nevoie sa vina la mine! Duca-se la altii, ca eu nu pot dovedi. Dar sunt o seama care nu vin, nu stiu daca s-au dus la altii. Daca s-au dus, fericite de ei, ca eu nu mai pot. La mine-s prea multi; sunt batran si nu mai pot.

Dar va rog sa va spovediti curat si adesea. Auzi ce spune Sfantul Ioan Gura, de Aur, in cartea numita "*Putul*", carte cu slova veche tiparita la Buzau in 1830: O! frate crestine, daca este cu putinta si in fiecare ceas sa te spovedesti ! Dar de ce asta ? Pentru ca in fiecare minut gresim lui Dumnezeu, ori cu cuvantul, ori cu gandul, ori cu voie ori fara voie, ori cu stiinta, ori cu nestiinta.

De aceea va spun, deasa spovedanie il tine pe om pe linia cea buna si sincer la Spovedanie. Eu vad ca vin unii, saracii, cu spovedania scrisa, trebuie sa am rabdare; alta data vin oameni, nu mai pot! Dar cand ii vad ca vin, imi fac rabdare: lasa-i sa vina, saracii, ca sa-si descarce constiinta si sa se usureze!

De-acum va spun, mama -, noptile au crescut mari, de acum pe camp nu o sa mai alergati atata. Sa fiti la Utrenie cu totii. Tare-i frumos noaptea cand aud; ca eu ies pe cerdac acolo, si va aud cantand la miezul noptii. Asa de frumos rasuna codrii acestia noaptea! Si asa cum va vad aici, dragul mamei, asa sa va vad in rai pe toti! Pe toti, pe toti! Tare mi-e mila de voi, ca v-a adus mila Preasfintei Treimi aici, si aici este viata de obste si-mi pare bine ca se tine regula si se citeste cuvânt la masa si la biserica.

Marele Vasile a fost întrebat de filosoful Ebul, cu care învățase el la Atena: "O, Vasile; care este cea mai mare înțelepciune, care păzește pe om de tot păcatul, și-l duce la rai?" "O, filosofule, cea mai mare înțelepciune, care păzește pe om de tot păcatul și îl duce la fericirea veșnică este aceasta : pururea să vezi moartea înaintea ta! Și să ai în minte și în inimă pe "Doamne Iisuse ...".

O, Doamne! Dacă ne-am învrednici să nu uităm asta niciodată! Prima școală, lecție, pe care a dat-o Dumnezeu omului în rai asta a fost : Să nu mananci din cutare pom, ca ai să mori! Când a uitat moartea, a dus la moarte tot neamul omenesc. De aceea să nu uităm că azi suntem, mâine nu mai suntem. Mântuitorul spune în Evanghelie: Priveșteți și vă rugați ca nu știți ziua, nici ceasul în care Fiul Omului va veni.

CUVANT VORBIT LA TRAPEZA (27 Decembrie 1994, Manastirea Sihastria)

Prea Cuvioase Parinte Staret, prea cuviosi parinti si frati.

Mai inainte de toate sa multumim din inima Preasfintei Nascatoare de Dumnezeu si pururea Fecioarei Maria si tuturor sfintilor care se roaga pentru noi, ca am ajuns si-n anul acesta la prealuminatul praznic al Nasterii Mantuitorului nostru Iisus Hristos, bucuria si mantuirea intregii lumi.

Parintilor si fratilor, n-am sa spun multe, ca-s obosit. Atata va spun ca, stand aici cateva zile, m-a chemat parintele staret si mi-a dat chiliuta asta langa biserica. Foarte bine, aproape, ca sa stau zilele astea aici. Eu am petrecut intre sfintiile voastre ca in rai. Am ascultat cu nevrednicie slujbele si cantarile bisericii, v-am vazut pe toti imbracati, diaconi, preoti, slujitori, cantareti la strana. Mi s-a parut ca sunt in rai. Vezi, Preasfanta Treime ce-a facut cu a noastra manastire?

Cand am venit eu aici am gasit 14 batrani si cu noi doi frati s-au facut 16. Iar acum, vad atatia parinti si frati in trapeza asta atat de frumoasa care nu are pereche in tara.

Fratii mei si parinti, cand va vad cu totii la ascultare si la biserica, ma simt ca in rai, mama!

Vad fiecare saracul cu ascultarica lui, fuga la treaba lui, la ascultarea lui... Ingerii Domnului pururea sunt cu voi, care va ajuta, va sprijinesc si va invata sa va feriti de pacate, de rautati.

Dar sa va spun un lucru: Sfantul Vasile cel Mare numit de Sfintii parinti "ochiul Bisericii", "gura cea de foc a Duhului Sfant" si "imparatul cuvintelor", ne da un sfat: a fost intrebat de un filosof, anume Eubul, din Alexandria, cu care invatase el la scoala in Atena, inainte de a fi episcop in Cezareea Capadociei. A venit la el si l-a intrebat: "O Vasile! care-i cea mai mare intelepciune, care il pazeste pe om de tot pacatul si-l duce la fericirea vesnica?"

Iar Sfantul Vasile a raspuns: "Cea mai mare intelepciune care pazeste pe om de tot pacatul si-l duce la rai, la bucuria cea fara de margini, este pururea sa vada moartea inaintea ochilor sai, si sa aiba in minte si in inima pe "Doamne Iisuse..."

Dragii mamei, parinti si frati, unde mergeti la ascultarica voastra, fie ca sunteti la biserica, sunteti la grajd, sunteti la vite, sunteti la oi, sunteti la camp, unde va trimite parintele staret, sa fiti cu "Doamne Iisuse..." in minte si gandul la moarte, ca moartea te pazeste de toate pacatele.

Aceasta lectie i-a dat-o Dumnezeu lui Adam in rai: "Adame, vezi raiul asta? N-are margini! Vezi frumusetile astea, care nu le poate judeca nimeni? Le-am facut pentru tine!" Si i-a dat Dumnezeu lui Adam in rai un miros - spune Sfantul Vasile -, miros de imparat al tuturor celor facute de Dumnezeu in rai. Cand venea balaurul la el si-l mirosea, gata! Ii lingeau picioarele leii, leopardul, tigrii, panterele si ziceau: "Imparatul! Imparatul!". Acest miros l-a avut pana a

gresit. Toate se supuneau ca unui imparat pus de Dumnezeu peste ele. Dar i-a spus: "Adame, vezi, toate-s ale tale, dar de colo, din pomul acela, sa nu mancati, CA O SA MURITI" Si cand a uitat de moarte, a ajuns la moarte vremelnica, dupa noua sute treizeci de ani si la moarte vesnica a dus tot neamul omenesc.

Dragii mei parinti si frati! Eu nu mai pot vorbi, ca sunt batran, sunt obosit. Dar atata va rog: oriunde va duceti sa aveti moartea inaintea ochilor si "Doamne Iisuse..." in minte si in inima. Si veti fi paziti de toate pacatele si ispitele. Ca indata ce se trezeste mintea: "Mai, maine mor! Si cum mor? Doamne fereste, sa nu ma duc in focul vesnic! Doamne fereste de iad!"

Muncile de acolo si chinurile nimeni nu le poate povesti cu limba de tarana. Si nu-i o mie de ani sau un miliard, ci in veacul veacului. Fereasca Dumnezeu, mama, sa va pazeasca mila Preasfantei Treimi, si nu numai pe voi, ci si pe toti binecredinciosii crestini din toate Bisericile Ortodoxe. Doamne fereste! Nimeni sa nu ajunga in iad!

Si va rog din toata inima, ca-s batran si slab, de abia ma tin pe picioare, sa ma pomeniti la rugaciunile voastre si-n chiliuta si la biserică, caci cat va fi scris nu stiu. Mantuitorul a spus in Evanghelie asa: 'PRIVEGHIATI si va rugati, caci nu stiti ziua, nici ceasul.' Stim ca plecăm, dar nu stim cand. De aceea, va rog, pomeniti-ma la sfintele voastre rugaciuni! Pe toti va rog! Si pe calugari si pe parinti, si pe preoti si pe frati si pe toti, toti. Ca ma vad slabit tare.

De abia ma mai tin pe picioare, dupa cum vedeti. Am trecut de 80 de ani. Am vazut ca venise la aniversarea mea mitropolitul, niste episcopi, cand am implinit 82 de ani, la zece aprilie. Si au adus daruri. Mitropolitul mi-a adus o icoana, cu foita de aur si scrie pe dos:

"Povatuitorul meu, duhovnicul, nasul meu, cutare..." Acum mi-a trimis alta icoana cu Sfanta Parascheva, imbracata frumos, cand a fost 30 octombrie, la Sfantul Cleopa. Episcopul de la Radauti, Gherasim, mi-a trimis si el o carte. Dar ei au vrut sa cante la masa ceva:

- Da-ne voie sa cantam o cantare!

- Care?

- Multi ani traiasca!

- N-aveti voie. Daca nu ma intrebati, gata era cantarea, dar asa, nu. Ce spune Scriptura?

`Anii lor, saptezeci, si daca vor fi in putere, optzeci'...Si dupa optzeci, ce zice? "osteneala si durere". Dar nu cititi in Psaltire?

- Dar ce sa cantam?

- Sa va invat eu ce sa cantati. Asa sa cantati :

"Vesnica pomenire! Vesnica pomenire! Vesnica lui pomenire!"

I-a prins rasul pe toti. Da! Eu asta astept: sicriul si vesnica pomenire, mama. Nu stiu! Maine, poimaine, cand o voi Domnul. Asa va rog pe toti, mama: cat oi trai sa ma pomeniti la rugaciune si daca oi muri iar sa ma pomeniti. Pentru ca eu va doresc la toti raiul si bucuria cea vesnica si cea vremelnica. Sa va rugati pentru mine, pacatosul!

NE VORBESTE PARINTELE CLEOPA

de

Arhim. Ioanichie Balan

FOLOSITI TEXTUL DOAR DACA AVETI CERTITUDINEA CA ESTE CONFORM CU ORIGINALUL ROMANESC APARUT IN EPISCOPIEI ROMANULUI SI HUSILOR, IN ANUL 1995. PENTRU ACEASTA PROCURATIVA LUCRAREA DOAR DE LA PERSOANE DE INCREDERE CARE AU VERIFICAT INTEGRITATEA TEXTULUI, SAU DESCARCATI-O DE PE SITEUL

<http://www.angelfire.com/blues2/carti/>

Rugati-va pentru cei ce au trudit la realizarea acestei versiuni digitale.

APOLOGETICUM

2003
